

1 | 2023

duševné

REVUE PRE TEÓRIU A PRAX
V OBLASTI DUŠEVNÉHO VLASTNÍCTVA
| POLROČNÍK | ROČNÍK XXVII

INTELLECTUAL PROPERTY | GEISTIGES EIGENTUM | LA PROPRIÉTÉ INTELLECTUELLE

vlastníctvo

ÚRAD
PRIEMYSELNÉHO VLASTNÍCTVA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

ISSN 1339-5564

časopis DUŠEVNÉ VLASTNÍCTVO od roku 2021

● ● ● ● ● ● ● ● ● v tlačenej aj **Open Access** verzii

Úrad priemyselného vlastníctva SR aj v roku 2023 vychádza čitateľom v ústrety a bude vydávať časopis Duševné vlastníctvo v tlačenej aj v elektronickej verzii.

Tlačené periodikum bude predplatiteľom distribuované poštou, cena jedného čísla bude **4,50 €** a poštovné, cena ročného predplatného je **9 €** a poštovné. Odberateľom bude účtované poštovné podľa platného cenníka Slovenskej pošty.

Objednávka tlačenej verzie: <http://www.upv.sk/?on-line-objednavka-casopisu-dusevne-vlastnictvo>

Elektronické periodikum je voľne dostupné na webovom sídle úradu.

Pokyny pre autorov

Časopis *Duševné vlastníctvo* je špecializovaným odborným recenzovaným časopisom, ktorý je zameraný na problematiku teórie a praxe duševného vlastníctva. **Časopis bude vychádzať od roku 2023 dvakrát do roka.**

Zaslané príspevky v rubrike Štúdie sú anonymne posudzované dvomi nezávislými recenzentmi a konečné rozhodnutie o publikácii všetkých zaslaných príspevkov je v kompetencii redakčnej rady. Orientačný čas recenzie je jeden mesiac. Články prechádzajú jazykovou korektúrou.

Uzávierka na prijímanie štúdií do časopisu má tieto pravidlá: do 15. januára sa prijímajú príspevky, ktoré budú uverejnené v 1. čísle; do 15. júna sa prijímajú príspevky, ktoré budú uverejnené v druhom čísle.

Príspevky do rubriky Komentáre je možné posielat' priebežne, pričom budú uverejnené v najbližšom čísle.

Časopis Duševné vlastníctvo aktuálne prijíma autorské príspevky na rok 2023. Prosíme autorov o dodržiavanie nasledujúcich požiadaviek:

1. Rukopis zasielajte na casopisDV@indprop.gov.sk. Vzor úpravy príspevkov je k dispozícii na rovnakej adrese na požiadanie.
2. Odporúčaný rozsah strán štúdie je 10 až 30 normostrán, v rubrike Komentáre je odporúčaný rozsah 5 až 10 normostrán.
3. K autorskému článku je potrebné pripojiť abstrakt (10 až 20 riadkov) a kľúčové slová (5 až 8) v slovenskom aj anglickom jazyku.
4. Pod názov článku uveďte meno, zaradenie, pracovisko, presnú adresu a emailový kontakt na autora.
5. Odkazy (citácie, parafrázy) na literatúru uvádzajte v poznámke pod čiarou. Na konci článku uveďte zoznam literatúry. Komentáre v texte sa uvádzajú rovnako v poznámke pod čiarou.
6. Významné pasáže v texte zvýraznite hrubým písmom (boldom). V záujme prehľadnosti je vhodné členiť články do kapitol.
7. Nevyžiadané rukopisy sa autorom nevracajú späť.
8. Autorský rukopis je v prípade uverejnenia v časopise honorovaný.

Detailné informácie týkajúce sa publikačného procesu, štruktúry, formálnych náležitostí príspevkov, recenzného konania a autorských práv sú dostupné na vyžiadanie na emailovej adrese casopisDV@indprop.gov.sk

Príspevky sú preberané do príslušných elektronických právnych informačných systémov spoločnosti Wolters Kluwer, s. r. o.

Svetový deň duševného vlastníctva patrí tento rok ženám

Pred pár týždňami médiami prebehla informácia, že ocenenie vedec roka za 25 rokov nezískala žiadna žena. V jediných troch rokoch, kedy bola špeciálna kategória vedkyňa roka, boli ocenené tri ženy, ktoré súťažili proti iným ženám.

Predtým, ako sa zamyslíme, či je vôbec podstatné, či sa ocenenie volá vedec alebo vedkyňa roka, mali by sme si uvedomiť, že práve používanie rodovo nevyváženého jazyka v nás posilňuje tendenciu predstaviť si pod mužským rodovým označením muža. Je to tak. Keď niekto povie manažér, predstaví si muža, keď povie riaditeľ, predstaví si muža, keď sa povie sudca, predstavíme si muža. A práve to je možno problémom. Lukratívne, vysoko spoločensky hodnotené pozície automaticky aj podprahovo používaním rodovo nevyváženého jazyka podsúvame mužom.

Mňa sa raz jedna kolegyňa opýtala, prečo nasilu upozorňujem na umelo vytvorené ženské tvary pomenovaní. Pochopila, až keď som jej vysvetlila, že práve ľubozvučná slovenčina pozná ženské tvary, ako učiteľka, právnička, profesorka, sudkyňa, vedkyňa, biologička, geografka, inžinierka, a je na škodu veci ich nepoužívať. Tieto tvary v našom jazyku existujú, nie je to výmysel dnešnej doby, ale je na nás, aby sme ich začali prirodzene a častejšie používať v bežnom hovorenom jazyku.

Úrad priemyselného vlastníctva SR zamestnáva 85 žien a 33 mužov. Čo môžeme urobiť ako ústredný orgán štátnej správy v bežnej každodennosti pre ženské zamestnankyne? Môžeme dlhodobo zbierať dáta, zameriavať sa na potreby žien v práci a reflektovať na ne vnútornou politikou, zaviesť rodovo citlivý jazyk v bežnej komunikácii, mať pohyblivý pracovný čas pomáhajúci najmä matkám s malými deťmi, ale aj účelovo hľadať a podporovať vzory – nebát sa ukazo-

vať úspechy žien a verejne ich prezentovať. Som hrdá na to, že mnohé zo spomínaného už úrad má vo vnútornej agende zaužívané. Čo by sme ešte mohli urobiť navyše, je podpora a motivácia mužských kolegov, aby sa nebáli byť plnohodnotnými otcami a vyskúšali si ísť na materskú dovolenku, ako to urobil aj môj manžel, ktorý toto obdobie života spätne hodnotí ako najťažšie v jeho živote. Je to jedna z ciest, ako umožniť ženám, vedkyniam a odborným pracovníčkam, pokračovať v rozbehnutej kariére.

Ženy je potrebné podporovať a motivovať aj slovne, pretože mnohé z nás si napriek talentu a jedinečným schopnostiam neveríme. Úspešné ženské príklady vedia byť inšpiráciou pre iné ženy. Veda predsa vychádza z univerzálnej zvedavosti, ktorá z nás robí ľudí a kladie otázky spoločné nám všetkým bez ohľadu na rod.

Vážené čitateľky a čitatelia, predstavujem vám ďalšie číslo časopisu Duševné vlastníctvo. Autorkami nosných štúdií sú ženy a zamerali sme sa aj na slovenské vynálezkyne a vyspovedali sme úspešnú slovenskú architektku pôsobiacu v zahraničí. Aj toto číslo časopisu je dôkazom, že ženy sú plnohodnotnou súčasťou spoločnosti.

Tešíme sa na stretnutie pri ďalšom čísle.

*Mgr. Diana Javorčíková
generálna tajomníčka
služobného úradu*

- 3 Editoriál**
(Javorčíková, D.)
- ŠTÚDIE**
- 6 Sémantické vyhľadávanie pri rešerši v patentových dokumentoch**
(Júnová, E.)
- 19 Alternatívne riešenia sporov v EÚ a duševné vlastníctvo**
(Lalíková, L.)
- KOMENTÁRE**
- 35 Hmotné vyjadrenie a vizuálne vnímania dizajnov**
(Hazucha, B.)
- 42 Komentár rozsudku Súdneho dvora EU C-522/21 - k minimálnej paušálnej výši náhrady (čtyřnásobku licenčního poplatku)**
(Černý, M.)
- 46 Aktuálne z autorského práva**
(Slovák, J.)
- 48 Z galérie tvorcov**
Rozhovor s Lenkou Petrakovou (architektkou v štúdiu Zaha Hadid Architects)
(Spišiaková, L.)
- 51 Zaujalo nás**
Zelené ochranné známky EÚ
- 53 Spektrum dobrých nápadov a riešení**
Slovenské vynálezkyne so svetovým dosahom
(Pančík, M.)
- 56 Finančná správa SR**
Kriminálny úrad Finančnej správy

OBSAH ▲ ▼ CONTENTS

- 3 Editorial**
(Javorčíková, D.)
- STUDIES**
- 6 Semantic Search nn Patent Retrieval**
(Júnová, E.)
- 19 Alternative Dispute Resolution in the EU and Intellectual Property**
(Lalíková, L.)
- COMMENTARY**
- 35 Tangible Expression and Visual Perception of Designs**
(Hazucha, B.)
- 42 Commentary to the judgment of the Court of Justice EU C-522/21 - on the Minimum Flat-rate Mmount of Compensation (Four Times the Royalty)**
(Černý, M.)
- 46 Currently from Copyright**
(Slovák, J.)
- 48 From the Gallery of Creators**
Interview with Mrs Lenka Petrakova (architect at the Zaha Hadid Architects studio)
(Spišiaková, L.)
- 51 Story that Caught our Eye**
Green EU trademarks
- 53 Spectrum of Useful Ideas and Solutions**
Slovak female inventors with global reach
(Pančík, M.)
- 56 Financial Administration of the SR**
Financial Administration Criminal Office

- 58 Z rozhodnutí ÚPV SR**
Rozhodnutie predsedu úradu zn. POZ 1441-2021/-II-61-2022 z 10. 8. 2022 (právoplatnosť 17. 8. 2022)
(*Ďuriančíková, Z.*)
- Rozhodnutie POZ 1582-2021/N-124-2022 z 1. 12. 2022
(*Gazdík, S.*)
- Rozhodnutie POZ 1582-2021/N-124-2022 z 1. 12. 2022
(*Gašperanová, D.*)
- 64 Z rozhodnutí Súdneho dvora Európskej únie**
Rozsudok vo veci C-522/21| Saatgut-Treuhandverwaltung (KWS Meridian)
- Rozsudok v spojených veciach C-775/21 |Blue Air Aviation a C-826/21| UPFR
- 66 Z rozhodnutí Centra ADR**
Rozhodnutie 32/2021 z 5.10.2021 (hammerstrength.sk)
- 69 Správy**
Správy z ÚPV SR
Správy z WIPO
Správy z EPO
Správy z EUIPO
Správy z EÚ
- 74 Nové publikácie**
- 76 Z obsahov vybraných časopisov**

OBSAH ▲ ▼ CONTENTS

- 58 Issues from decision of the IPO SR**
Decision of the President of the Office
POZ 1441-2021/II-61-2022, 10. 8. 2022
(*Ďuriančíková, Z.*)
- Decision POZ 1582-2021/N-124-2022, 1. 12. 2022
(*Gazdík, S.*)
- Decision POZ 2674-2016/N-79-2022, 8.8.2022
(*Gašperanová, D.*)
- 64 EU Court of Justice**
Decision in case C-522/21| Saatgut-Treuhandverwaltung (KWS Meridian)
- Decision in joined cases C-775/21 |Blue Air Aviation and C-826/21| UPFR
- 66 Issues from Decisions of the Domain Name ADR**
Decision 32/2021, 5.10.2021 (hammerstrength.sk)
- 69 News**
News from IPO SR
News from WIPO
News from the EPO
News from the EUIPO
News from EU
- 74 New Publications**
- 76 Tables of Contents of Selected Journals**

Sémantické vyhľadávanie pri rešerši v patentových dokumentoch

Semantic Search in Patent Retrieval

Elena JŮNOVÁ¹

ABSTRAKT

Sémantické vyhľadávanie pri rešerši v patentových dokumentoch je rešeršná technika automatizovaného vyhľadávania údajov, kde cieľom vyhľadávacieho dopytu nie je len nájsť presnú zhodu so zadanými kľúčovými slovami vo vyhľadávaní, ale okrem toho aj určiť zámer používateľa, ktorý vyhľadávanie uskutočnil, a zároveň prideliť kontextový význam vybraným pojmom a termínom, čo v značnej miere rozširuje množinu vyhľadaných odpovedí na zadaný rešeršný dopyt pri zvolených kľúčových slovách. Softvérové algoritmy sémantického vyhľadávania takto do rešeršných dopytov pridávajú určitú úroveň porozumenia, ale zároveň tieto algoritmy implikujú modely učenia (založené na miere odchodov, miere konverzie a pod.), využívajú minulé údaje a vzory pokusov a omylov na zlepšenie používateľského komfortu. V konečnom dôsledku tak sémantické vyhľadávanie zvyšuje spokojnosť používateľov a napomáha lepšiemu priradzovaniu série relevantných odpovedí k zadaným kľúčovým slovám či vybraným dlhším textovým blokom.

ABSTRACT

Semantic patent information retrieval is a search technique of automated data information retrieval, where the goal of the search query is not only to find an exact match with the entered keywords in the patent retrieval, but also to determine the intention of the user, who made the patent retrieval and at the same time to assign contextual meaning to the selected terms, which expands the set of searched answers to the entered search query for the selected keywords. In this way, semantic search software algorithms add a certain level of understanding to search queries. At the same time, these algorithms imply learning models (based on bounce rates, conversion rates, etc.), use past data and models and patterns of trials and errors to improve user experience. Ultimately, semantic patent information retrieval increases user satisfaction and helps to better match a series of relevant answers to entered keywords or selected longer text blocks.

Kľúčové slová

rešeršné vyhľadávanie, sémantické vyhľadávanie, patentové dokumenty, vyhľadávanie podľa kľúčových slov, rešerš v univerzitnom prostredí

Key words

patent retrieval, semantic patent information retrieval, semantic search, patents documents, key words search, patent information retrieval in the university

Úvod

Patentové dokumenty reprezentujú smerovanie ľudskej aktivity vo všetkých sférach, najmä však ekonomickej, technologickej a sociálnej činnosti. V dôsledku zvyšovania dostupnosti technických dokumentov v digitálnom formáte narastá potreba ich efektívneho vyhľadávania. Patentové dokumenty predstavujú bohatý zdroj technických,

právnych a obchodných informácií prezentovaných vo všeobecne štandardizovanom formáte, ktoré často nie sú prezentované v iných dostupných zdrojoch.

Patentové informácie sú dôležitým zdrojom informácií pre výskumníkov a vedcov, podnikateľov, pre organizácie aj obchodné podniky, univerzity a v neposlednom rade patentových odborníkov. Význam patentových dokumentov

¹ Mgr. Elena Jůnová, PhD., Centrum pre transfer technológií, Univerzitný vedecký park, Žilinská univerzita v Žiline, Univerzitná 8215/1, 010 26 Žilina, elena.junova@uniza.sk.

tkvie predovšetkým vo funkcii ochrany, vytvárajú stav techniky a zverejnením informujú verejnosť o pokroku v danej oblasti. Patentová ochrana umožňuje držiteľovi patentu vylúčiť, obmedziť využitie vynálezu tretími stranami alebo ho podmieniť kúpou licencie, a to v teritoriálnom a časovom ohraničení. Zverejnenie patentového dokumentu poskytuje verejnosti prístup k informáciám o nových technológiách. Informácie pomáhajú stimulovať inovácie a prispievajú k hospodárskemu rastu vo svete. Z uvedeného je zrejme, že význam patentových rešerš je veľmi veľký a ich dôležitosť a hodnota v súčasnom svete stále narastá. S neustálym nárastom počtu patentových prihlášok každý rok je potreba efektívnej, systematickej správy vyhľadávania takého obrovského množstva údajov nevyhnutnosťou s mimoriadnym významom.

Článok prezentuje základné princípy sémantického vyhľadávania v patentových dokumentoch, čo môže byť prospešné pre uvedenie do problematiky pre širšiu verejnosť. Zároveň ponúka priblíženie koncepcie sémantického vyhľadávania a poukazuje na rozvoj, možnosti, ale aj limity sémantického vyhľadávania v patentových dokumentoch. Pochopenie systému fungovania a významu spracovania rešerš pri výskume v univerzitnom prostredí prináša prínos pre vedecko-výskumných pracovníkov. Sémantická rešerš pri vyhľadávaní v patentových dokumentoch môže (nielen) pre túto skupinu predstavovať zjednodušenie a sprístupnenie rešeršnej činnosti, ktorá by inak musela byť vynaložená pri práci s patentovými dokumentmi, ktoré si vyžadujú znalosť a orientáciu vo výskumnej problematike, štruktúre patentových dokumentov, v klasifikácii patentového triedenia a v mnohých ďalších okruhoch.

1 Rešerše v patentových dokumentoch

Patentové dokumenty spravidla zverejňujú technologické informácie opisujúce vynálezy v súlade s požiadavkami platného patentového práva a uvedením patentovateľného predmetu, ktorý musí spĺňať podmienku novosti, vynálezovskej činnosti a priemyselnej využiteľnosti, pričom je súčasťou patentovej prihlášky aj odkaz na súčasný stav techniky. Patentové dokumenty sú takto zdrojom informácií nielen o tom, čo je nové (vynález), ale aj o tom, čo už je známe a v mnohých prípadoch poskytujú zhrnutie histórie technologického vývoja v oblasti, ktorej sa týkajú. Súčasťou zverejneného patentového dokumentu býva publikovanie rešeršnej správy, ktorá odkazuje na súbor nájdených dokumentov, ktoré sa dotýkajú predmetného vynálezu a posudzuje relevantnosť novosti a zásahu do patentových nárokov.

Informácie obsiahnuté v patentovom dokumente sú globálne a sú sprístupnené pre všetkých jednotlivcov alebo organizácie na celom svete, čo umožňuje komukoľvek učiť sa a budovať na tomto poznaní. Patenty a z nich vyplývajúca ochrana stimuluje výskum a je kľúčovou požiadavkou

na získavanie kapitálu. Zásadne ovplyvňujú celkový hospodársky rast. Na účely posúdenia vynálezu či technológie prinášajú patentové dokumenty spravidla tie najnovšie informácie (WIPO, 2021a). Ako uvádza WIPO, dôvodom je, že uchádzači sa ponáhľajú; zvyčajne žiadateľovi, ktorý ako prvý podal žiadosť o udelenie patentu na vynález, bude udelená priorita voči ďalším žiadateľom o podobný vynález a ostatné žiadosti budú zamietnuté. Len s patentom má jeho vynálezca, resp. držiteľ práv k dispozícii maximálne zákonné prostriedky na spochybnenie použitia jeho vynálezu inými proti jeho vôli. V neposlednom rade môže vynálezca s patentom spravidla stanoviť vyššiu predajnú cenu alebo licenčné poplatky za využívanie alebo za predaj vynálezu oproti nepatentovanej technológii, ktorá nie je teritoriálne ani časovo chránená.

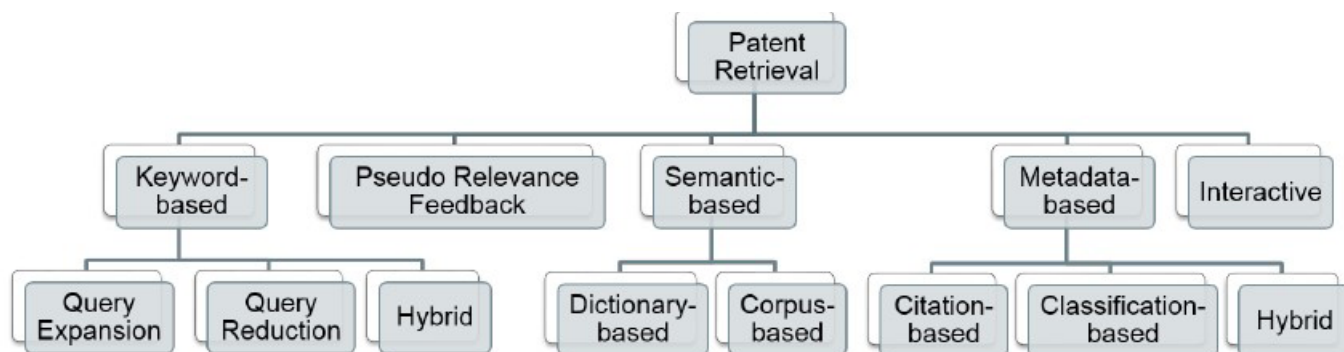
Patentové dokumenty slúžia širšiemu portfóliu používateľov, vďaka rešerši v patentových dokumentoch môžu používateľom pomôcť v rozsiahlom spektre (WIPO, 2021b, Shalaby a Zadrozny, 2018):

- vyhnúť sa duplikácii úsilia v oblasti výskumu a vývoja,
- určiť patentovateľnosť vynálezov,
- vyhnúť sa porušovaniu patentov iných vynálezcov,
- odhadnúť hodnotu vlastných patentov alebo hodnotu patentov iných vynálezcov,
- využiť technológie z patentových prihlášok, ktoré nikdy neboli udelené, neplatné v niektorých krajinách alebo z patentov, ktoré už nie sú platné,
- získať informácie o inovatívnych aktivitách a budúcom smerovaní podnikania od konkurencie,
- zlepšiť plánovanie obchodných rozhodnutí, akými sú licencovanie, partnerstvá v zdieľaní technológií, ale aj fúzie a akvizície,
- prieskum technológie s cieľom zachytiť nové a trendové technológie v konkrétnej doméne a následne ich použiť na vytváranie nových inovatívnych služieb,
- analýza použitia technológie či vynálezu v konkrétnej krajine s cieľom posúdiť rozsah patentovej ochrany špecifickej technológie a následne podľa toho nasmerovať činnosť výskumu a vývoja,
- konkurenčná analýza a benchmarking s cieľom identifikovať silné a slabé stránky vlastného patentového portfólia spoločnosti v porovnaní s inými kľúčovými hráčmi pracujúcimi na príbuzných technológiách.

1.1 Stratégia vyhľadávania v patentovej rešerši

Pri patentovej rešerši je nutné si určiť cieľ prieskumu a vyhľadávania. Podľa účelu a našej potreby potom zameriame naše rešeršné vyhľadávanie. Iný typ rešerše vykonávame, ak vyhľadáваме konkrétny patent, iný, ak nás zaujíma portfólio patentov od konkrétneho vynálezcu či pôvodcu práv, iný, ak zisťujeme teritoriálne obmedzenie, kde daný vynález platí, iný, ak posudzujeme patentovateľnosť vynálezu, s ktorým sami prichádzame na trh, a pod.

Najčastejšie vykonávanou rešeršou je rešerš na stav techniky. Do stavu techniky zahrňame všetky informácie, ktoré

Obr. 1 Metódy patentového vyhľadávania (Shalaby, Zadrozny, 2018)

boli dostupné verejnosti kdekoľvek na svete v akejkoľvek forme k dátumu vykonania rešerše. Pre prihlasovateľa, vývojára či obchodníka bude teda stavom techniky akýkoľvek dôkaz, že jeho myšlienka, nápad alebo produkt je už známy.

Na rešeršné hľadanie v patentovej literatúre a na analýzu patentovej rešeršnej požiadavky sa v odbornej terminológii používa pojem **Patent Retrieval** (PR) alebo tiež **Patent Search**. Patent Retrieval je pilierom takmer všetkých úloh patentovej analýzy, pričom jej podskupina je **Information Retrieval**, ktorá sa zaoberá vývojom techniky a metód, ktoré účinne a efektívne vyhľadávajú príslušný patentový dokument po zadaní dopytu vyhľadávacej požiadavky.

Ako uvádzajú Shalaby, Zadrozny (2018) PR metódy je možné kategorizovať v závislosti od toho, ktoré údaje sa použijú z vyhľadávacích dopytov a z vyhľadávacieho korpusu na získanie príslušných dokumentov. **Metódy založené na kľúčových slovách** používajú iba výrazy z vyhľadávacích dopytov a hľadajú presné zhody v cieľovom korpusu. **Pseudorelevantné metódy spätnej väzby** využívajú termíny z najlepšie umiestnených výsledkov počiatočného dopytu na zlepšenie série relevantných získaných výsledkov. Na základe sémantickej metódy sa analytické nástroje pokúšajú prekonať problém s nesúlalom slovníka medzi zadanými vyhľadávanými termínmi v patentových dokumentoch a súvisiacou slovnou zásobou na základe ich významu. **Metódy založené na metadátach** využívajú jazykovo nezávislé netextové metadáta klasifikačného charakteru a bibliografické informácie s cieľom zlepšiť možnosť opätovného vybratia patentu. **Interaktívne metódy** sa napokon zameriavajú na lepšiu organizáciu a prezentáciu výsledkov vyhľadávania pre používateľov. Pri tejto metóde sú používatelia zapojení v interaktívnom procese hľadania, skúmania a očakávania, s cieľom získať čo najviac relevantných výsledkov.

Činnosti súvisiace s prácou s patentovými dokumentmi vyžadujú znalosť a orientáciu v problematike, štruktúre patentových dokumentov, v klasifikácii patentového triedenia a mnohých ďalších okruhoch. Úroveň odborných znalostí sa ešte zvyšuje pri samotnej rešeršnej činnosti, ktorá by mala byť vykonávaná integrovane, sofistikovane,

s použitím inteligentnej analytiky, ktorá poskytuje kognitívnu a interaktívnu pomoc užívateľom. Nakoľko sú patentové dokumenty (Shalaby a Zadrozny, 2018) viacstránkové, multimodálne, viacjazyčné, pološtruktúrované a bohaté na metadáta – tak tieto charakteristiky ich robia vhodnými na vyhľadávanie pomocou inteligentných softvérov a nástrojov.

Cieľom rešeršného vyhľadávania je získať relevantné patentové dokumenty pre dané vyhľadávanie (dopyt, resp. rešeršnú otázku). Táto žiadosť môže mať rôzne formy, ako napríklad: kombinácia kľúčových slov, s použitím Booleovských operátorov a patentového klasifikačného triedenia. Pri použití inteligentných softvérov a nástrojov je možné ako vyhľadávací dopyt zadať poznámku alebo kompletný textový dokument (napr. patentovú prihlášku).

Sémantické hľadanie, ktoré ponúkajú niektoré komerčné softvérové analytické nástroje, ponúka textové vyhľadávanie vo voľnom formáte, s možným použitím automatizovaného strojového textového prekladu. Umožňuje výber konceptu, ktorý funguje zadaním kľúčového slova a spustením vyhľadávania. Potom je možné podrobne rozbaľiť zobrazený strom konceptov a vybrať koncepty relevantné pre hľadaný dopyt. Proces výberu konceptu ďalej vedie k zobrazeniu zoznamu relevantných skupín zoradených na základe ich skóre relevantnosti. Vyhľadávanie podobnosti možno ďalej vykonať v zozname vybraných relevantných skupín pomocou symbolov medzinárodnej patentovej klasifikácie a kooperatívnej patentovej klasifikácie, ako aj konceptov, pomocou ktorých sa podobné patenty nájdu. Zobrazené výsledky je možné vizualizovať formou rôznych grafov a podporných funkcií, pričom výsledky je možné aj zdieľať s inými spolupracovníkmi a pod.

2 Sémantické vyhľadávanie pri rešerši v patentových dokumentoch

Sémantické vyhľadávanie pri rešerši v patentových dokumentoch sa dostáva do popredia laickej verejnosti, ale aj ako nápomocný prostriedok pre odbornú verejnosť v posledných rokoch. Algoritmus sémantického vyhľadávania

je trénovaný, aby v databáze patentových dokumentov, ktoré sú zaznamenané v štandardizovanom informačnom formáte, vedel spracovať zadaný dopyt (zadaný či už vo forme viacerých kľúčových slov, ale aj kompaktnej časti textu či celej patentovej prihlášky) a v priebehu niekoľkých sekúnd vytvoril pre používateľa súbor relevantných výsledkov vyhľadávania. Ak je vstupným dopytom celý patentový dokument, pri analýze a spracovaní bude algoritmus ignorovať prechodné frázy a neurčité pojmy a tiež identifikuje odvodené termíny, ktoré obsahujú predpony alebo prípony. Algoritmus sémantického vyhľadávania je trénovaný na „porozumenie“ základnému významu slov a vybuduje vzťah medzi slovami a prepojenia medzi nimi. Výsledok potom porovná s patentovými dokumentmi uloženými v databáze (ktorých môžu byť rádovo stovky miliónov v závislosti od používaného nástroja a databázy, s ktorou pracuje) a zobrazí pre používateľa najpodobnejšie a najrelevantnejšie výsledky.

Sémantické vyhľadávanie je technika vyhľadávania údajov, kde cieľom vyhľadávacieho dopytu nie je len nájsť presnú zhodu so zadanými kľúčovými slovami vo vyhľadávaní, ale okrem toho aj určiť zámer používateľa, ktorý vyhľadávanie urobil, a zároveň prideliť vybraným pojmom kontextový význam, čo v značnej miere rozšíri množinu vyhladaných odpovedí na dopyt pri zadaných kľúčových slovách. Sémantické vyhľadávanie takto do dopytov pridáva úroveň porozumenia, ale tieto algoritmy majú zároveň aj modely učenia (ktoré sú založené na miere odchodov, miere konverzie a pod.), využíva minulé údaje a vzory pokusov a omylov na zlepšenie používateľského komfortu. V konečnom dôsledku tak sémantické vyhľadávanie zvyšuje spokojnosť používateľov a napomáha lepšie priradiť k zadaným kľúčovým slovám relevantné odpovede a stránky. Koncept sémantického vyhľadávania predstavila spoločnosť Google v roku 2010. Odvtedy sa ukázalo ako veľmi účinný nástroj, ktorý napomáha nájsť používateľom viac relevantných výsledkov k ich dopytu, ako by vyhľadávacie nástroj našiel len s použitím vyhľadávania na základe kľúčových slov.

Základný rozdiel medzi vyhľadávaním podľa kľúčových slov a sémantickým vyhľadávaním je v tom, že sémantické vyhľadávanie prináša skôr výsledky založené na koncepte použitých kľúčových slov než na presnej zhode s kľúčovými slovami. Sémantické vyhľadávanie ďalej nepočíta iba s opakovaním kľúčových slov a meraním blízkosti pojmov, ako to robí vyhľadávanie kľúčových slov, ale skôr s využitím naprogramovaného algoritmu na predpovedanie a pochopenie kontextového významu fráz. Nesmierny význam môže mať práve vyhľadávanie na sémantickom princípe pri odhalovaní tzv. skrytých informácií. Aj technické pojmy, ktoré sú predmetom vyhľadávania, je možné pomenovať rôznymi pojmami synonymického významu, častokrát práve v patentových dokumentoch nachádzame čo najširšie vymedzenie jednotlivých pojmov, určitú formu zahmlievania (neprežrádzať viac, ako je nevyhnutné),

forma napísania doterajšieho stavu techniky je napísaná zámerne nejasne – v takýchto prípadoch môžu sémantické vyhľadávacie nástroje rýchlo odhaliť skryté informácie. Vo vyhľadávacích databázach tretích strán je k dispozícii niekoľko nástrojov na analýzu podľa doterajšieho stavu techniky, ktoré umožňujú sémantickým vyhľadávateľom zostaviť koncepčne relevantný zoznam doterajšieho stavu techniky. Vyhľadávateľ zadáva nároky alebo konkrétne prvky nároku, abstrakty, frázy alebo číslo patentu predmetu ako dopyt a vyhľadávacie modul vytvorí vzťah medzi týmto a tým, čo existuje v tele doterajšieho stavu techniky, skôr ako doručí zoznam koncepčne vhodných dokumentov podľa doterajšieho stavu techniky. V komerčných aj nekomerčných patentových vyhľadávacích databázach je k dispozícii niekoľko nástrojov na analýzu podľa doterajšieho stavu techniky, ktoré umožňujú sémantickým vyhľadávateľom zostaviť koncepčne relevantný zoznam doterajšieho stavu techniky. Vyhľadávateľ zadáva patentové nároky alebo konkrétne časti patentového nároku, abstraktu, frázy alebo číslo patentu ako dopyt. Vyhľadávacie modul vytvorí vzťah medzi týmto a tým, čo je súčasťou doterajšieho stavu techniky a následne zostaví zoznam koncepčne vhodných dokumentov doterajšieho stavu techniky (Iam-media, 2020).

Súčasná komerčná riešenia sa vyvinuli z tých, ktoré boli k dispozícii na začiatku tohto desaťročia a ktoré sa pokúšali poskytovať takmer automatické riešenia s minimálnym zásahom človeka s použitím latentných sémantických algoritmov (LSA), na rozdiel od tých, ktoré sú k dispozícii teraz, ktoré akceptujú a dokonca povzbudzujú užívateľa k špecifikovaniu jeho požiadavky a tak získania spätnej väzby pre lepšie výsledky. Extrakcia konceptov, kde je možné vyjadriť termín jedným slovom (napr. dron) alebo ako terminologickú sekvenciu (napr. *bezpilotné lietadlo*) a zaradenie vhodnej slovnej zásoby, ktorá identifikuje, že tieto výrazy zodpovedajú rovnakému významu, by mala poskytnúť lepšie výsledky a presnosť, ktoré sú teraz bežnejšie v sémantických vyhľadávaníach druhej generácie.

2.1 Princípy sémantického vyhľadávania v patentových dokumentoch

Rešeršné vyhľadávanie založené na kľúčových slovách môže byť tvorené rešeršnou otázkou, ktorá je zložená len z niekoľkých pojmov, ale rovnako môže byť rešeršná otázka v sémantickom vyhľadávaní pri patentovej rešerši tvorená aj celým patentovým dokumentom alebo jeho časťou, čo môže predstavovať aj tisíce výrazov. Medzi základné metódy používané pri sémantickom rešeršnom vyhľadávaní patrí **slovníková metóda** a **korpusová metóda**. Ich aplikácia býva interdisciplinárna, prepájajúca obe metódy pre lepšie výsledky vyhľadávania.

Pri oboch metódach sa používa metóda preformulovania rešeršnej otázky (Query reformulation – QRE) prostredníctvom zníženia alebo rozšírenia termínov Q na účely zvýšenia relevantnosti nájdených dokumentov (Shalaby a Zadrozny, 2018):

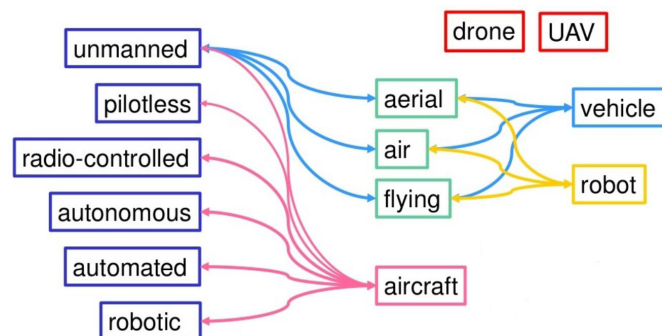
- **Query Reduction (QR):** Redukcia rešeršnej otázky v rešeršnom vyhľadávaní predstavuje účinný spôsob najmä pri takom vyhľadávaní, kde rešeršná otázka tvorí celý patentový dokument alebo jeho časť. Vtedy je prehľadávanie všetkých použitých termínov neefektívne. Tam, kde termínom zo špecifických častí alebo z časti patentového dokumentu je pridelená väčšia váha než ostatným termínom, je metóda založená na pozícii pojmu v štruktúre dokumentu. Ďalším príkladom redukcie rešeršnej otázky sú metódy založené na patentovom triedení IPC² a CPC³, ktoré navyše používajú termíny z definícií IPC a CPC ako lexikón alebo zoznam stop-slov.

- **Query expansion (QE):** Rozšírenie rešeršnej otázky na základe syntaktických pravidiel jazyka. Expanzné metódy fungujú tak, že expandujú termíny s výrazmi podobného významu, ako sú synonymá alebo hyponymá.

- **Spojenie Query expansion a Query reduction:** V tejto hybridnej metóde sú irelevantné výrazy odstránené z rešeršnej otázky a relevantnejšie výrazy sú pripojené k rešeršnej otázke.

Sémantické rešeršné vyhľadávanie založené na slovníkovej metóde: Sémantické rešeršné vyhľadávanie založené len na kľúčových slovách sa ukázalo byť nedostatočne účinné kvôli nesúladu slovníka medzi podmienkami rešeršnej otázky a relevantným obsahom patentov. Shalaby a Zadrozny (2018): v zbierke CLEF-IP 2009⁴ až 12 % príslušných dokumentov neobsahovalo bežne používané pojmy vo vyhľadávaných témach. To zvyšuje potrebu nových prístupov na preklenutie medzier v slovníkoch medzi používanými termínmi. Najčastejšie sú pri slovníkovej metóde sémantického vyhľadávania pri rešerši využívané slovníky WordNet⁵, TechNet⁶, WIPO Pearl⁷ a iné druhy technických tezaurových slovníkov. Slovníková metóda má svoje limity. Na základe týchto poznatkov a zavedených metód je možné čiastočne automaticky identifikovať synonymá/ekvivalenty, súčasne sa vyskytujúce výrazy a určiť blízkosť vzťahov na rozšírenie dopytu. Nápomocná je hlbšia analýza protokolov rešeršnej otázky zvažujúca iné metadáta, ako sú relevantné prístupy početností, napríklad na základe polohy, frekvencie, časti, kde sa termín nachádza a pod.

Sémantické rešeršné vyhľadávanie založené na korpusovej metóde: Aj korpusová metóda je založená na preformulovaní rešeršnej otázky QRE na báze sémantiky. Pri týchto metódach sa analyzujú textové korpusy, aby sa extrahovali sémanticky súvisiace pojmy s výrazmi dopytu, ktoré je možné použiť na rozšírenie rešeršnej otázky (Shalaby a Zadrozny, 2018).

Obr. 2 Kolekcia príbuzných termínov s pojmom „dron“ (Kirch-Verfuß, 2016)

Vo viacerých odborných publikáciách na tému sémantickej rešerše v patentových dokumentoch nachádzame ako príklad uvedený rešeršný dopyt termínom „dron“ a „UAV (bezpilotný letecký prostriedok)“. Na obrázku 2 vidíme kolekciu termínov spájajúcich sa s vyhľadávaným termínom „dron“ a „UAV“ a väzbami a prepojeniami medzi jednotlivými termínmi, pričom kolekcia môže mať ešte širšiu koncepciu a množstvo vyhľadaných výrazov, ako vidíme na obrázku. Na tomto príklade si môžeme vysvetliť **základný princíp sémantického vyhľadávania v patentových dokumentoch** (Kirch-Verfuß, 2016). Preto uvádzame príklad v anglickom jazyku, nakoľko väčšina sémantického vyhľadávania je implementovaná na anglický jazyk, resp. dochádza iba k prekladu z iných jazykov do angličtiny, ak je takáto možnosť sémantického vyhľadávania v ponuke.

2 IPC – Medzinárodné patentové triedenie (z angl. International Patent Classification)

3 CPC – Kooperatívne patentové triedenie (z angl. Cooperative Patent Classification)

4 CLEF-IP 2009 je elektronická databáza patentových dokumentov, ktoré boli extrahované z databáz UPSTO, EPO a WIPO. Patentové dokumenty boli prevedené do XML formátu a schémy Document type definition (DPD). Táto databáza je rozdelená na dve časti, a to korpusovú časť a tematickú časť.

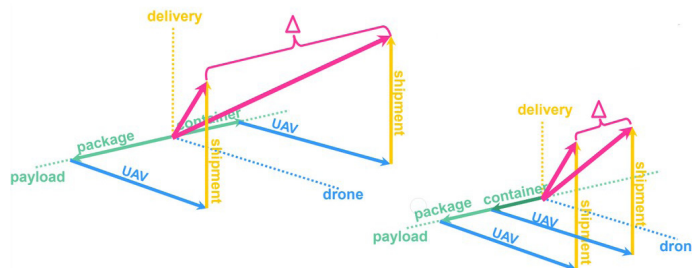
5 WordNet – je rozsiahla lexikálna databáza anglického jazyka. Podstatné mená, slovesá, prídavné mená a príslovky sú zoskupené do súborov kognitívnych synonym (synsetov), z ktorých každé vyjadruje odlišný pojem. Synsety sú prepojené pomocou konceptuálno-sémantických a lexikálnych vzťahov. Je to užitočný nástroj na výpočtovú lingvistiku a spracovanie prirodzeného jazyka. WordNet sa povrchne podobá na tezaurus, pretože zoskupuje slová podľa ich významov. Existuje však niekoľko dôležitých rozdielov. Po prvé, WordNet neprepája len slovné formy – reťazce písmen – ale konkrétne zmysly slov. Výsledkom je, že slová, ktoré sa nachádzajú v sieti navzájom v tesnej blízkosti, sú sémanticky disambigantné. Za druhé, WordNet označuje sémantické vzťahy medzi slovami, zatiaľ čo zoskupenia slov v tezaure nesledujú žiadny iný explicitný vzorec než významovú podobnosť (WordNet, 2021).

6 TechNet – sémantická elektronická databáza orientovaná na technologické poznatky. Vychádza z amerických patentových dokumentov USPTO (Sahrica a kol. 2018).

7 WIPO Pearl – je viacjazyčný terminologický portál WIPO. WIPO Pearl poskytuje prístup k vedeckým a technickým pojmom odvodeným z patentových dokumentov. Pomáha podporovať presné a konzistentné používanie výrazov v rôznych jazykoch a uľahčuje vyhľadávanie a zdieľanie vedeckých a technických znalostí (WIPO, 2021c).

- V prvom rade sa hľadajú **morfologické variácie pojmu** – skloňovanie, plurál a pod. („dron“, „drones“, „dron’s“ a pod.)
- **Rozlišovanie slovného zmyslu**, v angl. word-sense disambiguation (WSD) – zameranie na identifikáciu toho, aký význam pojmu sa používa vo vete:
 („Bagpipe drones (US6476301)“)
 („Trapper and retainer for bee swarms and separator for drones and queens (US1896925)“)
 („Autonomus and automatic landing system for drones (US2009055038)“)
- **Hľadanie synonym** – hľadanie pojmov, ktoré znejú inak, ale majú rovnaký význam ako daný pojem:
 („unmanned aerial vehicle“)
 („pilotless aircraft“)
 („flying robot“)
- **Hľadanie homoným** – hľadanie pojmov, ktoré znejú rovnako, ale majú odlišný význam ako daný pojem:
 („male bee“)
 („pipe of bagpipe“)
 („unchanging monotone“)
 („aircraft without a pilot“)
- **Hľadanie hypernym** – zovšeobecnenie alebo generalizácia samotného pojmu:
 („Means of transportation:
 ..Vehicle ..Aerial vehicle ... unmanned aerial vehicle
 ..Craft – vehicle designed for navigation in air, water, outer space ...aircraft ....pilotless aircraft .....radio-controlled aircraft“)
- **Konceptuálne prepájanie**, v angl. concept matching – extrakcia konceptu z vyhľadávaného textu a následné

spájanie týchto extrahovaných konceptov z textu z dokumentu do skupín.

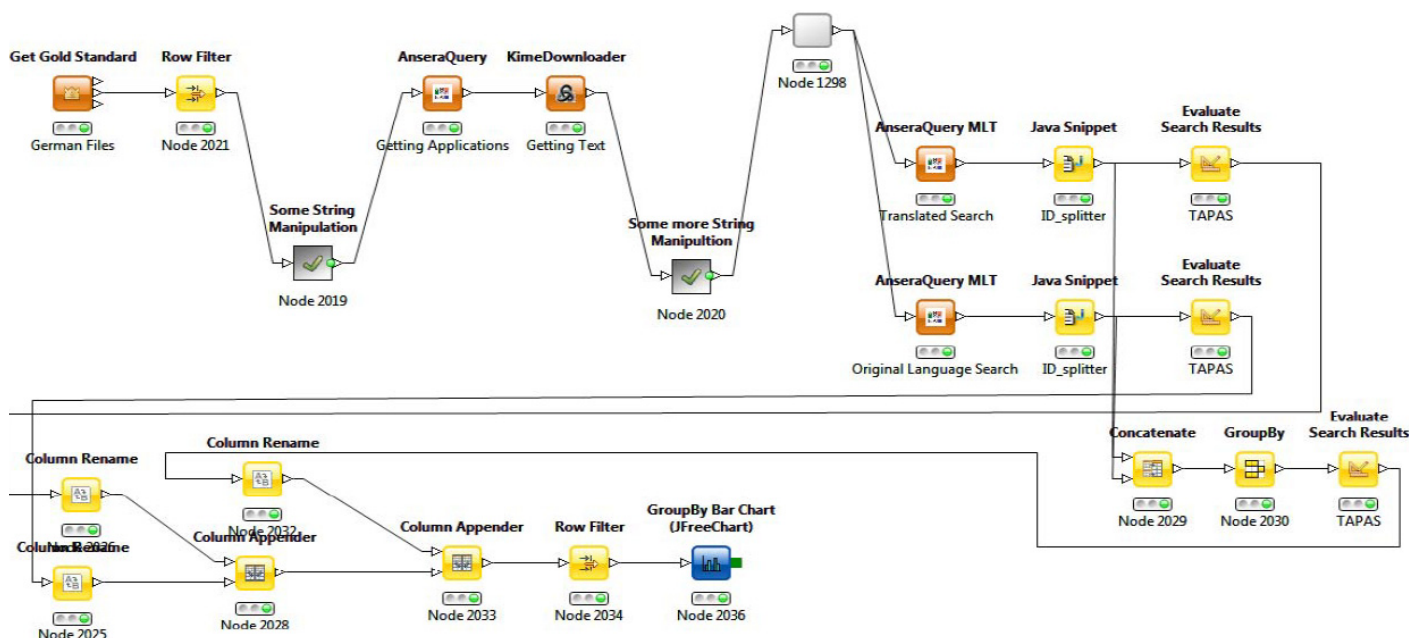
Obr. 3 Spájanie extrahovaných konceptov z textu dokumentu do skupín (Kirch-Verfuß, 2018)

V kontexte nešpecifikovaného lietajúceho vozidla (v angl. unmanned aerial vehicle – UAV) na termíny „package“ a „container“ môžeme nazerať ako na podobné (Kirch-Verfuß, 2018).

• **Vedomostné prepájanie**, v angl. knowledge matching – zapájanie inteligentných vedomostných nástrojov, napr. ontologických, a následné hodnotenie pridaných dokumentov.

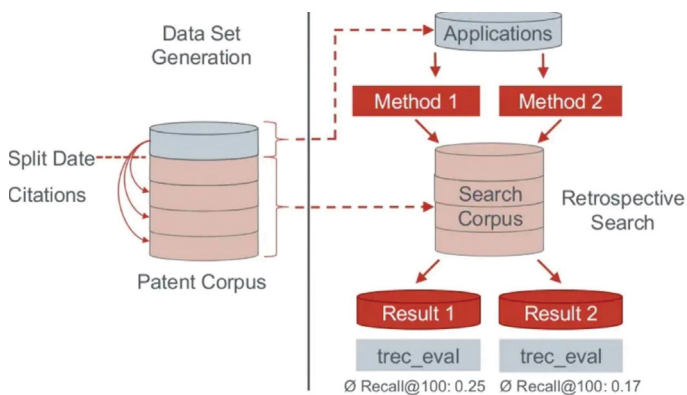
Na konferencii usporiadanej Európskym patentovým úradom (EPO) v roku 2017 predstavil koncept sémantického vyhľadávania pri rešerši v patentových dokumentoch Alexander Klenner-Bajaja. Samotný koncept rozčlenil na procesy:

• **Benchmarkingový porovnávaci systém vyhľadávania**
 Počas procesu sémantického vyhľadávania v patentových dokumentoch dochádza k tzv. **benchmarkingu**. V tomto prípade je benchmarkingový proces porovnávania zameraný na vyhľadávanie a prostredie, v ktorom sa nachádzajú

Obr. 4 Holistický prototyp benchmarkingového systému vyhľadávania (Klenner-Bajaja, 2017)

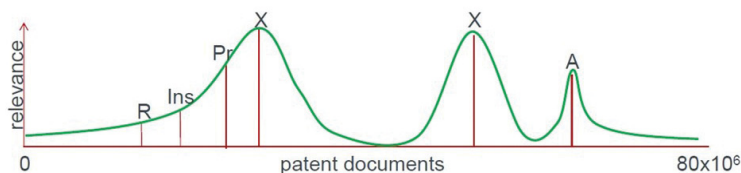

Obr. 5 Benchmarkingový systém vyhľadávania s použitím štatistických metód (Klenner-Bajaja, 2017)

termíny. Ide o pomerne zložitý systém využívajúci viaceré nástroje. My ako funkčný ilustračný príklad uvádzame schému vyhľadávacieho benchmarkingu, aký bol používaný v Európskom patentovom inštitúte (EPO) v roku 2017.

Ako vidíme na obrázkoch 4 a 5 v benchmarkingovom prostredí sa počas porovnávacieho procesu využívajú štatistické metódy a zložité algoritmy. Výsledkom benchmarkingového vyhľadávania v patentovej literatúre je rešeršná správa, ktorej predchádzalo vyhľadávanie vo viac ako 40 miliónoch patentových rodín. V rešeršnej správe sú spomínané relevantné dokumenty označované kategóriou **X** alebo **A** citácie/odkazy. Iba pár citácií obsahuje kategóriu X alebo A. V priemere sú to 2 citácie v X-kategórii a 3 citácie v A-kategórii. Vyhľadávanie však umožňuje aj zobrazenie ďalších relevantných dokumentov, informácií a odkazov v kategóriách **R** – vrátené počas vyhľadávania, **Ins** – odložené na podrobnú kontrolu, **Pr** – tlačené, **Cs** – uložené na citáciu (Klenner-Bajaja, 2017), pozri obrázok 6.

Obr. 6 Benchmarkingové vyhľadávanie a zobrazenie výsledkov z rešeršnej správy v kategóriách (Klenner-Bajaja, 2017)

• **Klasifikácia patentového triedenia na presnejšie vyhľadanie**

Zatriedenie do medzinárodného klasifikačného triedenia IPC, CPC prispieva k zobrazeniu relevantnejších výsledkov.

B	PERFORMING OPERATIONS; TRANSPORTING
B64	AIRCRAFT; AVIATION; COSMONAUTICS
B64C	AEROPLANES; HELICOPTERS
B64C39/00	Aircraft not otherwise provided for
B64C39/02	. characterised by special use
B64C39/024	. . of the remote controlled vehicle type, i.e. RPV
B64C39/028	. . Micro-sized aircraft

Obr. 7 Zatriedenie hľadaného termínu „dron“ do CPC (Kirch-Verfuß, 2016)

• **Kľúčové slová a generovanie rešeršných otázok v (automatických) scenároch vyhľadávania a automatické rozšírenie rešeršných otázok**

Generovanie rešeršných otázok v automatických scenároch a automatizované rozšírenie vyhľadávacieho dopytu môžeme znázorniť na obrázku 8. Rozšírenie sa deje na základe korpusovej metódy, v tomto prípade Word2Vec⁸ s použitím prekrývajúcich sa pojmov a zároveň rozšírenie vyhľadávateľných termínov na základe automatického návrhu podloženého znalosťou prepojenia väzieb dopytovateľných termínov. Pre každý termín je pritom vypočítaná váha a nadväznosť na pôvodný termín.

▪ Word2Vec Expansion Terms in Overlap

New Overlap	Original Keyword	Word2Vec Enrichment
outputs	signal	OR signals OR circuit OR output OR clock OR outputs
apparatus	controlling	OR control OR controlled OR apparatus
screen	display	OR screen OR displays OR displaying OR displayed OR lcd
increasing	increases	OR increase OR decreases OR increased OR increasing OR decrease
serially	decreasing	OR increasing OR decrease OR increase OR decreases OR decreased
	parallel	OR serially

▪ Re-Suggestion of known Query Terms

Term	Original Keyword	Word2Vec Enrichment
transmission	transmitted	OR transmits OR received OR transmit OR transmission OR transmitting
	reception	OR transmission OR transmitted OR transmits
	transmitting	OR receiving OR transmitted OR transmission OR sending OR transmit

Obr. 8 Automatické rozšírenie vyhľadávacej rešeršnej otázky (Klenner-Bajaja, 2017)

• **Sémantika založená na terminológii**

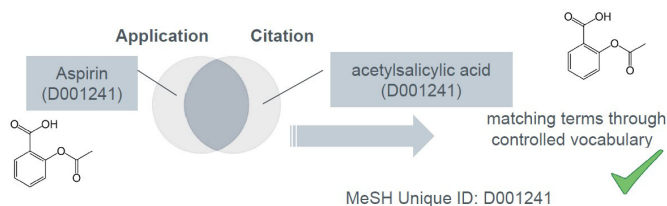
Sémantika založená na terminológii predstavuje v rámci projektu APL⁹ anotáciu celej zbierky doterajšieho stavu

8 Word2Vec – je technika na spracovanie prirodzeného jazyka publikovaná v roku 2013. Algoritmus Word2Vec používa model neurónovej siete na učenie asociácií slov z veľkého korpusu textu. Po vyškolení môže taký model detegovať synonymické slová alebo navrhnúť dodatočné slová k čiastkovému dopytu. Word2Vec pridáva jednotlivým pojmom konkrétne vektorové čísla. Vektory sú vyberané starostlivo tak, aby jednoduchá matematická funkcia (kosínusová podobnosť medzi vektormi) naznačovala úroveň sémantickej podobnosti medzi slovami reprezentovanými týmito vektormi.

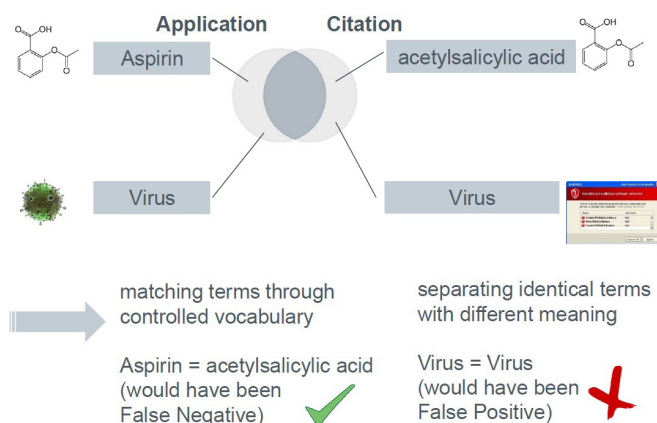
9 APL – je programovací jazyk používajúci matematicky odvodené symboly pre mnohé zo svojich operácií. APL je interaktívny jazyk orientovaný a integrovaný na vývojové prostredie, usposobený pre väčšinu počítačových platforiem.

techniky v normalizovanej podobe zameranú na chemické entity, fyzikálne jednotky, citácie, riadené terminológie tak, aby bolo možné sémantické vyhľadávanie týchto entít, pozri obrázok 9. Na obrázku 10 je zachytený homonymický rozpor v identicky znejúcich výrazoch s rozdielnym významom, pričom bol algoritmus schopný tento rozpor vyhodnotiť ako falošne pozitívny výsledok.

Obr. 9 Sémanticky zjednotená terminológia (Klenner-Bajaja, 2017)

Obr. 10 Sémanticky zjednotená terminológia s identifikáciou falošne pozitívnych výsledkov (Klenner-Bajaja, 2017)

• Dôvera v automatizované výsledky vyhľadávania

Jedným z prostriedkov na validáciu a zhodnotenie výsledkov automatizovaného vyhľadávania je predikčný model citlivosti na základe distribučných štatistík z tepelných „heat“ máp či 10-násobná krížová validácia (Y-scrambling).

2.2 Rozvoj, možnosti a limity sémantického vyhľadávania v patentových dokumentoch

Limitujúcim, ale aj rozvojovým faktorom sémantického vyhľadávania v patentových dokumentoch je spracovanie prirodzeného jazyka (NLP). Na rozvoji NLP sa stále pracuje, je podmienené zberom obrovského množstva dát v textovej podobe, ktoré učia stroje zákonitostiam jazyka, jeho väzbám a prepojeniam. Počítačové systémy prirodzeného jazyka musia prevádzať vhodným spôsobom informácie

z počítačových databáz do prirodzeného jazyka používaného ľuďmi, čo je náročný proces. Morfológický model reči musí byť schopný generovať gramaticky správne vety, porozumieť významu slov, kontextu, a prípadne musí byť schopný ďalšieho prekladu do iného jazyka. Značné problémy spôsobuje samotná flektívnosť, teda mnohotvarosť jazykov (pričom aj slovenský jazyk patrí medzi flektívne jazyky), ktorá sa do umelej inteligencie ťažko implementuje, ale zároveň predstavuje príležitosť na skvalitnenie a hlbšiu analýzu. Zatiaľ je najlepšie spracovaným jazykom v podobe NLP anglický jazyk, v podobe ktorého sa nachádza veľké percento patentovej literatúry. Spracovávanie a vylepšovanie ďalších jazykov rieši množstvo IT tímov, organizácií, spoločností po celom svete s čoraz lepšími výsledkami vďaka inteligentným algoritmom. Pracuje sa na automatickom strojom preklade jazykov a tiež na prevode znakových súborov latinkových a nelatinkových. V nelatinkových znakových súboroch je písané množstvo patentovej literatúry, pričom práve výskum a vývoj v Číne, Japonsku a Kórei predstavuje značný potenciál a širokú základňu patentovej literatúry.

Zároveň sa pri sémantickom vyhľadávaní musíme popasovať s nejednotnosťou terminológie. Moja „škatuľka“ je váš „kartón“, resp. môj „dron“ je váš „bezpilotný letecký prostriedok“ a rovnaká terminologická variabilita platí pre pojmy prevažnej väčšiny. Príčiny tejto nekonzistentnosti sú spôsobené rôznymi pohľadmi rozličných vynálezcov, žiadateľov, patentových zástupcov či regionálnymi rozdielmi v terminológii a tiež rôznymi jazykmi. Navyše niekedy žiadatelia a patentoví zástupcovia úmyselne používajú neurčitý jazyk na skrytie zámeru vynálezu alebo niekedy na to, aby vynález vyzeral sofistikovanejšie, ako je („príklad – polygonálna nádoba na báze recyklovateľných vlákien“). Pomôcť môžu klasifikačné symboly patentov IPC alebo CPC, ale niekedy aj jednoduché objekty môžu mať veľa symbolov. Pred použitím týchto symbolov ako obmedzenia vo vyhľadávacom dopyte je potrebné vytvoriť dlhý zoznam príslušných symbolov a kódov (Lloyd, 2019).

V texte v prirodzenom jazyku sa dajú identifikovať nasledujúce javy, ktoré odrážajú kontextovú zapojenosť jazykových prvkov a sú dôležité na správne spracovanie termínov a pojmov reprezentujúcich obsah textu (Paralič a kol., 2010), (Tóth, 2008):

• Zámená, kontextové odkazy, anaforické referencie, odvolávky

V texte sa pomerne často vyskytujú konštrukcie obsahujúce odkazy na objekty z predchádzajúceho alebo nasledujúceho kontextu. Určenie takýchto kontextových črt je pri spracovaní textu pomerne ťažké zachytiť. Napr. vo vete „Kľúčové slová a ich použitie v rešeršnej otázke.“ zámeno ich odkazuje na kľúčové slová. Priradenie zámena k príslušnému termínu vyžaduje vysokú úroveň syntaktickej a sémantickej analýzy textu.

- **Synonymia**

Slová s odlišnou formou a rovnakým alebo podobným významom (napr. *kniha, publikácia, dokument*) by sa mali reprezentovať tým istým termínom. Na identifikáciu podobnosti významov je potrebná slovotvorná, sémantická a pragmatická analýza.

- **Homonymia, polysémia**

Slová s náhodne totožnou formou a s rôznym významom (napr. *jazyk = reč vs. jazyk = v ústach, vs. jazyk = na topánke* a pod.) by sa mali podľa kontextu rozlíšiť a reprezentovať vzájomne rôznymi termínmi. Na rozlíšenie polysémických slov treba uskutočniť syntaktickú a sémantickú analýzu textu.

- **Frázy, viacslovné ustálené pomenovania**

Slovné spojenia so špecifickým významom, napr. *manažment znalostí, expertný systém* a pod., majú charakter samostatných termínov. Ich celkový význam je iný ako významy slov, z ktorých sa tieto termíny skladajú. Bolo by teda vhodné, aby sa ustálené viacslovné pomenovania reprezentovali jedným viacslovným termínom.

- **Porozumenie významu textu**

Ak by analyzovaný text obsahoval tvrdenie „*Nejde o dron so snímajúcim zariadením*“, tak by reprezentácia obsahu tohto textu nemala zahŕňať termíny snímajúce zariadenie. Takýto stupeň porozumenia významu textu, ak je dosiahnuteľný, by si vyžadoval úplnú sémantickú a pragmatickú analýzu, s využitím znalostí mimojazykových skutočností.

- **Nejednoznačnosti pri spracovaní textu vo fázach tokenizácie a lematizácie** (najmä pri flektívnych jazykoch) – napr. slovotvorný základ termínu mier (možné lemy: *mier, miera, mieriť*)

Na jednoznačné rozhodnutie, ktorá z možných lem je správna, je potrebné zistiť syntaktickú štruktúru danej vety, z nej odvodiť prípustné gramatické kategórie vetných členov a na ich základe určiť správnu lemu.

- **Určenie neplnovýznamových slov, tzv. stop-slová** (angl. stop-words)

Plnia len syntaktické funkcie. Tieto slová možno vylúčiť z ďalšej analýzy.

- **Určenie kľúčového slova, ktoré nie je obsiahnuté v spracovávanom texte**, ale je možné ho identifikovať pomocou istých deduktívnych a inferenčných nástrojov, patrí tiež medzi zložitú úlohu kontextovej analýzy.

Uvedené okruhy môžu byť príčinou nepresností pri spracovaní prirodzeného jazyka, a tak následne dôsledkom nepresností pri samotnom rešeršnom vyhľadávaní založenom na sémantickom prístupe vyhľadávacími strojmi,

zároveň ako limitujúci faktor môžeme vnímať zlé zatriedenie do patentového klasifikačného triedenia (IPC, CPC) spolu s dopytovanými termínmi či textom, resp. absenciu toho zatriedenia, kde konečný sumár výsledkov môže byť touto skutočnosťou výrazne ovplyvnený. Preto vo všeobecnosti platí, že i keď používateľ môže počas tohto procesu stratiť transparentnosť viazanú k výsledkom vyhľadávania (slepé dôverovanie algoritmom bez poznania logiky, ktorá za nimi stojí) a kontroly (v podobe autority či znalca nad konštruovaním rešeršnej otázky), získava na vnútornej väzbe extrahovanej medzi koncepciou a dokumentmi.

Aj v odborných kruhoch je považované sémantické vyhľadávanie pri rešerši v patentových dokumentoch za žiadanú výpomoc. Vďaka prelínaniu znalostí a skúseností rešeršných špecialistov reflektujúce na vystavení rešeršnej otázky, môže nástroj sémantického vyhľadávania reprezentovať kvalitatívne vyššiu efektívnosť, a tak v konečnej podobe súbor nájdenej relevantnej patentovej literatúry môže byť ešte širší. Rešeršní profesionáli pri formulácii rešeršnej otázky kooperujú s reťazcom strategicky vybraných kľúčových slov a logických operátorov a začlenenia do patentového klasifikačného triedenia. Ostatným, ktorí nemajú osvojenú túto pokročilú zručnosť, môže napomôcť sémantický vyhľadávací nástroj prehľadávať skupinu údajov založených skôr na význame ako na samotných kľúčových slovách. Sémantické vyhľadávanie humanizuje nepríjemný proces štruktúrovania rešeršných otázok podobný robotu. Vyhľadávač odvodzuje kontext, spája významy a identifikuje dokumenty obsahujúce príslušné pojmy. IP (2021) poukazuje na to, že tento druh vyhľadávania umožňuje nájsť spojenia, o ktorých používatelia sémantických vyhľadávacích služieb možno ani netušili, že vôbec existujú. Tieto vzťahy sú objavené prostredníctvom spracovania prirodzeného jazyka a algoritmov strojového učenia. Umelá inteligencia umožňuje vyhľadávaču identifikovať význam v rámci rešeršnej otázky a obsahu databázy, ktorý má byť vyhladaný. Táto technológia predstavuje obrovský pokrok od vyhľadávacích nástrojov založených na kľúčových slovách, kde obmedzené vstupy viedli k obmedzenému nachádzaniu výsledkov.

2.3 Prínosy sémantického vyhľadávania pri rešerši v patentových dokumentoch v univerzitnom prostredí

V univerzitnom prostredí prebieha výskum a vývoj v širokom spektre odvetví. Ale oproti bežnému trhovému prostrediu, kde sa spoločnosti orientujú na trhové presadenie a implementáciu svojich výrobkov na trh, sa špecifická univerzitného výskumu ešte prehľbujú. Spoločnosti využívajú rešerše v patentových dokumentoch s cieľom zachytiť nové a trendové technológie vo sfére svojho pôsobenia a následne použiť tieto technológie na vytváranie nových inovatívnych služieb. Rešeršná analýza býva vykonávaná aj so zacielením na použitie konkrétnej technológie či

vynálezu vo zvolenej krajine s cieľom posúdiť rozsah patentovej ochrany a následne podľa toho nasmerovanie činnosti výskumu a vývoja, resp. umiestnenie výrobku na trh danej krajiny. Rešeršná analýza môže byť použitá ako konkurenčná analýza s cieľom identifikovať silné a slabé stránky patentového portfólia vlastnej spoločnosti v porovnaní s inými kľúčovými hráčmi venujúcimi sa príbuzným technológiám. Rešeršná analýza vedie k zlepšeniu plánovania obchodných rozhodnutí, akými sú licencovanie, partnerstvá v zdieľaní technológií, ale aj fúzie a akvizície. Takéto rešeršné analýzy si spoločnosti buď dávajú vypracovať externými rešeršnými profesionálmi, alebo zamestnávajú rešeršného špecialistu, ktorý vypracováva rešeršné analýzy (či už tematické – na stav techniky alebo na novosť, alebo bibliografické, alebo na patentovú čistotu).

V prípade univerzitných výskumníkov je rešeršná analýza tiež mimoriadne prospešná a žiadaná. Zárukou kvality výskumu v univerzitnom prostredí je novosť a uplatniteľnosť výsledkov výskumu do praxe. Z uvedeného dôvodu Čorejová, Jaroš, Hornická (2021) zdôrazňujú kladenie dôrazu na správne nakladanie s výsledkami výskumu v univerzitnom prostredí, ich efektívnu ochranu a komercializáciu. Poukazujú aj na to, že to vyžaduje interné nastavenie súvisiacich procesov na univerzitách, s dôrazom na definovanie podmienok, práv a povinností účastníkov týchto procesov, ako aj rozsahu a obsahu súvisiacich dokumentov. Rešeršnú činnosť považujú za nosnú súčasť komplexného procesu ochrany a komercializácie výsledkov výskumu v univerzitnom prostredí. Upriamujú pozornosť najmä na význam spracovania rešerší na stav techniky za účelom identifikácie patentových dokumentov, ktoré by mohli byť námietkou proti novosti alebo vynálezcovskej činnosti predmetu rešerše, a teda jeho úspešnej ochrany a uplatnenia do praxe. Rovnako však poukazujú aj na to, že rešeršná činnosť slúži aj pre potreby zamestnávateľa ako podklad na rozhodovanie v procese ochrany a komercializácie výsledkov výskumu, najmä uplatnenia si práva na riešenia vytvorené v zamestnaneckom režime, posúdenie vhodnosti zvolenej formy a územného rozsahu ochrany predmetu rešerše, pri odhade komerčného potenciálu a pod., kde univerzita vystupuje ako subjekt, ktorý daný výskum financuje a očakáva z neho prínos. V snahe o efektívne nakladanie s výsledkami výskumu a vedeckého bádania boli zriadené na univerzitách na Slovensku a v zahraničí za týmto účelom centrá pre transfer technológií. V rámci svojej činnosti tieto centrá poskytujú podporu a poradenstvo výskumníkom, zamestnancom univerzity či študentom univerzít, v procese ochrany a komercializácie nimi vytvorených výstupov charakteru duševného vlastníctva.

V univerzitnom prostredí v prvotnej fáze výskumu, pred začatím výskumu alebo v jeho počiatočných štádiách, nemusia výskumníci využiť externé zdroje na vykonanie rešerše na stav techniky v danej výskumnej sfére, ale ju zabezpečia vlastnými internými zdrojmi. Najčastejšie môže ísť o nadväzujúci výskum v oblasti, ktorej sa venujú

buď samotní výskumníci, doktorandi, študenti, alebo je naň orientovaná univerzitná katedra, alebo môže ísť o podnet z externého prostredia, resp. spoluprácu v určitej oblasti s komerčným prostredím a jeho špecializovanými požiadavkami a pod. Vykonávanie rešerše v patentových dokumentoch interným spôsobom v podobe vyhľadávania v patentových dokumentoch samotnými výskumníkmi prináša určité úskalia.

Činnosti súvisiace s prácou s patentovými dokumentmi vyžadujú znalosť a schopnosť orientovať sa v problematike, štruktúre patentových dokumentov, v klasifikácii patentového triedenia a v mnohých ďalších okruhoch. Práve tu môže vystúpiť do popredia koncept sémantického vyhľadávania v patentových dokumentoch, kde napriek jeho finančnej náročnosti prevažujú prínosy pre jednoduchosť používania a rýchle získanie relevantných výsledkov. Algoritmus sémantického vyhľadávania je trénovaný, aby v databáze patentových dokumentov, ktoré sú zaznamenané v štandardizovanom informačnom formáte, vedel spracovať zadaný dopyt (zadaný či už vo forme viacerých kľúčových slov, ale aj kompaktné časti textu či celej patentovej prihlášky) a v priebehu niekoľkých sekúnd vytvoril pre používateľa súbor relevantných výsledkov vyhľadávania. Ak je vstupným dopytom celý patentový dokument, pri analýze a spracovaní bude algoritmus ignorovať prechodné frázy a neurčité pojmy a tiež identifikuje odvodené termíny, ktoré obsahujú predpony alebo prípony. Algoritmus sémantického vyhľadávania je trénovaný na „porozumenie“ základnému významu slov a vybuduje vzťah medzi slovami a prepojenie medzi nimi. Výsledok potom porovná s patentovými dokumentmi uloženými v databáze (ktorých môžu byť rádo vo stovky miliónov v závislosti od používaného nástroja a databázy, s ktorou pracuje) a zobrazí pre používateľa najpodobnejšie a najrelevantnejšie výsledky. Sémantické vyhľadávanie je technika vyhľadávania údajov, kde cieľom vyhľadávacieho dopytu nie je len nájsť presnú zhodu so zadanými kľúčovými slovami vo vyhľadávaní, ale okrem toho aj určiť zámer používateľa, ktorý vyhľadávanie urobil, a zároveň prideliť vybraným pojmom kontextový význam, čo v značnej miere rozšíri množinu vyhľadaných odpovedí na dopyt pri zadaných kľúčových slovách. Práve takéto sémantické vyhľadávanie v patentových dokumentoch môže napomôcť výskumníkom určiť smerovanie ich záujmu a orientácie na novú oblasť výskumu, znížiť redundantnosť a nehospodárnosť vývoja už vyvinutých technológií či viesť k rozhodnutiu implementácie vyvinutej technológie alebo vyvinutého vynálezu do trhovej oblasti, či k samotnému elementárnemu rozhodnutiu, či sa daná technológia či vynález oplatí chrániť formou patentu, resp. úžitkového vzoru a v akom teritoriálnom rozsahu.

3 Záver

V článku boli prezentované základné princípy sémantického vyhľadávania v patentových dokumentoch, priblížil koncepciu sémantického vyhľadávania s poukázaním na

ďalší možný rozvoj, ale aj limitujúce faktory sémantického vyhľadávania v patentových dokumentoch. Článok zároveň priblížil špecifické postavenie potreby rešeršnej činnosti v univerzitnom prostredí a priblížil možné alternatívy rešeršnej činnosti výskumníkov v ich výskume a bádani.

Nástroje sémantického vyhľadávania sú založené na algoritmoch umelej inteligencie a pomáhajú objavovať relevantné údaje, zlepšovať prístup k neustále sa zvyšujúcim objemom informácií. Tým, že sémantická technológia prístupuje k automatickému chápaniu významov, prekonáva hranice ostatných technológií. Expert AI Team (2018) označuje za najlepší spôsob porozumenia tomu, ako môžu „inteligentné“ nástroje ponúkať takú výhodu, je porozumenie tomu, ako sa líšia od typických prístupov k vyhľadávaniu. Tradičné metódy vyhľadávania založené na kľúčových slovách alebo štatistických algoritmoch hľadajú na základe relevancie a frekvencie kľúčových slov. Jednoducho nerozumejú významu slov v kontexte. Čisté technológie strojového učenia, ktoré môžu byť v niektorých prípadoch nápomocné, si vyžadujú veľa času a obrovské množstvo úsilia na to, aby boli vyškolené (a priebežne sa školili, aby zostali účinné aj v priebehu času). Strojové učenie sa dá použiť iba na základné úlohy, keď nie je potrebná inteligencia, pretože nemá vstavané znalosti. Sémantické vyhľadávacie nástroje založené na umelej inteligencii namiesto toho využívajú pokročilé kognitívne funkcie na porozumenie ľudskému jazyku a extrahovanie zmysluplných informácií z akejkoľvek znalostnej základne, webovej stránky alebo patentových dokumentov. Sémantické vyhľadávanie pri rešerši v patentových dokumentoch je druh patentového vyhľadávania, ktoré prináša výsledky založené na konceptoch kľúčových slov, nie na presných zhodách kľúčových slov z rešeršnej otázky. Namiesto zhody kľúčových slov sa zameriava na význam a podobnosť sémantického obsahu, asociácie s kľúčovými slovami – zretazovanie, združovanie predstáv, pri ktorom jedna predstava za určitých podmienok vyvolá druhú na základe podobnosti alebo protichodnosti, resp. predstava založená na základe predchádzajúcej skúsenosti. Sémantické vyhľadávanie je obzvlášť užitočné na širšie, koncepcnejšie vyhľadávanie a tiež na prieskumy v patentovej oblasti. V prípade, že patentovú rešerš nevypracováva profesionál, je zväčša oveľa rýchlejšia a relevantnejšia ako vyhľadávanie na základe kľúčových slov. Sémantické vyhľadávanie v patentových dokumentoch je tiež nápomocné pri všeobecných patentových rešeršiach, pretože výber termínov a pojmov v podobe kľúčových slov aj pri zhodnej riešenej výskumnej oblasti býva v rôznych patentových dokumentov rôznorodý. Pomocou správneho sémantického vyhľadávacieho nástroja je možné tieto „skryté informácie“ rýchlo nájsť. Sémantické vyhľadávanie je účinné aj v rade ďalších patentových rešerší vrátane zhodnotenia patentovateľnosti vynálezu či jeho zneplatnenia, či pri samotnej rešerši na doterajší stav techniky.

Literatúra

- AMBERCITE. 2021. [online]. [cit. 2021-08-03]. Dostupné na: <https://www.ambercite.com/>
- ANASOFT. 2021. Sémantická analýza – AIIA – Medzipodniková interoperabilita [online]. [cit. 2021-06-11]. Dostupné na: <https://www.anasoft.com/sk/home/inovacie/veda-a-vyskum/inovacie-aktualne-projekty/semanticka-analyza-aiia-%E2%80%93-medzipodnikova-interoperabilita>
- ARAS, H., TURKER, R., GEISS, D., MILBRADT, M., SACK, H. 2018. Get Your Hands Dirty: Evaluating Word2Vec Models for Patent Data [online]. In: CEUR-WS.org. VOL – 2198. [cit. 2021-05-10]. Dostupné na: <https://fizweb-p.fiz-karlsruhe.de/sites/default/files/FIZ/Dokumente/Forschung/ISE/Publications/Aras-Semantics-2018.pdf>
- BUKOVČANOVÁ, A. 2021. Natural language processing alebo spracovanie prirodzeného jazyka je čoraz podstatnejšie [online]. In: Transdata. [cit. 2021-05-15]. Dostupné na: <https://www.translata.sk/blog/natural-language-processing-alebo-spracovanie-prirodzeneho-jazyka-je-coraz-podstatnejsie>
- CIARAMELLA, M., CIARAMELLA, A. 2019. What kind of semantics and why to use it in patents: part 1 – Semantic search [online]. In: Hal. VOL-02092622 [cit. 2021-07-19]. Dostupné na: <https://hal.archives-ouvertes.fr/hal-02092622/>
- DONG, H., KHADEER HUSSAIN, F., CHANG, E. 2008. A Survey in Semantic Search Technologies [online]. In: Conference: Digital Ecosystems and Technologies, 2008. DEST 2008. 2nd IEEE International Conference. DOI:10.1109/DEST.2008.4635202. [cit. 2021-06-16]. Dostupné na: https://www.researchgate.net/publication/224331268_A_survey_in_semantic_search_technologies
- ČOŘEJOVÁ, A., JAROŠ, J., HORNICKÁ, K. 2021. Význam internej rešerše na stav techniky v univerzitnom prostredí [online]. In: TRANSFER TECHNOLÓGIÍ bulletin. [cit. 2022-09-15]. Dostupné na: <https://ttb.sk/clanky/vyznam-internej-reserse-na-stav-techniky-v-univerzitem-prostredii/>
- EPO. 2019. Linked open EP data - User guide [online]. In: Electronic Publication and Dissemination [cit. 2021-07-22]. Dostupné na: [http://documents.epo.org/projects/babylon/eponet.nsf/0/A42D42FBF4DC69C6C1258216005B5AAF/\\$File/linked_open_ep_data_user_guide_en.pdf](http://documents.epo.org/projects/babylon/eponet.nsf/0/A42D42FBF4DC69C6C1258216005B5AAF/$File/linked_open_ep_data_user_guide_en.pdf)
- EXPERT AI TEAM. 2018. 3 awesome benefits of AI-based semantic search tools for your business [cit. 2021-08-26]. Dostupné na: <https://www.expert.ai/blog/3-awesome-benefits-ai-based-semantic-search-tools-business/>
- HELMERS, L., HORN, F., BIEGLER, F., OPPERMAN, T., MULLER, K., R. 2019. Automating the search for a patent's prior art with a full text similarity search [online]. In: ArXiv. VOL-1901.03136 [cit. 2021-07-15]. Dostupné na: <https://arxiv.org/pdf/1901.03136.pdf>

- IAM-MEDIA. 2020. How semantic search/automated patent analysis tools can save researchers time [online]. In: Effectual Knowledge Services Pvt Ltd - IP technology [cit. 2021-05-10]. Dostupné na: <https://www.iam-media.com/how-semantic-search-automated-patent-analysis-tools-can-save-researchers-time>
- INTEPAT. 2019. Steps to Conduct Google Patents Search [online]. [cit. 2021-07-18]. Dostupné na: <https://www.intepat.com/blog/patent/google-patents-search/>
- IP. 2021. Increase Intelligence around IP with Semantic Search: Best Practices for IP Professionals Series [online]. In: eBook Innovation Q Plus [cit. 2021-07-18]. Dostupné na: https://ip.com/wp-content/uploads/2020/09/IQ_Semantic_Search_eBook_P2.pdf
- KIRCH-VERFUß, G. 2016. Searching for Information – the Classical Way with Key Words and Classification compared with a Semantic Approach [online]. In: WissensWert Tutorial [cit. 2021-05-10]. Dostupné na: <https://www.slideshare.net/Haxel/ivic-2016-tutorial-searching-for-information-the-classical-way-with-key-words-and-classification-compared-with-a-semantic-approach-67573367>
- KIRCH-VERFUß, G. 2018. Semantic search versus searching with terms and classifications – what helps best in patent information searching. [cit. 2021-05-10]. In: EPO Patent Information Conference. [ppt presentation]. WissensWert Seminare – Beratung.
- KLENNER-BAJAJA, A. 2017. Toward semantic search at the European Patent Office [online]. [cit. 2021-05-10]. EPO Patent Information Conference – Data Scientist Requirements Engineering – Solution Design. Brussels. In: SlideShare. Dostupné na: <https://www.slideshare.net/Haxel/iisdv-2017-towards-semantic-search-at-the-european-patent-office>
- KRACKER, M. 2018. Linked Open EP data – a new Product from the EPO [online]. EPO – EU Datathon. In: SlideShare. Nice: 2018. [cit. 2021-05-10]. Dostupné na: <https://www.slideshare.net/Haxel/icsdv-2018-martin-kracker-epo-linked-open-ep-data-a-new-product-from-the-epo>
- LLOYD, M. 2019. Ambercite Searching: How does it compare to semantic searching? – A patent office comparison [online]. In: Amber blog. [cit. 2021-05-19]. Dostupné na: <https://www.ambercite.com/amberblog/2019/06/11/ambercite-patent-office-assessment>
- MINESOFT. 2021. Minesoft add powerful Semantic Search module to PatBase [online]. [cit. 2021-06-26]. Dostupné na: <https://minesoft.com/2016/11/28/minesoft-release-semantic-search-module-patbase/>
- PARALIČ, J., FURDÍK, K., TUTOKY, K., BEDNÁR, P., SARNOVSKÝ, M., BUTKA, P., BABIČ, F. 2010. Dolovanie znalostí z textov [online]. In: Technická univerzita v Košiciach [cit. 2021-08-01]. ISBN 978-80-89284-62-7. Dostupné na: <http://people.tuke.sk/jan.paralic/knihy/DolovanieZnalostizTextov.pdf>
- PATBASE. 2016. A summary of the latest enhancements to PatBase and PatBase Express [online]. In: What's new? Minesoft. [cit. 2021-07-12]. Dostupné na: <https://www.patbase.com/pb201610.pdf>
- PATSEER. 2019. ReleSense™ – An AI-driven NLP engine built for patent and scientific literature [online]. [cit. 2021-07-12]. Dostupné na: <https://patseer.com/2019/04/semantic-patent-search-analysis-relesense/>
- PATSEER. 2021. [online]. [cit. 2021-08-03]. Dostupné na: <https://patseer.com/>
- PATSNAP. 2021. What is AI connected innovation intelligence? [online]. In: Why PatSnap. [cit. 2021-07-12]. Dostupné na: <https://www.patsnap.com/why-patsnap/>
- QUESTEL ORBIT INTELLIGENCE. 2021. Unlock hidden insights in global Patent Database [online]. [cit. 2021-07-12]. Dostupné na: <https://www.questel.com/business-intelligence-software/orbit-intelligence/>
- SERHARD, S., JIANXI, L., WOOD, K., L., 2020. TechNet: Technology Semantic Network Based on Patent Data [online]. In: ScienceDirect. Elsevier. VOL 142, 112995 [cit. 2021-06-18]. Dostupné na: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0957417419307122>
- SHALABY, W., ZADROZNY, W., 2018. Patent Retrieval: A Literature Review [online]. In: ArXiv. VOL 1701.00324. [cit. 2021-08-01]. Dostupné na: <https://arxiv.org/pdf-1701.00324.pdf>
- SULEMAN, E. 2021. Alternatives to Google Patents [online]. In: Trainindex. [cit. 2021-08-04]. Dostupné na: <https://www.trainindex.io/blog/alternatives-to-google-patents-4j4b/>
- TAY, A. 2019. The rise of the „open“ discovery indexes? Lens.org, Semantic Scholar and Scinapse [online]. [cit. 2021-08-01]. Dostupné na: <http://musingsaboutlibraries.blogspot.com/2019/12/the-rise-of-open-discovery-indexes.html>
- TÓTH, J. 2008. Kontextová analýza textu [online]. Autoreferát dizertačnej práce. In: Slovenská technická univerzita v Bratislave. [cit. 2021-06-28]. Dostupné na: <https://www.fe.stuba.sk/buxus/docs/2013/autoreferaty/Toth.pdf>
- YOO, J. Y., MORRIS, J. X., LIFTLAND, E., QI, Y. 2020. Searching for a Search Method: Benchmarking Search Algorithms for Generating NLP Adversarial Examples [online]. In: ArXiv. VOL-2009.06368 [cit. 2021-06-29]. Dostupné na: <https://arxiv.org/pdf/2009.06368.pdf>
- WIPO, 2021a. Patent information and development [online]. [cit. 2021-07-10]. Dostupné na: https://www.wipo.int/edocs/mdocs/sme/en/wipo_wasme_ipr_ge_03/wipo_wasme_ipr_ge_03_5-main1.pdf
- WIPO, 2021b. The Role of Patent Information in Supporting Innovation [online]. [cit. 2021-07-10]. Dostupné na: https://www.wipo.int/edocs/mdocs/sme/en/wipo_smes_rom_09/wipo_smes_rom_09_e_workshop02_1-related1.pdf
- WIPO, 2021c. WIPO Pearl – WIPO's Multilingual Terminology Portal [online]. [cit. 2021-07-12]. Dostupné na: <https://www.wipo.int/reference/en/wipopearl/>
- WORDNET. 2021. What is WordNet? [online]. In: Princeton University. [cit. 2021-06-19]. Dostupné na: <https://wordnet.princeton.edu/>

sme tu s vami 30 rokov

Prečo je mediácia výhodná aj pre inovatívne firmy?

30. máj 2023
x-bionic® sphere,
Šamorín

**Záštitu nad konferenciou prevzala
prezidentka Slovenskej republiky p. Zuzana Čaputová**

Úrad priemyselného vlastníctva SR v spolupráci s Úradom Európskej únie pre duševného vlastníctvo (EUIPO) a Arbitrážnym a mediáčnym centrom Svetovej organizácie duševného vlastníctva (WIPO AMC) Vás pozývajú na medzinárodnú konferenciu „**Prečo je mediácia výhodná aj pre inovatívne firmy?**“.

Domáci a zahraniční experti (mediátori a rozhodcovia) z oblasti mimosúdnych národných a medzinárodných sporov Vám poradia; kde, kedy a na koho sa môžete obrátiť v prípade, ak sa chcete vyhnúť zdĺhavému a nákladnému súdnemu konaniu a na riešenie sporu zvažujete využiť mediáciu.

Dozviete sa:

- aké služby v oblasti mediácie ponúka Arbitrážne a mediáčné centrum WIPO, za akých podmienok a za akú cenu,
- ako sa stať mediátorom zapísaným na medzinárodnom zozname „List of Neutrals“,
- aké služby Vám ponúka v oblasti mediácie Európska únia (EUIPO),
- prax vo využívaní alternatívneho riešenia sporov na Slovensku, v Čechách, v krajinách EÚ a Švajčiarsku.

Podujatie sa uskutoční prezenčne (počet účastníkov je limitovaný) a on-line (cez ZOOM) v anglickom a slovenskom jazyku so simultánnym tlmočením. Konferencia je pre účastníkov zdarma.

Viac informácií o registrácii na konferenciu získate na webovej stránke <https://www.indprop.gov.sk> alebo na e-mailovej adrese conference@indprop.gov.sk.

Kontaktné osoby:

Lucia Lalíková, mobil +421 904 432 269, [lucia.lalikova\(at\)indprop.gov.sk](mailto:lucia.lalikova(at)indprop.gov.sk)

Alena Petková, mobil +421 905 550 507, [alena.petkova\(at\)indprop.gov.sk](mailto:alena.petkova(at)indprop.gov.sk)

Alternatívne riešenia sporov v EÚ a duševné vlastníctvo

Alternative Dispute Resolution in the EU and Intellectual Property

Lucia LALÍKOVÁ¹

ABSTRAKT

Alternatívne riešenie sporov ako mimosúdne riešenie sa do Európy a na Slovensko dostalo z anglosaského právneho systému. V súčasnosti ho už ako alternatívu k súdnemu riešeniu sporov využíva väčšina členských štátov Európskej únie. Článok sa detailne venuje systému alternatívneho riešenia sporov na Slovensku vrátane jeho využitia v oblasti sporov v oblasti duševného vlastníctva. Ďalej opisuje služby alternatívneho riešenia sporov v oblasti duševného vlastníctva v EUIPO a vo WIPO a vo vybraných európskych štátoch, ako Česko, Poľsko, Maďarsko, Nemecko, Francúzsko a Španielsko.

ABSTRACT

Alternative dispute resolution as an out-of-court settlement came to Europe and Slovakia from the Anglo-Saxon legal system. Most Member States of the European Union already use it as an alternative to a judicial dispute resolution. The article describes in detail the system of alternative dispute resolution in Slovakia, including its use in the field of intellectual property disputes. It also describes alternative dispute resolution services in the field of intellectual property in the EUIPO and the WIPO and in selected European countries, such as the Czech Republic, Poland, Hungary, Germany, France and Spain.

Kľúčové slová

Alternatívne riešenie sporov. Mediácia. Rozhodcovské konanie. Duševné vlastníctvo.

Key words

Alternative dispute resolution. Mediation. Arbitration. Intellectual Property.

Alternatívne riešenie sporov v Slovenskej republike

Vymedzenie a právna úprava alternatívnych prostriedkov riešenia sporov je popri vnútroštátnej legislatíve jednotlivých štátov aj predmetom regulácie na nadnárodnej úrovni. Východiskovým materiálom v európskom prostredí bol nepochybne dokument Európskej komisie „Zelená kniha k alternatívnemu riešeniu sporov v civilnom a obchodnom práve“ z apríla 2002, na ktorý nadviazal „Kódex správania pre mediátorov“ v roku 2004. Z právneho prostredia Európskej únie je potrebné poukázať najmä na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2008/52/ES z 21. mája 2008 o určitých aspektoch mediácie v občianskych a obchodných veciach, ktorou sa stanovuje rámec pre systémy mediácie na úrovni Európskej únie pre cezhraničné spory, pričom

sa nebráni jej uplatňovaniu na vnútroštátne systémy mediácie. Významnou je aj smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/11/EÚ z 21. mája 2013 o alternatívnom riešení spotrebiteľských sporov, ktorou sa mení nariadenie (ES) č. 2006/2004 a smernica 2009/22/ES o alternatívnom riešení spotrebiteľských sporov.

Z najvýznamnejších dokumentov venujúcich sa problematike alternatívneho riešenia sporov, ktoré vznikli na pôde Rady Európy, je možné spomenúť odporúčania Výboru ministrov Rady Európy. Konkrétne najmä Odporúčanie R (99)19 o mediácii v trestných veciach. Alternatívne riešenia sporov vymedzilo ako významný nástroj „odbreňovania“ súdov Odporúčanie R (86)12 o predchádzaní a znížení mimoriadneho nápadu vecí na súdy.

¹ Ing. Lucia Lalíková, PhD., LL.M. sa na legislatívno-právnom odbore Úradu priemyselného vlastníctva SR venuje o. i. popularizácii mediácie v oblasti duševného vlastníctva a možnostiam zavádzania prvkov mediácie do sporových konaní pred úradom. e-mail: lucia.lalikova@indprop.gov.sk

Právne predpisy Slovenskej republiky upravujú niektoré spôsoby alternatívneho riešenia sporov, poväčšine len v súvislostiach súkromnoprávných vzťahov. Z najvýznamnejších je možné spomenúť zákon č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní, zákon č. 335/2014 Z. z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákon č. 420/2004 Z. z. o mediácii a o doplnení niektorých zákonov, zákon č. 550/2003 Z. z. o probačných a mediačných úradníkoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákon č. 391/2015 Z. z. o alternatívnom riešení spotrebiteľských sporov a o zmene a doplnení niektorých zákonov a zákon č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach.²

Jedna z využívaných foriem alternatívneho riešenia sporov v Slovenskej republike – mediácia bola do právneho poriadku Slovenskej republiky zavedená zákonom č. 420/2004 Z. z. o mediácii a o doplnení niektorých zákonov, ktorý je účinný od 1. septembra 2014. V § 1 ods. 2 sa stanovuje okruh sporov, ktoré je možné riešiť mediáciou. Zákon sa vzťahuje na spory, ktoré vznikajú z občianskoprávných vzťahov, rodinnoprávných vzťahov, obchodných záväzkových vzťahov a pracovnoprávných vzťahov. Tento zákon sa vzťahuje aj na cezhraničné spory, ktoré definuje § 1 ods. 3. Zákon však neupravuje použitie mediácie v oblasti trestného práva, súťažného práva či v oblasti verejného práva (správne či daňové konanie). V oblasti trestného práva je tak mediácia vymedzená zákonom č. 550/2003 Z. z. o probačných a mediačných úradníkoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V súčasnosti sa pripravuje novelizácia zákona o mediácii, ktorá sa bude týkať predovšetkým technických zmien v zákone.

S mediáciou na Slovensku začalo Centrum prevencie a riešenia konfliktov v Bratislave už v roku 1991. V roku 1996 sa pridala spoločnosť ARK 1. mediačná spoločnosť, s. r. o., a v roku 1998 aj Mediačné centrum v Banskej Bystrici. V roku 2002 vzniklo občianske združenie Asociácia mediátorov Slovenska, ktoré nadviazalo na skúsenosti Centra prevencie a riešenia konfliktov a spoločnosti ARK 1. mediačná spoločnosť, s. r. o. Združením mediátorov, ktoré združuje najmä mediátorov a osoby pripravujúce sa na výkon mediačnej činnosti, je Slovenská komora mediátorov (občianske združenie), ktorá vznikla v roku 2005 v Bratislave.³ Existuje niekoľko občianskych združení mediátorov a priaznivcov mediácie, ktoré sú založené s cieľom posilniť postavenie mediácie.

V tejto súvislosti považujeme za dôležité podotknúť, že v súčasnosti neexistuje zákonom zriadená stavovská organizácia – komora, ktorá by zastrešovala a združovala všetkých mediátorov pôsobiacich na území Slovenskej

republiky (príklad Komora patentových zástupcov zriadená zákonom č. 344/2004 Z. z. o patentových zástupcoch). Celú reguláciu a vedenie registra mediátorov zastrešuje výlučne Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej MS SR) odbor dohľadu nad právnickými profesiami. Mediátori nemajú vytvorenú vlastnú samosprávu, ktorá by dohľadala na vzdelávanie, vykonávanie skúšok a udeľovanie osvedčení alebo by riešila disciplinárne previnenia mediátorov. Povinné dozvedľovanie mediátorov je stanovené jedenkrát ročne. Prostredníctvom akreditovaných inštitúcií MS SR každoročne určuje témy na dozvedľovanie. V prípade, ak mediátor opomenie a nezašle potvrdenie o doškolení MS SR, prichádza do úvahy sankcia v podobe preskúšania alebo až vyčiarknutie zo zoznamu mediátorov. Aj napriek týmto skutočnostiam v rámci Slovenskej republiky pôsobí niekoľko organizácií, spravidla sú nimi občianske združenia, ktoré poskytujú svojim členom podporu, ale, tak ako sme už uviedli, neexistuje zákonom určená povinnosť byť členom ktorejkoľvek z nich, a tým ani platiť povinné členské. Členstvo v uvedených občianskych združeniach je založené výlučne na dobrovoľnosti.⁴

V súčasnosti je v registri mediátorov v gescii Ministerstva spravodlivosti SR vedených 920 aktívnych mediátorov.

Na Slovensku tvoril podľa sprístupnených informácií Ministerstva spravodlivosti SR celkový počet občianskych vecí, ktoré boli ukončené mediačnou dohodou v roku 2016 (novší údaj nie je dostupný) – 217 prípadov, z toho 12 prípadov sa týkalo rodinného práva. Ostáva otázkou, prečo má mediácia na Slovensku obmedzené využitie, keď štatisticky je úspešnosť 50 až 75 % v krajinách, kde mediačný proces predchádza súdnemu procesu. Ako paradox vyznieva porovnanie vysokej miery úspešnosti v konkrétnych prípadoch mediácie k nízkej miere jej využitia. Odpoveďou môže byť výsledok ankety z februára až marca 2017 v okresoch Nové Zámky, Prešov a Bratislava, keď na vzorke 138 náhodne oslovených ľudí malo skreslené predstavy o mediácii 33 % a vôbec o spôsobe riešenia sporov mediáciou nevedelo 42 % respondentov. Verejnosti chýba informovanosť o výhodách riešenia sporov mediáciou. Niekoľko publikovaných článkov na stránkach Ministerstva spravodlivosti SR a tiež niekoľko článkov mediátorov túto nepriaznivú situáciu na Slovensku nevyriešia.

Mediácia potrebuje širokú reklamnú kampaň s cieľom zvýšiť povedomie nielen o jej výhodách v porovnaní so súdnym konaním, ale najmä o jej existencii. Mediácia šetrí čas a peniaze, súčasne pomáha riešiť otázku preťaženia súdov. Priemerná dĺžka súdneho procesu podľa zverejnených údajov Ministerstvom spravodlivosti SR bola v roku 2016 – 17,9 mesiaca. Mediácia by nemala trvať dlhšie ako

² MOLITORIS, P. 2016. Konsenzuálne prostriedky alternatívneho riešenia sporov. Košice: UPJŠ. s. 20 – 21. ISBN 978-80-8152-7.

³ ĎURIANČIKOVÁ, Z. 2020. Mediácia v oblasti duševného vlastníctva. In: Duševné vlastníctvo. Roč. XXIV, č. 2, s. 11. ISSN 1335-2881.

⁴ BUKVAIOVÁ, N. 2020. Mediácia – inštitút pre mimosúdne riešenie sporov. In: epravo.sk [online]. [cit. 16. marca 2022]

Dostupné z: <https://www.epravo.sk/top/clanky/mediacia-institut-pre-mimosudne-riesenie-sporov-4839.html>

6 mesiacov od jej začatia, pokiaľ si strany sporu nedohodli dlhší čas. Prax ukazuje, že je možné dospieť k uzavretiu dohody, ktorá je výsledkom mediácie, po dvoch až troch stretnutiach.⁵

Zákon o mediácii č. 420/2004 Z. z. stanovuje, že dohoda, ktorá je výsledkom mediácie, má mať písomnú formu a je pre osoby zúčastnené na mediácii záväzná ako každá iná súkromnoprávna zmluva. Ak nedôjde k riadnemu splneniu záväzkov z nej vyplývajúcich, môže oprávnená osoba podať návrh na súd. V prípade súdneho konania bude preukazovaný záväzok vyplývajúci z Mediačnej dohody a spravidla nebude potrebné preukazovať celú kauzu, ktorá bola predmetom mediačného konania. Ak je Mediačná dohoda spísaná vo forme notárskej zápisnice alebo je schválená ako zmier pred súdom alebo rozhodcovským orgánom, má silu exekučného titulu a je možné priamo podať návrh na súdny výkon rozhodnutia alebo návrh na výkon exekúcie.⁶

Rozhodcovské konanie (arbitráž) upravuje na Slovensku zákon č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní, na ktorom môžu byť riešené všetky spory týkajúce sa právnych vzťahov, ohľadom ktorých možno uzatvoriť dohodu o urovnaní vrátane sporov o určení, či tu právo alebo právny vzťah je alebo nie je. Základným predpokladom arbitráže je, že sa strany sporu dohodnú, že zveria kompetenciu rozhodnúť ich spor rozhodcovskému súdu, resp. určenému rozhodcovi.⁷

Zákon č. 335/2014 Z. z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní garantuje práva spotrebiteľov pri spotrebiteľským rozhodcovským konaniach.

Zoznam stálych rozhodcovských súdov v SR je možné dohľadať na webovej stránke Ministerstva spravodlivosti SR v sekcii rozhodcovské sudy.

Od 1. februára 2016 platí na Slovensku nový systém alternatívneho riešenia spotrebiteľských sporov podľa zákona č. 391/2015 Z. z. o alternatívnom riešení spotrebiteľských sporov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zákon zaviedol, že pokiaľ spotrebiteľ nie je spokojný s tým, ako mu predávajúci vybavil reklamáciu, alebo sa domnieva, že predávajúci porušil jeho práva, má možnosť obrátiť sa na predávajúceho so žiadosťou o nápravu. Ak na túto žiadosť predávajúci do 30 dní od dňa odoslania neodpovie alebo na ňu odpovie zamietavo, spotrebiteľ sa môže

s návrhom na začatie alternatívneho riešenia sporu obrátiť na príslušný subjekt alternatívneho riešenia sporu.

Subjekt alternatívneho riešenia sporu návrh preskúma, aby zistil, či môže začať alternatívne riešiť spor, alebo či návrh odmietne na základe dôvodov, ktoré má stanovené v pravidlách o alternatívnom riešení sporov. O odmietnutí subjekt alternatívneho riešenia sporu spotrebiteľa informuje. Po začatí alternatívneho riešenia sporu subjekt kontaktuje obe strany sporu a snaží sa spor medzi nimi vyriešiť, a to hľadaním kompromisov tak, aby boli dodržané práva dotknutých osôb. Pri alternatívnom riešení sporu subjekt alternatívneho riešenia sporu v záujme čo najrýchlejšieho vyriešenia sporu oslovuje strany sporu najmä elektronicky alebo telefonicky. Subjekt alternatívneho riešenia sporu by mal ukončiť spor do 90 dní (pri zložitých prípadoch je možné predĺženie lehoty).

Cieľom alternatívneho riešenia sporov je nájsť kompromisné riešenie pre strany sporu a dopomôcť im tak k uzavretiu súkromnoprávnej dohody. Alternatívne riešenie spotrebiteľských sporov sa netýka sporov do výšky 20 eur. Subjekt alternatívneho riešenia sporu poskytuje túto službu zdarma alebo niektoré subjekty môžu od spotrebiteľa požadovať úhradu poplatku za začatie alternatívneho riešenia sporu maximálne do výšky 5 eur s DPH.⁸

V zmysle § 24 ods. 1 písm. a) zákona č. 391/2015 Z. z. o alternatívnom riešení spotrebiteľských sporov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon) Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky na svojom webovom sídle zverejňuje zoznam subjektov alternatívneho riešenia sporov v závislosti od predmetu sporu:

- Slovenská obchodná inšpekcia pre spory, pre ktoré nie je príslušný ani Úrad pre reguláciu sieťových odvetví, ani Úrad pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb, okrem sporov vyplývajúcich zo zmlúv o poskytovaní finančných služieb, napr. spor s predávajúcim športového oblečenia, spor s predávajúcim elektrotechnikami.
- Úrad pre reguláciu sieťových odvetví pre spory vyplývajúce zo zmlúv o pripojení do distribučnej sústavy, zmlúv o pripojení do distribučnej siete, zmlúv o združenej dodávke elektriny, zmlúv o združenej dodávke plynu, zmlúv o dodávke a odbere tepla, zmlúv o dodávke pitnej vody a zmlúv o odvádzaní odpadovej vody uzatvorených so subjektom vykonávajúcim regulovanú činnosť podľa

5 BALKOVÁ, L. 2017. Prečo nie mediácia? In: Projustice [online]. [cit. 16. marca 2022]

Dostupné z: <https://www.projustice.sk/obcianske-pravo/preco-nie-mediacia>

6 BISKUPIČ, M. 2000. Mediačná dohoda spísaná vo forme notárskej zápisnice [online]. [cit. 20. marca 2023]

Dostupné z: <https://martinbiskupic.sk/mediacna-dohoda-spisana-vo-forme-notarskej-zapisnice/>

7 BISKUPIČ, M. 2021. Rozdiel medzi mediáciou a arbitrážou (rozhodcovským konaním) [online]. [cit. 16. marca 2022]

Dostupné z: <https://martinbiskupic.sk/rozdiel-medzi-mediaciou-a-arbitrazou-rozhodcovskym-konanim/>

8 MH SR: Alternatívne riešenie spotrebiteľských sporov [online]. MH SR: ©2022 [cit. 27. marca 2022]

Dostupné z: <https://www.mhsr.sk/obchod/ochrana-spotrebiteľa/alternativne-riesenie-spotrebiteľskych-sporov-1>

osobitného predpisu, napr. spor s dodávateľom elektriny alebo plynu.

- Úrad pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb pre spory vyplývajúce zo zmlúv o poskytovaní verejných služieb, ktoré sa týkajú kvality a ceny služieb, a zo zmlúv o poskytovaní poštových služieb, ktoré sa týkajú poštových služieb a poštového platobného styku, napr. spor s poskytovateľom internetového pripojenia, spor s mobilným operátorom.
- Spoločnosť ochrany spotrebiteľov (S. O. S) Poprad pre všetky druhy spotrebiteľských sporov.
- Slovenská banková asociácia pre spory súvisiace s poskytovaním platobných služieb, ktoré vznikli medzi používateľmi platobných služieb, ktorými sú spotrebiteľia, a poskytovateľmi platobných služieb (§ 2 ods. (3) zákona o platobných službách v znení neskorších predpisov), to sa rovnako vzťahuje na spory súvisiace s presunom platobného účtu podľa § 44d zákona o platobných službách v znení neskorších predpisov. A pre spory vyplývajúce z bankových obchodov podľa § 5 písm. i) zákona o bankách medzi bankami alebo pobočkami zahraničných bánk a spotrebiteľmi.
- OMBUDSPOT, združenie na ochranu práv spotrebiteľov, rieši spory s výnimkou tých z oblastí organizovaných zájazdov a dovolenkových služieb, služieb leteckých dopravných služieb, ochrany práv cestujúcich v námornej doprave, internetového obchodu, pri predaji tovarov a služieb cez internet, ochrany práv pri poskytovaní finančných služieb, napr. spor s predávajúcim obuvi v kamennej predajni. V tomto prípade je poplatok za službu 5 eur.
- Slovenská asociácia poisťovní rieši spory z poisťných zmlúv medzi klientmi (spotrebiteľmi) a poisťovňou (členom Slovenskej asociácie poisťovní).
- Združenie na ochranu práv občana – AVES pre všetky druhy spotrebiteľských sporov.⁹

Alternatívne riešenie sporov a súdy

Civilný sporový poriadok ako predpis upravujúci civilné súdne konanie neobsahoval do roku 2012 ustanovenia o mediácii.

V roku 2005 bol na vybraných súdoch spustený pilotný projekt mediácie, cieľom ktorého bolo, aby sudcovia v odôvodnených prípadoch odporúčali účastníkom konania počas priebehu konania, aby sa pokúsili svoj spor vyriešiť mediáciou. Podľa informácií zástupcov pilotných súdov bolo celkovo na mediáciu odporučených viac ako 3 600 sporov (z toho približne 80 vecí na OS KE I., 3 371 vecí na OS BB, v senáte 23cb na OS BA III. približne 150 vecí, približne 45 prípadov na OS BA II., podľa údajov OS PO na mediáciu bol odporúčaný takmer každý spor).¹⁰

Zákon č. 388/2011 Z. z., ktorým sa menil a doplnil zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a ktorým sa menili a doplnili niektoré zákony s účinnosťou od 1. 12. 2012 (zrušený predpisom č. 160/2015 Z. z. z 21. mája 2015 – Civilný sporový poriadok), zaviedol novú zákonnú možnosť súdu v ustanovení § 99 odsek 1, podľa ktorej, ak to umožnili okolnosti prejednávanej veci, mohol súd pred prvým pojednávaním a počas konania účastníkov vyzvať, aby sa o zmier pokúsili mediáciou a zúčastnili sa na informatívnom stretnutí u mediátora zapísaného v registri mediátorov. Nový odsek 3 vnesol do legislatívy nasledujúcu možnosť – „ak ide o dohodu o mediácii, rozhodne súd prednostne o tom, či dohodu o mediácii ako súdny zmier schvaľuje. Ak tento zákon ustanovuje lehotu, v ktorej má súd rozhodnúť o návrhu účastníka vo veci samej, rozhodne súd o tom, či dohodu o mediácii ako súdny zmier v tejto veci schvaľuje najneskôr v tejto lehote.“

Podľa platného právneho predpisu č. 160/2015 Z. z. – Civilný sporový poriadok, z 21. mája 2015 sa v § 170 – priebeh predbežného pojednania sporu v odseku 2 uvádza, že ak je to možné a účelné, súd sa pokúsi o vyriešenie sporu zmierom, prípadne stranám odporučí, aby sa o zmier pokúsili mediáciou.

Súčasná platná právna úprava podporuje, aby účastník súdneho konania ukončil svoj spor prejednávanej súdom a vyriešil ho mediáciou. Významne podporným pre vôľu strán mediovať spor je ustanovenie čl. III zákona č. 420/2004 Z. z. o mediácii, ktorým sa odsekom 7 dopĺňa § 11 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v platnom znení. Ustanovenie garantuje účastníkom súdneho konania vrátenie súdneho poplatku vo výške 90 % zaplateného súdneho poplatku, ak účastníci skončia konanie schválením súdneho zmiaru do začiatku pojednávania. Ak tieto okolnosti nastanú po začatí pojednávania, vráti sa im 50 % zo zaplateného poplatku.

⁹ MH SR: Zoznam subjektov alternatívneho riešenia spotrebiteľských sporov [online]. MH SR: ©2022 [cit. 27. marca 2022]
Dostupné z: <https://www.mhsr.sk/obchod/ochrana-spotrebiteľa/alternativne-riesenie-spotrebiteľských-sporov-1/zoznam-subjektov-alternatívneho-riesenia-spotrebiteľských-sporov-1>

¹⁰ MARUŠICOVÁ, L., KLINCKOVÁ, E. 2012. Štúdia Alternatívne spôsoby riešenia sporov [online]. Bratislava: SBA, s. 22 [cit. 18. marca 2022]
Dostupné z: http://www.sbagency.sk/sites/default/files/alternativne_sposoby_riesenia_sporov.pdf

Pri vyriešení časti sporu súdnym zmiernom v zmirovacom konaní sa im vráti 30 % zo zaplateného poplatku za ďalšie konanie súdu v tejto veci.¹¹

Táto zmena je významná z hľadiska aplikácie mediácie v praxi, nakoľko samotný súd môže uvedenú možnosť urovnania sporu účastníkom konania navrhnúť, aj keď o nej možno dovtedy nevedeli.

V decembri 2020 sa Ministerstvo spravodlivosti SR zapojilo v rámci operačného programu efektívna verejná správa do národného projektu na zvýšenie povedomia o alternatívnom riešení sporov v civilnej a trestnej oblasti zo strany sudcov, prokurátorov, súdnych úradníkov či širšej verejnosti a zároveň na posilnenie prístupu k aplikovaniu alternatívnych sankcií v praxi. Projekt vznikol s názvom „Budovanie a posilnenie alternatívneho riešenia súdnych sporov prostredníctvom mediácie a efektívneho využívania nástrojov restoratívnej justície v Slovenskej republike“. Po úspešnej realizácii projektu sa očakáva, že využívaním mediácie sa dosiahne skrátenie súdneho konania či času sudcov, potrebného na riešenie sporov. Z dlhodobého hľadiska prinesie projekt pokles nových prípadov na súdoch ako dôsledok propagácie mediácií ako formy prístupu k spravodlivosti. K existujúcej pozícii probačného a mediáčného úradníka vznikne nová pozícia špecialistu pre oblasť trestnej mediácie, ktorá odbremení pretiaženú súčasného probačno-mediáčného úradníka a umožní mu tak kvalitnejšiu prácu a výkon pri probačnom dohľade.¹²

Alternatívne riešenie sporov v oblasti duševného vlastníctva

Riešenie doménových sporov

V rámci Národnej stratégie boja proti falšovaniu a autorskému pirátstvu (2012 – 2016) bolo na základe akčného plánu na rok 2015 iniciované zavedenie alternatívneho riešenia doménových sporov s národnou doménou .sk, z podnetu správcu najvyššej domény .sk spoločnosti SK-NIC, a. s.

Členovia medzirezortnej komisie pre koordináciu spolupráce v oblasti boja proti falšovaniu a autorskému pirátstvu, ktorej členom a hlavným koordinátorom je Úrad priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky, na 7. stretnutí 19. 1. 2015 túto iniciatívu SK-NIC, a. s., podporili, nakoľko v mnohých prípadoch išlo práve o porušovanie duševného vlastníctva.

Arbitrážne centrum pre alternatívne riešenie doménových sporov pri European Information Society Institute (občianske združenie) v Košiciach zastrešuje a koordinuje činnosť expertov rozhodujúcich spory podľa pravidiel alternatívneho riešenia sporov pre doménu .sk s účinnosťou od 1. 9. 2017. Arbitrážne centrum pre alternatívne riešenie doménových sporov je oprávnené podľa pravidiel alternatívneho riešenia sporov a v súlade s poriadkom alternatívneho riešenia sporov (obidva dokumenty schvaľuje Arbitrážne centrum pre alternatívne riešenie doménových sporov) riešiť spory vzniknuté vo veci registrácie alebo užívania domény medzi držiteľom a tretou osobu.

Riešenie sporu prebieha v elektronickej forme na on-line platforme prevádzkovej Arbitrážnym centrom pre alternatívne riešenie doménových sporov. Poplatok za podanie návrhu znáša sťažovateľ vo výške a v lehote ustanovenej v poriadku alternatívneho riešenia sporov. Arbitrážne centrum pre alternatívne riešenie doménových sporov môže ďalej v poriadku alternatívneho riešenia sporov ustanovovať aj iné doplnujúce poplatky za osobitné služby, ktoré môžu jednotlivé strany využiť. Do polovice roku 2021 vydalo Arbitrážne centrum pre alternatívne riešenie doménových sporov 30 rozhodnutí vo veci domén .sk, ktoré sú dostupné na webovej stránke centra: <https://adreisionline.org/sk/rozhodnutia/>.¹³

Riešenie autorskoprávnych sporov a sporov z priemyselného vlastníctva

V súčasnosti na Slovensku absentuje špecializovaná organizácia alebo centrum alternatívneho riešenia autorskoprávnych sporov a sporov z priemyselného vlastníctva. Úrad priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky ponúka od apríla 2021 možnosť využiť tzv. Win-Win Track (t. j. čo najrýchlejšie ukončenie sporu dohodou).

Po podaní prihlášky ochrannej známky, v prípade, že spĺňa formálne náležitosti a nie je v rozpore s § 5 zákona č. 506 z 28. októbra 2009 o ochranných známkach, Úrad priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky zverejní túto prihlásenú ochrannú známku vo Vestníku Úradu priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky.

Následne začne tretím stranám plynúť trojmesačná lehota na podanie námietok proti zápisu ochrannej známky, napr. z dôvodu zhodnosti alebo podobnosti skoršej ochrannej známky (§ 7 zákona č. 506 z 28. októbra 2009 o ochranných známkach).

11 SKM: Cenník mediácie [online]. SKM: ©2022 [cit. 18. marca 2022] Dostupné z: <http://www.komoramediatorov.sk/cennik.html>

12 MS SR: Budovanie a posilnenie alternatívneho riešenia súdnych sporov prostredníctvom mediácie a efektívneho využívania nástrojov restoratívnej justície v Slovenskej republike. [online]. MSSR: ©2020 [cit. 20. marca 2023]

Dostupné z: <https://projekty.justice.sk/sk/projekty/budovanie-a-posilnenie-alternativneho-riesenia-sudnych-sporov-prostrednictvom-mediacie-a-efektivneho-vyuzivania-nastrojov-restorativnej-justicie-v-slovenskej-republike/>

13 EISI: O centre [online]. EISI: ©2022 [cit. 19. marca 2022] Dostupné z: <https://adreisionline.org/sk/o-centre/>

Po podaní námietok proti ochrannej známke a odstránení ich formálnych nedostatkov úrad obom účastníkom konania zašle list s informáciami o Win-Win Tracku a informácie o tom, čo zahŕňa vecné posúdenie námietok úradom. Ak účastníci podajú žiadosť o poskytnutie lehoty na zmierlivé vyriešenie sporu podľa § 32a zákona č. 506 z 28. októbra 2009 o ochranných známkach, úrad im zašle oznámenie o poskytnutí lehoty a uvedie podmienky splnenia Win-Win Tracku. Počas konania o námietkach poskytne úrad prihlasovateľovi a namietateľovi na základe ich spoločnej žiadosti najmenej dva mesiace na zmierlivé vyriešenie ich sporu.

Ak sa sporné strany dohodnú, splnia podmienky Win-Win Tracku. Na základe dohody môžu požiadať úrad o späťvzatie prihlášky, o zúženie prihláseného zoznamu tovarov a služieb alebo späťvzatie námietky. ÚPV SR vydá do dvoch mesiacov rozhodnutie o zastavení konania o námietkach. Ak namietateľ a prihlasovateľ nevyužijú možnosť požiadať o lehotu na zmierlivé vyriešenie sporu alebo sa nedohodnú, úrad o podaných námietkach rozhoduje v správnom konaní podľa zvyčajných postupov, čo môže trvať 1 až 5 rokov v závislosti od právnej situácie.

Alternatívne riešenie sporov v oblasti DV Úradu Európskej únie pre duševné vlastníctvo (EUIPO)

Pre majiteľov ochrannej známky Európskej únie a dizajnov Spoločenstva ponúka od októbra 2011 Úrad Európskej únie pre duševné vlastníctvo (EUIPO) služby alternatívneho riešenia sporov zamerané na prípady odvolaní pred odvolacími senátmi EUIPO. Ide o druhostupňové konanie o ochrannej známke Európskej únie, t. j. ak jedna zo zúčastnených strán nesúhlasí s prvostupňovým rozhodnutím úradu a proti takémuto rozhodnutiu sa odvolá. V tejto fáze konania sa účastníkom ponúkne možnosť zmierlivého riešenia ich sporu prostredníctvom mediácie.

Od zavedenia tejto možnosti ju používatelia využívajú stále viac, nakoľko úspešnosť mediálnych konaní dosahuje až 70 %. V roku 2021 bolo EUIPO doručených 99 žiadostí o zmierlivé riešenie sporov, z ktorých bolo nakoniec akceptovaných 37 žiadostí. Je zaujímavé, že aj napriek tomu, že od roku 2020 je najväčším prihlasovateľom ochranných známk Európskej únie a dizajnov Spoločenstva Čína, hneď po Nemecku a Spojených štátoch, nezaznamenal úrad ani jedno námietkové, odvolacie alebo mediálne podanie z Číny. Naopak medzi krajiny, ktoré sa najviac sporia a využívajú aj možnosť alternatívneho riešenia sporov, patrí Nemecko, Španielsko, Spojené štáty, Taliansko a Francúzsko. EUIPO v súčasnosti ponúka balík vyjednávacích nástrojov, ktorý zahŕňa mediáciu, zmierovacie konanie, asistované rokovania a odborné stanovisko (znalecký posudok).

Na zmierenie finančných následkov v súvislosti s pandémiou COVID-19 a na základe skúseností s poskytovaním služieb alternatívneho riešenia sporov predstavil úrad špeciálnu službu na efektívne riešenie sporov (EDR) aj pre malé a stredné podniky (MSP). EUIPO plánuje od budúceho roka ponúkať malým a stredným podnikom túto službu na urovnávanie sporov v oblasti duševného vlastníctva prostredníctvom online nástroja, čím sa značne znížia náklady spojené s mediálnym konaním. Ponuka alternatívneho riešenia sporov sa tak pre právnikmi nezastúpené malé a stredné podniky rozširuje aj na konania o námietkach pred úradom v prvom stupni. Okrem konania o námietkach ochranných známk Európskej únie sa mediálne konanie ďalej rozširuje aj o spory v oblasti výmazu, vyhlásenia neplatnosti a odvolacích konaní dizajnov Spoločenstva pre právnikmi nezastúpené malé a stredné podniky.¹⁴

Mediačné konanie je rozdelené na dve samostatné fázy a prebieha na diaľku cez telefón, e-mail, Microsoft Teams a Zoom – podľa technických možností žiadajúceho. Treba zdôrazniť, že EUIPO vedie vlastný zoznam mediátorov, ktorí sú špeciálne vyškolení v tejto oblasti a sú z radov zamestnancov úradu. EUIPO ponúka na riešenie sporov celkovo 23 zamestnancov vyškolených v mediácii (20 mediátorov) a vyjednávacích zručnostiach (23 odborníkov vrátane mediátorov). Sú to veľmi skúsení zamestnanci úradu, ktorí absolvovali špeciálne školenie v Stredisku pre efektívne riešenie sporov (Centre for Effective Dispute Resolution, CEDR) a/alebo v Autorizovanom inštitúte rozhodcov (Chartered Institute of Arbitrators, CIARB) v Londýne a ovládajú rôzne jazyky. Zoznam týchto zamestnancov schvaľuje Prezídium odvolacích senátov EUIPO a spolu s ich životopisom je tento zoznam zverejnený na webovej stránke EUIPO: <https://euiipo.europa.eu/ohimportal/sk/mediators>. Strany sporu si môžu slobodne vybrať mediátora z uvedeného zoznamu alebo požiadať register odvolacích senátov EUIPO o pomoc a asistenciu pri výbere mediátora. Pri výbere mediátora sa samozrejme kladie dôraz na nestrannosť mediátora v danom spore.

V prvej fáze konania prijme mediátor žiadosť o využitie možnosti mediácie a dohodne si prvý kontakt so žiadateľom, aby sa preskúmali súvislosti sporu riešeného v EUIPO a prípadne ďalších paralelných konaní. Cieľom je získať globálny obraz o hospodárskej činnosti žiadateľa a o sporoch, do ktorých je zapojený. Táto prvá fáza je interaktívna a dynamická a mala by trvať najviac šesť hodín. Môže prebehnúť naraz alebo môže byť rozdelená na viacero stretnutí. Na konci prvej fázy poskytne mediátor nezáväznú odporúčanie, ako by bolo možné spor účinne vyriešiť. Takéto odporúčania zahŕňa možnosť využitia online mediácie, zmierenia, asistovaného rokovania, znaleckého posudku alebo ľubovoľnej kombinácie týchto služieb

¹⁴ EUIPO: Effective Dispute Resolution case handlers [online]. EUIPO: ©2022 [cit. 23. marca 2022]
Dostupné z: <https://euiipo.europa.eu/ohimportal/en/online-services/edr-case-handlers>

poskytovaných úradom EUIPO a inými subjektmi. Keď žiadateľ s odporúčaniami súhlasí, mediátor sa obráti na druhú stranu prebiehajúceho konania pred EUIPO a overí, či by táto strana súhlasila vyriešiť spor jedným z odporúčaných vyjednávacích nástrojov.

Po výbere odporúčaného spôsobu riešenia sporu začína druhá fáza konania, kde môže ísť o už spomínanú mediáciu, zmierenie, asistované rokovanie, znalecký posudok alebo ľubovoľnú kombináciu uvedených služieb.

V prípade, že sa strany sporu dohodnú využiť mediáciu, je potrebné zdôrazniť, že táto v odvolacích senátoch EUIPO nie je limitovaná len na ochranné známky Európskej únie a dizajny Spoločenstva, ale môže zahŕňať aj iné práva duševného vlastníctva (patenty, autorské práva, doménové mená) a rovnako nie je geograficky limitovaná.

Úlohou mediátora je pomáhať stranám dosiahnuť dobrovoľné a obojstranne uspokojivé riešenie. Mediátor neposkytuje právne rady, nenavrhuje vlastné riešenia alebo nezastupuje akúkoľvek stranu a nerozhoduje o veci samej. Konsenzus musia odsúhlasiť obidve strany sporu. Keďže mediácia je dosť pružný proces, nie je jednoduché vopred presne opísať priebeh konkrétnej mediácie. Väčšina prípadov však zahŕňa úvodné stretnutie účastníkov a mediátora, počas ktorého sa prediskutuje harmonogram a miesto mediácie, ako aj potreba predbežnej výmeny dokumentov. Účastníci potom zvyčajne podpíšu dohodu o mediácii, ktorú čo najskôr zašlú mediátorovi.

Mediácia zvyčajne trvá jeden deň a tvoria ju striedavo spoločné rokovania (keď je prítomný mediátor a aj jednotliví účastníci) a individuálne rokovania (stretnutia mediátora s každým účastníkom samostatne a v dôvernej atmosfére). Cieľom spoločného rokovania je pokúsiť sa zostaviť zoznam problémov, ktoré treba vyriešiť, zatiaľ čo na individuálnych rokovaníach sa tieto problémy skúmajú hlbšie a spoločne, s možnými riešeniami alebo kompromismi. Všetky informácie poskytnuté mediátorovi počas individuálnych rokovaní sú tajné a bez predchádzajúceho výslovného povolenia sa nesmú sprístupniť druhej strane. Na záver sa zvyčajne uskutočnia ďalšie spoločné rokovania a navrhne sa dohoda o zmiere. Prípad sa potom vráti pred odvolací senát EUIPO, ktorému bol pôvodne priradený na formálne rozhodnutie, a oznámi sa ukončenie odvolacieho konania. Výber mediátora, dohoda o mediácii a výsledná dohoda o zmiere sú dôverné informácie.

Novinkou v oblasti mediácie v EUIPO je spolupráca odvolacích senátov EUIPO a Šanghajského obchodného mediáčného centra (SCMC). Vďaka tejto spolupráci môžu podniky v Európe využiť účinný a pohodlný spôsob riešenia sporov v oblasti duševného vlastníctva na medzinárodnej úrovni.

Ďalšou možnosťou alternatívneho riešenia sporov je zmierovací proces. Je to dobrovoľný proces, v ktorom

zmierovateľ proaktívne navrhuje možné riešenia sporu. Návrhy riešenia sporov sú prediskutované, prerokované a doladené so stranami, ktoré majú kedykoľvek možnosť prijať alebo odmietnuť navrhnuté riešenia. Zmierovateľ je zodpovedný za vedenie zmierovacieho procesu a predloží návrh na urovanie sporu, ak sa domnieva, že existuje rozumná šanca, že by ho strany mohli prijať a ukončiť tak spor. Je potrebné zdôrazniť, že rozhodnutie o zmiere je čisto dobrovoľné a vyžaduje si súhlas všetkých strán sporu. Postup sa líši od mediácie v tom, že zmierovateľ navrhuje, ako by bolo možné spor rýchlo vyriešiť, zatiaľ čo mediátor v rámci mediácie spravidla nepredkladá návrhy, ale spolupracuje so stranami a pomáha im pri formulovaní vlastných návrhov. Zmierenie môže byť navrhnuté aj pre spor, ktorý je práve v konaní pred odvolacím senátom EUIPO. O zmier môže požiadať jedna alebo obidve strany predložením jednostranného alebo spoločného formulára žiadosti. Vo všetkých prípadoch bude potrebný súhlas všetkých strán sporu.

V prípade, že si strana sporu vyberie možnosť asistovaného rokovania, ide o proces, v ktorom môže sprostredkovateľ podporiť nezastúpené strany sporu koučovaním o možnej stratégii vyriešenia sporu, ale bez toho, aby sa zapojil do akýchkoľvek priamych rokovaní s inou stranou s cieľom dosiahnuť priateľskú dohodu. Hlavnou úlohou sprostredkovateľa je mentorovať strany sporu, ako dosiahnuť najlepšie možné riešenie. Úlohy sprostredkovateľa zahŕňajú posúdenie základných okolností sporu, školenie o vhodných herných plánoch a technikách vyjednávania, riadenia vzťahov a zapojenia sa do efektívneho a konštruktívneho dialógu s druhou stranou. Poskytovanie právnych rád nezastúpenej strane však nie je súčasťou úlohy sprostredkovateľa.

Asistované rokovanie sa líši od mediácie a zmierenia v tom, že sprostredkovateľ koučuje iba jednu zo strán o možnostiach urovnania sporu a nie je zapojený do priamych rokovaní medzi stranami. O asistované rokovanie v odvolacích senátoch EUIPO je možné požiadať písomne v ktorejkoľvek fáze konania inter partes pomocou formulára žiadosti. Strany si vyberú sprostredkovateľa zamestnaného v EUIPO – kvalifikovaného právnik so skúsenosťami v oblasti vyjednávania, ako aj v otázkach ochranných známk Európskej únie a dizajnov Spoločenstva. Zoznam 23 sprostredkovateľov je k dispozícii na webovej stránke EUIPO.

Znalecký posudok je možnosť, v ktorom znalec vymenovaný stranami sporu vydá záväzné alebo nezáväzné stanovisko k záležitostiam, ktoré boli predložené na riešenie. Je navrhnutý tak, aby bol ponúknutý sporným stranám, ktoré sa nedokážu dohodnúť na konkrétnych právnych, obchodných a/alebo technických problémoch v kontexte iného prebiehajúceho procesu alternatívneho riešenia sporov, najčastejšie mediácie. Na odborné posúdenie sú spravidla predložené technické alebo právne otázky, ktoré

sú súčasťou hlavného sporu, ale na ktorých sa strany nevedia dohodnúť. Strany môžu požiadať o odborné stanovisko v ktorejkoľvek fáze mediácie alebo akéhokoľvek iného postupu alternatívneho riešenia sporov súvisiaceho s konaním pred úradom. Môže byť tiež navrhnuté z iniciatívy mediátora alebo iného sprostredkovateľa alternatívneho riešenia sporov. Aby však strany mohli požiadať o odborné stanovisko, musia predložiť spoločnú žiadosť a ide teda o čisto konsenzuálny proces. Rozhodnutie o vymenovaní znalca je písomné, dobrovoľné a vyžaduje si súhlas oboch strán sporu. Zoznam znalcov je rovnako dispozícii na webovej stránke EUIPO.

Alternatívne riešenia sporov v EUIPO sú v súčasnosti ponúkané bezplatne on-line v 12 jazykoch Európskej únie a čoskoro do zoznamu pribudne aj mediátor so slovenským jazykom. V prípade, že sa chcú zúčastnené strany stretnúť osobne, môžu tak urobiť v sídle EUIPO v španielskom Alicante. V prípade, že si sporové strany vyberú za miesto rokovania Brusel, mediácia sa spočítava 750 eurami.

EUIPO plánuje ísť ešte ďalej v podpore a propagácii alternatívneho riešenia sporov medzi stranami a pripravilo modelové doložky o mediácii určené na použitie spoločnosťami, právnickými firmami, podnikateľskými združeniami a užívateľskými združeniami. Zámerom je podporiť používanie mediácie a iných mechanizmov alternatívneho riešenia sporov, kedykoľvek je to možné, s cieľom znížiť negatívne dôsledky sporov zahŕňajúcich duševné vlastníctvo. Ide o akýsi právne nezáväzný prísľub jednej strany zväziť a preferovať alternatívny spôsob riešenia sporu v akomkoľvek štádiu konania o ochranné známke Európskej únie a dizajne Spoločenstva.¹⁵

Od septembra 2021 bola v EUIPO vytvorená pracovná skupina pre alternatívne riešenie sporov v rámci projektu ECP6 (European Cooperation Project 6), ktorej úlohou je mapovanie existujúcich možností alternatívneho riešenia sporov v oblasti duševného vlastníctva v krajinách EÚ, propagácia využívania alternatívneho riešenia sporov hlavne medzi malými a strednými podnikmi, spolupráca v oblasti školení, tréningov a certifikačných kurzov pre mediátorov a podpora a zakladanie mediálnych centier v oblasti duševného vlastníctva v Európskych krajinách. Cieľom pracovnej skupiny je okrem iného navrhnuť spoločné kroky pri presadzovaní alternatívneho riešenia sporov z oblasti duševného vlastníctva v Európskej únii. Slovenská republika je členom uvedenej pracovnej skupiny.

Prvou aktivitou pracovnej skupiny bol dotazníkový prieskum, ktorý mapoval stav využívania služieb Arbitrážneho centra pre alternatívne riešenie doménových sporov (ADR) v Európskej únii. Hodnotili sa odpovede od 24 národných úradov priemyselného vlastníctva. Z uvedených

úradov len jeden priamo ponúka služby ADR (Nemecko). Ďalšou aktivitou bol tréning pre zamestnancov národných úradov priemyselného vlastníctva z oblasti ADR, ktorý sa uskutočnil 3. júna 2022. Tréning predstavil možnosti ADR v EUIPO, ako aj jednotlivé fázy mediácie konania. Nasledovať bude vytvorenie propagačných materiálov o ADR, identifikovanie mediátorov/rozhodcov v členských krajinách EÚ, ktorí sa venujú mediácii/arbitráži z oblasti duševného vlastníctva a školenie mediátorov a rozhodcov.

Alternatívne riešenie sporov v oblasti DV Svetovou organizáciou duševného vlastníctva (WIPO)

Svetová organizácia duševného vlastníctva (WIPO) ponúka možnosť alternatívneho riešenia sporov prostredníctvom vytvoreného Arbitrážneho a mediálneho centra WIPO. Arbitrážne a mediálne centrum WIPO je neutrálne, medzinárodné a neziskové poskytovateľ riešenia sporov, ktorý ponúka časovo a nákladovo efektívne možnosti alternatívneho riešenia sporov. Mediácia, arbitráž, zrýchlená arbitráž a znalecký posudok umožňuje sporným stranám efektívne a mimosúdne riešenie domácich alebo cezhraničných sporov v oblasti duševného vlastníctva a technológií. Arbitrážne a mediálne centrum WIPO je tiež globálnym lídrom v poskytovaní služieb riešenia medzinárodných sporov týkajúcich sa doménových mien podľa jednotných zásad riešenia doménových sporov (UDRP).

Službu alternatívneho riešenia sporov WIPO využívajú predovšetkým veľké spoločnosti, malé a stredné podniky, začínajúce podniky v rôznych odvetviach a smeroch, umelci a vynálezcovia, centrá výskumu a vývoja, univerzity, výrobcovia a organizácie kolektívnej správy.

Arbitrážne a mediálne centrum WIPO spravidla rieši nasledujúce typy sporov v oblasti duševného vlastníctva a technológií:

- licenčné zmluvy (napr. ochranné známky, patenty, autorské práva, softvér),
- dohody o výskume a vývoji,
- dohody o transfere technológií,
- distribučné zmluvy, franchisingové zmluvy,
- dohody o informačných technológiách,
- dohody o spracovaní údajov,
- dohody o spoločnom podniku,
- poradenské zmluvy,
- marketingové dohody o umení,
- digitálne autorské práva,
- televízna distribúcia a formáty,
- filmová produkcia,
- kolektívna správa autorských práv a
- prípady vyplývajúce z dohôd o urovnání predchádzajúcich súdnych sporov.

¹⁵ EUIPO: Alternative Dispute Resolution [online]. EUIPO: ©2022 [cit. 23. marca 2022]
Dostupné z: <https://euiipo.europa.eu/ohimportal/sk/adr-service>

Arbitrážne a mediálne centrum WIPO riešilo v rokoch od 2011 až 2020 viac ako 850 prípadov mediácie, arbitráže a znaleckých posudkov. Väčšina žiadostí o alternatívne riešenie sporov bola podaná v posledných rokoch. 70 % mediálnych a 33 % arbitrážnych prípadov WIPO bolo doteraz uzavretých zmluvou medzi stranami.

V roku 2020 v dôsledku rastúceho používania online nástrojov alternatívneho riešenia sporov sa počet žiadostí o mediáciu zvýšil o 78 %. Vďaka službe WIPO eADR ponúka Arbitrážne a mediálne centrum WIPO časovo a nákladovo efektívne alternatívne riešenia sporov. Nástroj umožňuje s centrom bezpečnú komunikáciu prostredníctvom videokonferencií, bezpečnú emailovú komunikáciu a ukladanie dokumentov z akéhokoľvek miesta na svete. Tiež uľahčuje správu prípadov tým, že poskytuje sledovanie času a finančné informácie.

Sporné sumy v prípadoch alternatívneho riešenia sporov sa pohybovali od 15 000 do 1 miliardy USD. Opravné prostriedky požadované v rámci mediálneho a arbitrážneho konania WIPO zahŕňali: náhradu škody, vyhlásenia o porušení duševného vlastníctva a konkrétne plnenie, ako je vyhlásenie o nesplnení zmluvných povinností alebo o porušení práv DV, ďalšie záruky zachovania dôveryhodnosti dôkazov, poskytnutie zábezpeky, zhromažďovanie dát, dodania tovaru a uzatvorenia nových zmlúv (vrátane stanovenia licenčných podmienok).

Od roku 2011 riešilo WIPO viac ako 50 000 prípadov podľa jednotných zásad riešenia doménových sporov (UDRP) a súvisiacich politík. Do týchto konaní sa zapojili strany zo 180 krajín a približne 90 000 internetových doménových mien.

Arbitrážne a mediálne centrum WIPO organizuje množstvo školení a workshopov, ako aj bezplatné [webináre](#) o mediácii, arbitráži a súvisiacich témach. Zároveň spolupracuje aj s národnými úradmi na ochranu duševného vlastníctva a autorských práv, národnými súdmi a ďalšími zainteresovanými stranami v oblasti duševného vlastníctva s cieľom propagovať používanie alternatívneho riešenia sporov v oblasti duševného vlastníctva.

Sporné strany v prípadoch alternatívneho riešenia sporov môžu čerpať z rastúcej databázy WIPO, ktorá ponúka viac ako 2 000 nezávislých arbitrov, mediátorov a expertov z viac ako 90 jurisdikcií. Členovia Zoznamu nezávislých kandidátov WIPO (List of Neutrals) sú odborníci z praxe so špecializovanými znalosťami v oblasti patentov, ochranných známk, autorských práv, dizajnov, obchodného tajomstva, dát alebo inej formy duševného vlastníctva, ktoré sú predmetom sporu. Ich geografická rozmanitosť vyhovuje medzinárodnému charakteru mnohých sporov

pred Arbitrážnym a mediálnym centrom WIPO. Zoznam nezávislých kandidátov (List of Neutrals) nie je sám osebe dostupný verejnosti. Arbitrážne a mediálne centrum WIPO však zverejňuje samostatný, užšie zameraný zoznam panelistov doménových mien WIPO. Ak je Arbitrážne a mediálne centrum WIPO vyzvané, aby v rámci postupu podľa pravidiel WIPO vymenovalo neutrálneho zástupcu, Arbitrážne a mediálne centrum WIPO, berúc do úvahy špecifické charakteristiky sporu, poskytne stranám podrobné databázové profily vhodných nezávislých kandidátov.¹⁶

Generálny riaditeľ WIPO a predseda ÚPV SR podpísali 18. mája 2022 memorandum o porozumení v oblasti alternatívneho riešenia sporov z duševného vlastníctva. Strany memoranda prejavili záujem spolupracovať a

- zvyšovať povedomie o postupoch ADR z oblasti DV vrátane služieb Arbitrážneho a mediálneho centra WIPO v SR,
- identifikovať a školiť mediátorov a rozhodcov, ktorí sa špecializujú na spory z oblasti duševného vlastníctva v SR, a
- poskytovať špecializované mediálne/arbitrážne semináre a tréningové programy pre záujemcov zo SR.

Ako ďalšie body spolupráce v prípade ich vhodnosti a možnej realizácie boli zo strany WIPO navrhnuté: podpora vytvorenia služby alternatívneho riešenia sporov ÚPV SR, ako aj využívanie on-line administratívnych nástrojov centra WIPO na správu konaní, predovšetkým pri medzinárodných sporoch. Memorandum nevylučuje aj spoluprácu v dodatočných oblastiach podľa ďalšieho záujmu strán. Memorandum nevytvára žiadne vymáhateľné práva ani neukladá zmluvným stranám žiadne právne záväzné povinnosti.

Alternatívne riešenie sporov v oblasti duševného vlastníctva v Českej republike

V Českej republike sú metódy alternatívneho riešenia sporov v oblasti duševného vlastníctva v porovnaní so zahraničím stále nedostatočne využívané, pričom mediácia je v zahraničí uznávaná ako dôležitá metóda alternatívneho riešenia sporov mimo štandardných súdnych konaní. Do Českej republiky sa dostala iba pred ôsmimi rokmi prijatím zákona č. 202/2012 Zb. o mediácii. V oblasti duševného vlastníctva ide predovšetkým o urovnávanie vysoko profesionálnych sporov a sporov, ktoré vznikajú v súvislosti s tvorbou, uplatňovaním a hodnotením predmetov duševného vlastníctva.

Mediáciu je možné využiť vo všetkých fázach sporov, t. j. aj v sporoch, ktoré sú vedené pred Úradom priemyselného vlastníctva Českej republiky (ÚPV ČR), vo fáze pred podaním žaloby alebo už vo fáze súdneho sporu, nakoľko môže byť nariadená súdom.

16 WIPO: Mediation [online]. WIPO: ©2022 [cit. 23. marca 2022] Dostupné z: <https://www.wipo.int/amc/en/mediation/>

Metódy mimosúdnych vyrovnaní sporov sa v Českej republike používajú v porovnaní so zahraničím nedostatočne. Z tohto dôvodu ÚPV ČR aktívne vyhľadáva možnosti, ako využívanie alternatívnych metód riešenie sporov začleniť do procesov týkajúcich sa ochrany priemyselného vlastníctva, a to tak v konaniach pred ÚPV ČR, ako aj v následných konaniach pred súdmi.

Stranám sporu (účastníkom konania) je umožnené, aby sa dohodli na zmierní sporu mimo prebiehajúceho správneho konania. Možnosť zmierní nie je možná pre konania, ktoré ÚPV ČR vyhlasuje z úradnej moci. ÚPV ČR nemôže určiť osobu mediátora, tú si strany vyberajú samy, ani nariadiť prvé stretnutie so zapísaným mediátorom a prerušiť konanie.

Ustanovenie § 5 zákona č. 500/2004 Zb. Správny poriadok uvádza, že ak to povaha veci umožňuje, pokúsi sa správny orgán o zmierlivé odstránenie sporov, ktoré bránia riadnemu prejednaniu a rozhodnutiu vo veci. Od správneho orgánu sa teda požaduje, aby sa pokúsil o priateľské riešenie sporov, a to za predpokladu, že spor zmierlivým spôsobom vyriešiť možno, t. j. keď to umožňuje povaha veci. Taký pokus má byť urobený vždy, ak je to možné. Podľa tejto zásady má byť autoritatívny postup správnych orgánov až na poslednom mieste. Z tohto dôvodu ÚPV ČR o možnosti mimosúdneho vyrovnania informuje na svojich webových stránkach.

Zmierlivé vyriešenie sporov je výslovne upravené v § 26b zákona č. 441/2003 Zb. o ochranných známkach v znení neskorších predpisov, podľa ktorého ÚPV ČR prihlasovateľovi a namietajúceму na základe ich spoločnej žiadosti stanoví v priebehu námietkového konania lehotu aspoň dva mesiace na zmierlivé vyriešenie sporu. Ide o možnosť zmierní v rámci konania o námietkach vyplývajúceho z transpozície čl. 43 ods. 3 harmonizačnej smernice o OZ 2015/2436, a ako z dôvodovej správy vyplýva, zmierlivé vyriešenie sporu je procesný postup, ktorý umožní účastníkom konania o námietkach, ktoré je konaním inter partes, dohodnúť sa o rozsahu práv uplatnených proti prihlásenému označeniu. Ak účastníci konania o námietkach spoločne požiadajú o možnosť zmierní, je im poskytnutá lehota a ÚPV ČR rozhodne v rozsahu zmierní. ÚPV ČR na základe ich spoločnej žiadosti stanoví prihlasovateľovi a namietajúceму v priebehu námietkového konania lehotu najmenej dvoch mesiacov na zmierlivé vyriešenie sporu. Ak sa zmier nedosiahne, ÚPV ČR rozhodne podľa obsahu spisu. Prijatie žiadosti nepodlieha správne poplatku.

Možnosť zmierní je ďalej upravená v zákone č. 452/2001 Zb. o ochrane označení pôvodu a zemepisných označení a o zme- zákona o ochrane spotrebiteľa. Konkrétne podľa ust.

§ 21 ods. 3, § 22a a 22b tohto zákona ÚPV ČR vyzve strany sporu (žiadateľa a namietajúceho), aby zmiernym konaním rozpor odstránili. Na to im ÚPV ČR určí primeranú lehotu, ktorá nesmie byť kratšia ako 15 dní. V prípade, že medzi žiadateľom a tým, kto uplatnil námietku, bol rozpor odstránený, predpokladá sa, že námietka bola vzatá späť.

ÚPV ČR uvádza na svojej webovej stránke zoznam zapísaných mediátorov vedených Ministerstvom spravodlivosti ČR. Zároveň uvádza kontakt na novovytvorené IP mediačné centrum Praha, zapísaný ústav, ktoré vzniklo 8. februára 2021 ako právnická osoba zriadená podľa § 402 a nasl. zákona č. 89/2012 Zb. Občianskeho zákonníka, v znení neskorších predpisov. Je to nezisková organizácia, propagujúca možnosti alternatívneho riešenia sporov (ARS) v oblasti duševného vlastníctva, najmä formou mediácie.¹⁷

Hlavná činnosť IP mediačného centra Praha je založená na štyroch pilieroch:

IP mediačné centrum Praha poskytuje informácie o ochrane duševného vlastníctva, know-how, o obchodnom tajomstve, nekalej súťaži a spôsoboch alternatívneho riešenia sporov, najmä prostredníctvom mediácie pre malé a stredné podniky, ako aj vysoké školy, univerzity, výskumné a vývojové organizácie, odbornú verejnosť z radov vynálezcov a ďalších zainteresovaných strán.

Mediačné centrum zhromažďuje poznatky z oblasti duševného vlastníctva a riešenia sporov prostredníctvom mediácie od Svetovej organizácie duševného vlastníctva (WIPO), Európskej patentovej organizácie (EPO), Úradu Európskej únie pre duševné vlastníctvo (EUIPO) a spolupracuje aj s Úradom priemyselného vlastníctva ČR.

Ďalej organizuje prednášky v oblasti alternatívnych riešení sporov a ochrany duševného vlastníctva v spolupráci s Úradom priemyselného vlastníctva ČR, Európskym úradom pre duševné vlastníctvo (EUIPO), Svetovou organizáciou duševného vlastníctva (WIPO) a ďalšími organizáciami. Zároveň poskytuje publikačnú činnosť v oblasti alternatívneho riešenia sporov a ochrany duševného vlastníctva v spolupráci s poprednými odborníkmi z praxe.

Záujemcom o činnosť mediátora poskytne odborné znalosti a školí ich v oblasti duševného vlastníctva v spolupráci s Úradom priemyselného vlastníctva ČR, Európskym úradom pre duševné vlastníctvo (EUIPO), Svetovou organizáciou duševného vlastníctva (WIPO). Centrum vedie zoznamy preškolených mediátorov v oblasti DV a pripravuje špecialistov DV na skúšky zapísaných mediátorov podľa zákona č. 202/2012 Zb. o mediácii.

17 ÚPV ČR: Mediacie [online]. ÚPV ČR: ©2022 [cit. 24. marca 2022] Dostupné z: <https://upv.gov.cz/informacni-zdroje/mediace>

Riaditeľ a zakladateľ IP mediálneho centra Praha je volený správnu radou na funkčné obdobie piatich rokov s možnosťou opakovaného zvolenia. Správna rada sa skladá z odborníkov, ktorí venujú osobitnú pozornosť udržaniu účelu, na ktorý bol inštitút založený, a riadnej správe jeho majetku. Členkou správnej rady je aj zástupkyňa ÚPV ČR. Správna rada schvaľuje rozpočet, riadnu a mimoriadnu účtovnú závierku a výročnú správu. Rozhoduje o začatí prevádzkovania centra a iných jeho podporných činnostiach, ako aj o zmene jeho predmetu. Správna rada má troch členov a funkčné obdobie člena správnej rady je päť rokov.¹⁸

ÚPV ČR uvádza na svojej webovej stránke aj kontakt na Asociáciu sprostredkovateľov a rozhodcov vo veciach duševného vlastníctva. Asociácia sprostredkovateľov a rozhodcov vo veciach duševného vlastníctva je dobrovoľným združením odborníkov, ktorí sú pripravení podieľať sa na riešení sporov v oblasti duševného vlastníctva a nekalej súťaže ako:

- mediátori (sprostredkovatelia),
- arbitri vo všeobecnom význame tohto slova,
- rozhodcovia ad hoc v zmysle zák. č. 216/1994 Zb.

o rozhodcovskom konaní a o výkone rozhodcovských rozhodnutí.

ÚPV ČR má v pláne aj naďalej podporovať zriaďovanie služieb alternatívneho riešenia sporov na národnej úrovni, zvyšovať povedomie o týchto službách medzi užívateľmi systému ochrany duševného vlastníctva a posilniť spoluprácu s ďalšími partnermi na medzinárodnej, regionálnej a národnej úrovni. Cieľom úradu je napomôcť urovnávať spory vznikajúce vo vzťahu k duševnému vlastníctvu, najmä vo veciach vynálezov, priemyselných vzorov, úžitkových vzorov, zlepšovacích návrhov, výrobných a prevádzkových skúseností (know-how), nekalej súťaže, ochranných známok, označenia pôvodu výrobkov, počítačových programov a ostatných predmetov autorskoprávnej ochrany a príbuzných práv.¹⁹

Alternatívne riešenie sporov v oblasti duševného vlastníctva v Poľskej republike

Vývoj mediácie v poľskom práve sa uberal nezvyčajnou cestou. Prvýkrát bol zavedený pre kolektívne pracovné právo (1991), nasledovalo trestné konanie (1997) a trestná zodpovednosť mladistvých (2001), neskôr pre súdnu kontrolu nad správnyimi rozhodnutiami (2002) a nakoniec pre občianske právo vrátane obchodného, rodinného a iného súkromného práva. Európska komisia v júli 2011 potvrdila,

že Poľská republika patrí do skupiny 17 členských štátov, ktoré implementovali smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2008/52/ES z 21. mája 2008 o určitých aspektoch mediácie v občianskych a obchodných veciach. Napriek tomu, že využívanie mediácie je v Poľskej republike stále obmedzené, súčasná úprava mediácie je často kritizovaná. Kritika sa týka najmä neuspokojivých mechanizmov na zabezpečenie kvality mediácie (vrátane nízkych požiadaviek na potenciálnych mediátorov) a nedostatku verejných financií a právnej pomoci pri mediácii v občianskych záležitostiach.²⁰

Poľský patentový úrad (UPRP) neposkytuje službu alternatívneho riešenia sporov v oblasti DV priamo. Podľa článku 152¹⁹ ods. 1 poľského zákona o priemyselnom vlastníctve (Dz. U. 2001 Nr 49 poz. 508), len čo je proti prihláške ochrannej známky podaná námietka, UPRP oznámi túto skutočnosť prihlasovateľovi ochrannej známky a informuje obe strany o možnosti zmierlivého riešenia sporu do dvoch mesiacov odo dňa oznámenia. Ak je dátum tohto oznámenia pre každú zo strán odlišný, dvojmesačná lehota začína plynúť dátumom neskoršieho oznámenia. Dvojmesačné obdobie možno na základe spoločnej žiadosti strán predĺžiť až na celkovo šesť mesiacov (článok 152¹⁹ ods. 2).

Podľa čl. 152^{6a} ods. 3 poľského zákona o priemyselnom vlastníctve sa čl. 152¹⁹ primerane použije aj na konania súvisiace s námietkami proti určeniu Poľskej republiky na rozšírenie ochrany medzinárodnej ochrannej známky.

Rámec spolupráce medzi Patentovým úradom Poľskej republiky (UPRP) a Svetovou organizáciou duševného vlastníctva (WIPO) bol rozšírený 25. apríla 2018 po podpise memoranda o porozumení. Podľa memoranda o porozumení UPRP a Arbitrážne a mediálne centrum WIPO zaviedli spoločný postup s cieľom uľahčiť mediáciu sporov z oblasti ochranných známok, ktoré prebiehajú aj pred UPRP. UPRP tak ponúka možnosť riešenia sporov týkajúcich sa námietok proti ochranným známkam prostredníctvom mediácie podľa mediálnych pravidiel WIPO. Pravidlá mediácie WIPO sú k dispozícii v poľštine. Možnosť mediácie WIPO schválená UPRP môže byť obzvlášť výhodná pre strany, ktoré sa pokúšajú urovnať spory proti ochranným známkam vo viacerých jurisdikciách.

V praxi to znamená, že počas dvojmesačného obdobia určeného na priateľské zmierenie sa môžu strany sporu pokúsiť dosiahnuť zmierenie podaním žiadosti o mediáciu Arbitrážnemu a mediálnemu centru WIPO v poľštine. Strana, ktorá chce začať mediáciu, predloží žiadosť o mediáciu centru a jej kópiu druhej strane sporu. Arbitrážne

18 IP mediální centrum Praha: Činnost ústavu [online]. IP mediální centrum Praha: ©2022 [cit. 24. marca 2022]

Dostupné z: <https://www.ipmediace.cz/>

19 ÚPV ČR: Informace o provádění mediací [online]. ÚPV ČR: ©2022 [cit. 24. marca 2022]

Dostupné z: <https://upv.gov.cz/informacni-zdroje/mediace>

20 MOREK, R., ROZDEICZER, L. 2013. Mediation in Poland: Time for a Quiet Revolution? In: Mediation: Principles and Regulation in Comparative Perspective. [online]. Oxford: Oxford Scholarship Online. DOI:10.1093/acprof:oso/9780199653485.003.0014.

a mediálne centrum WIPO poskytne stranám informácie o ďalších krokoch a poplatkoch, a ak o to strany požiadajú, poskytne zoznam potenciálnych mediátorov. Strany si môžu zvoliť aj mediátora, ktorý nie je zapísaný v zozname WIPO. Počas celého procesu bude Arbitrážne a mediálne centrum WIPO v kontakte so stranami a mediátorom, aby zaistilo optimálnu procedurálnu efektívnosť.

Pred uplynutím lehoty na priateľské vyrovnanie strany informujú UPRP o výsledku mediácie. V prípade urovnania sporu môžu strany požiadať UPRP o zastavenie konania o námietke proti ochrannej známke. UPRP vráti stranám 50 % z poplatku za podanie námietky proti ochrannej známke, ak bolo zmierlivé riešenie sporu dosiahnuté počas dvoch alebo šiestich mesiacov.

Ak sa zmluvným stranám nepodarí dosiahnuť zmierlivé riešenie sporu počas šesťmesačného obdobia, ale chcú pokračovať v mediácii, na základe spoločnej žiadosti strán sa námietkové konanie pred UPRP preruší.

Podľa Arbitrážneho a mediálneho centra WIPO by mala byť mediácia nákladovo efektívna a cenovo dostupná. Úlohou Arbitrážneho a mediálneho centra WIPO je po konzultácii so stranami sporu a mediátorom zaistiť, aby poplatky účtované za mediáciu WIPO boli primerané okolnostiam sporov. Pokiaľ sa nedohodnú inak, náklady na správu, poplatky mediátora a všetky ostatné náklady na mediáciu znášajú strany rovnakým dielom. Arbitrážne a mediálne centrum WIPO si účtuje administratívny poplatok za mediáciu sporov z ochranných známk pred UPRP 50 eur/strana sporu. Poplatok mediátorovi je 100 eur/strana sporu za štyri hodiny (príprava a mediácia). Za každú ďalšiu začatú hodinu sa pripláca 50 eur/strana sporu.

Poľský patentový úrad (UPRP) propaguje služby Arbitrážneho a mediálneho centra WIPO na svojej webovej stránke a spoločne organizujú konferencie na propagáciu a podporu alternatívneho riešenia sporov v Poľskej republike.²¹

Alternatívne riešenie sporov v oblasti duševného vlastníctva v Maďarsku

Mediácia bola v Maďarsku spočiatku regulovaná len pre špecifické druhy mediácie (ochrana spotrebiteľa, zdravotná starostlivosť). Prvá všeobecná zákonná úprava bola prijatá v podobe zákona LV/2002 o mediácii, ktorý aj dnes zostáva hlavným právnym zdrojom mediácie. Smernica 2008/52/ES bola implementovaná v Maďarsku v roku 2009. Odvtedy je potrebné dodržiavať záväzné pravidlá na odborné vzdelávanie mediátorov. Vykonateľnosť zmierov sa uľahčila

umožnením následného schválenia súdom. Nedávne reformy sa zameriavajú na ďalšie posilnenie mediácie ako alternatívy k súdnemu konaniu. Mediácia sa najnovšie môže realizovať aj prostredníctvom videokonferencie.

Maďarský úrad duševného vlastníctva (STNH) neposkytuje priamo službu alternatívneho riešenia sporov v oblasti DV. Rovnako ako v Poľskej republike aj tento úrad spolupracuje s Arbitrážnym a mediálnym centrom WIPO a externými mediátormi pri podpore využívania možností alternatívneho riešenia sporov vrátane mediácie a arbitráže v sporoch o duševné vlastníctvo v Maďarsku.

Služby Arbitrážneho a mediálneho centra WIPO pravidelne využívajú nadnárodné spoločnosti, malé a stredné podniky, začínajúce podniky, centrá výskumu a vývoja, univerzity a vynálezcovia z celého sveta.

Maďarský úrad pre duševné vlastníctvo (STNH) propaguje služby Arbitrážneho a mediálneho centra WIPO na svojej webovej stránke a spoločne organizujú konferencie na propagáciu a podporu alternatívneho riešenia sporov v Maďarsku.²²

Alternatívne riešenie sporov v oblasti duševného vlastníctva v Nemeckej spolkovej republike

Mediácia vo svojej modernej podobe začala v Nemeckej spolkovej republike koncom 70. rokov 20. storočia. Prvá iniciatíva týkajúca sa mediácie vznikla v oblasti právnej sociológie na konferencii v roku 1977 a neskôr bola publikovaná v Ročenke právnej sociológie a právnej teórie. V roku 1979 predseda Spolkového ústavného súdu poukázal na obmedzené zdroje právneho systému. Predseda Spolkového súdneho dvora tiež dospel k záveru, že v súdnom systéme je potrebná väčšia efektívnosť, ktorú môže poskytnúť najmä mediácia.

Až do konca 90. rokov minulého storočia bol všeobecný záujem o možnosť alternatívneho riešenia sporov v Nemeckej spolkovej republike takmer nepatrný. Mediácia bola pomerne zriedkavá a jej využitie sa väčšinou obmedzovalo na oblasti rozvodov a environmentálnych sporov.

S účinnosťou od 1. januára 2000 spolkový zákonodarca zaviedol do nemeckého občianskeho súdneho poriadku nový paragraf 15a úvodného ustanovenia zákona, ktorý oprávňoval nemecké spolkové krajiny uzavrieť zmier v prípadoch, kde peňažná hodnota neprevyšovala 750 eur a pre niektoré druhy menších sporov (napr. spory medzi susedmi). Okrem toho federálny zákonodarca zmenil a doplnil ustanovenie Občianskeho súdneho poriadku tak, že

21 UPRP: Mediacja WIPO w postępowaniach toczących się przed Urzędem Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej [online]. UPRP: ©2022 [cit. 24. marca 2022] Dostupné z: <https://uprp.gov.pl/pl/przedmioty-ochrony/znaki-towarowe/procedura-krajowa-/procedura-sprzeciwowa/mediacja-przed-centrum-wipo>

22 STNH: IP Alternative Dispute Resolution [online]. STNH: ©2022 [cit. 25. marca 2022] Dostupné z: <https://www.sztnh.gov.hu/en/ip-alternative-dispute-resolution>

ustanovil možnosť postúpiť alternatívne riešenie sporu na súd so súhlasom sporových strán (oddiel 278 ods. 6 ZPO).

Ministerstvo spravodlivosti Dolného Saska ďalej iniciovalo pilotný program na podporu dobrovoľnej mediácie založenej na tomto ustanovení na niekoľkých súdoch. V rámci tohto programu sudcovia postupovali prípady sudcom – mediátorom. Projekt sa začal v januári 2003 a bol mimoriadne úspešný. Úspešnosť tohto druhu súdnej mediácie bola 79 percent.

Nemecká advokátska komora zriadila výbor pre alternatívne riešenie sporov, ako aj sekciu pre mediáciu s niekoľkými stovkami členov. Nemecký spolkový ústavný súd v roku 2007 rozhodol, že povinné zmierovacie konanie neporušuje ústavné právo občianskeho súdneho konania a rozhodol, že zmierom urovnaný spor v zásade predchádza rozhodnutiu súdu (BVerfG, 14. 2. 2007 – 1 BvR 1351/01). Zákon nazývaný ako „MediationsG“ nadobudol v Nemeckej spolkovej republike platnosť 26. júla 2012. Ide o primárny zdroj mediácie v Nemeckej spolkovej republike, ktorý prijal minimálne štandardy stanovené smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2008/52/ES z 21. mája 2008 o určitých aspektoch mediácie v občianskych a obchodných veciach.

Okrem toho nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 524/2013 z 21. mája 2013 o online riešení spotrebiteľských sporov a smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/11/EÚ z 21. mája 2013 o alternatívnom riešení spotrebiteľských sporov boli tiež prenesené do nemeckého práva. Nemecký kódex pre urovnávanie spotrebiteľských sporov (VSBG) nadobudol účinnosť 1. apríla 2016. Nemecké spolkové ministerstvo spravodlivosti a ochrany spotrebiteľa v súčasnosti zvažuje revíziu a úpravu kódexu VSBG s cieľom zabezpečiť kompatibilitu s nemeckým systémom hromadných žalôb.²³

V oblasti duševného vlastníctva má Nemecký patentový a známkový úrad (DPMA) ako jediný z krajín Európskej únie v organizačnej štruktúre integrované orgány alternatívneho riešenia sporov a to Rozhodcovskú radu pre zamestnanecké vynálezy a Rozhodcovskú radu podľa zákona o organizáciách kolektívnej správy.

Rozhodcovská rada pre zamestnanecké vynálezy podľa zákona o zamestnaneckých vynálezoch ponúka zmierlivé riešenie sporov medzi zamestnancom, ktorý v rámci svojho zamestnania vytvoril vynález, a jeho zamestnávateľom. Strany sporu sa spravidla musia odvolať na rozhodcovskú radu pred podaním prípadu na súd. Arbitrážne konanie je predovšetkým o primeranej náhrade pre zamestnanca, ak zamestnávateľ podal patentovú prihlášku alebo prihlášku úžitkového vzoru na vynález vytvorený zamestnancom a tento naďalej používa.

Rozhodcovskú radu tvorí trojčlenný panel: právny expert, ktorý je predsedom, a dvaja úradní patentoví experti špecializovaní na príslušnú technologickú oblasť. Na vyriešenie sporu rada predkladá stranám návrhy na urovanie. Strany ich môžu prijať ako záväzné, ale tiež môžu proti návrhom namietat alebo uzavrieť zmier mimo kancelárie. Konania pred rozhodcovskou radou sú dôverné a konajú sa na neverejnom zasadnutí orgánu. Nezúčastnené strany preto nesmú nahliadať do spisov alebo návrhov na urovanie rozhodcovského konania. Zamestnávateľia a zamestnanci, ako aj ich zástupcovia však majú oprávnený záujem poznať predchádzajúce rozhodnutia rozhodcovského konania.

Od svojho založenia v roku 1957 Rozhodcovská rada pre zamestnanecké vynálezy pravidelne publikovala vybrané anonymizované rozhodnutia v rôznych médiách, a tým sprístupnila rozhodcovské rozhodnutia dotknutým skupinám. Rozhodcovská rada pre zamestnanecké vynálezy bude v tejto praxi pokračovať a anonymizuje vybrané rozhodnutia online ako dokumenty PDF. Rozhodcovská rada pre zamestnanecké vynálezy bude postupne poskytovať popisy predchádzajúcich rozhodnutí.

Rozhodcovskú radu podľa zákona o organizáciách kolektívnej správy rieši spory medzi organizáciami kolektívnej správy autorských práv a užívateľmi diel chránených autorským právom. Rada sa napríklad zaoberá nezhodami medzi Organizáciou pre hudobné prevedenia a práva na mechanickú reprodukciu (GEMA) a organizátormi koncertov, prevádzkovateľmi diskotiek, vysielacími organizáciami a výrobcami zvukových záznamov.

Rada sa tiež zaoberá spormi medzi vysielacími organizáciami a prevádzkovateľmi káblových sietí. Často býva sporným bodom, či sú tarify organizácií kolektívnej správy uplatniteľné a primerané.

Rozhodcovská rada sa snaží dosiahnuť zmierlivé urovanie sporu a priateľské dohody medzi stranami. Ak tento cieľ nie je dosiahnutý v priebehu konania, napríklad prostredníctvom zmierenia, rozhodcovská rada predloží stranám návrh na urovanie sporu. Ak tento návrh nie je napadnutý, jeho účinok je podobný rozsudku súdu. Hoci je rozhodcovská rada začlenená do organizácie DPMA, je to autonómny orgán a nie je totožný s DPMA, ktorý je aj dozorným orgánom organizácií kolektívnej správy. Dokumenty vydané Rozhodcovskou radou podľa zákona o organizáciách kolektívnej správy ako návrhy, rozhodnutia a oznámenia o urovaní (podľa § 112 ods. 2, 114 ods. 2, 116, druhá veta zákona o organizáciách kolektívnej správy) sú dostupné na webovej stránke úradu v nemeckom jazyku.²⁴

23 DENDORFER-DITGES, R., 2019. Mediation in Germany. In: Lexicology [online] [cit. 26. marca 2022]

Dostupné z: <https://www.lexology.com/library/detail.aspx?g=cce08f79-a8c8-43a3-9da0-f0dc861fc2bb>

24 DPMA: Further Duties [online]. DPMA: ©2022 [cit. 25. marca 2022]

Dostupné z: https://www.dpma.de/english/our_office/about_us/further_duties/index.html

Spory týkajúce sa iných predmetov duševného vlastníctva je možné v Nemeckej spolkovéj republike riešiť alternatívnou cestou pomocou komerčných právnických kancelárií alebo prostredníctvom Arbitrážneho a mediáčného centra WIPO.

Alternatívne riešenie sporov v oblasti duševného vlastníctva vo Francúzskej republike

Mediácia sa vo Francúzskej republike praktizuje už mnoho rokov, no zákonom sa riadi až od roku 1995. V zásade existujú dve formy mediácie: súdna a zmluvná mediácia. Zmluvnú mediáciu upravuje menej špecifických právnych ustanovení, ktoré je možné kedykoľvek použiť bez zapojenia súdu, a vo veľkej miere je založená na slobodnej vôli strán, v porovnaní s mnohými ustanoveniami týkajúcimi sa mediácie na základe súdneho rozhodnutia.

Mediáciu je možné využiť pri sporoch vo všetkých oblastiach práva, ale mediácia na súde, ktorá podlieha prísnejšej regulácii zákonnými požiadavkami, sa vzťahuje len na občianske, obchodné, rodinné a pracovné právo. Transpozícia smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/52/ES z 21. mája 2008 o určitých aspektoch mediácie v občianskych a obchodných veciach do francúzskeho práva priniesla podstatné zmeny v právnom rámci týkajúcom sa mediácie, najmä zmluvnej mediácie v občianskych, obchodných, sociálnych a poľnohospodárskych záležitostiach.²⁵

V oblasti týkajúcej sa duševného vlastníctva francúzsky Národný inštitút duševného vlastníctva (INPI) neponúka služby alternatívneho riešenia sporov z duševného vlastníctva, ale ako jediný národný úrad duševného vlastníctva v Európe pomáha podnikom prostredníctvom služby Pass PI preplatiť časť nákladov, ktoré vzniknú stranám sporu, ak využili mediáciu alebo inú formu zmierlivého riešenia sporov z duševného vlastníctva.

Služba Pass IP je určená pre startupy a inovatívne malé a stredné podniky, ktorým Národný inštitút duševného vlastníctva (INPI) vykonal prediagnostiku priemyselného vlastníctva a boli im odporúčané určité kroky a odporúčania. Vďaka finančnej podpore Pass PI tak úrad nabáda k implementácii týchto odporúčaní, a tým k optimalizácii inovačnej stratégie podniku. Po výbere určitej služby (musí byť spojená s priemyselným vlastníctvom podniku) preplatí INPI 50 % nákladov na tieto služby. Náklady na jednotkovú službu môžu dosiahnuť 6 000 eur a financovanie INPI do 3 000 eur. Celkovo tento systém umožňuje financovať až tri služby počas podnikania prostredníctvom troch samostatných preukazov PI. Keďže maximálna kumulatívna suma na spoločnosť je stanovená na 10 000 eur, podnik môže získať globálne financovanie od INPI až vo výške 5 000 eur.

Pass PI umožňuje financovať rôzne služby pokrývajúce rôzne tituly priemyselného vlastníctva:

- zmluvu (akákoľvek zmluva s doložkou o priemyselnom vlastníctve),
- patentové informácie (rešerš, monitorovanie, mapovanie),
- digitálne služby (spôsoby ochrany a kybernetická bezpečnosť),
- medzinárodnú ochranu (medzinárodná stratégia a ochrana),
- financie (ohodnotenie DV a pomoc s daňami),
- spory (medzinárodná analýza pred podaním žaloby).²⁶

INPI neponúka mediáčne služby samej osebe, ale dobre si uvedomuje dôležitosť tejto služby. Preto v roku 2015 INPI podpísal zmluvu s Business Relations Mediator, vládnu službou, ktorá ponúka mediáčne služby spoločnostiam na široké spektrum tém. Prostredníctvom tejto dohody INPI pridal priemyselné vlastníctvo k témam, ktoré je možné riešiť mediáciou v rámci tejto schémy. Toto je obzvlášť dôležité pre ochranné známky, pretože v prípade sporu pred INPI, ako je napríklad konanie o námietke proti ochrannej známke, INPI informuje dotknuté strany, že v prípade súhlasu oboch strán môžu využiť mediáciu.²⁷

Alternatívne riešenie sporov v oblasti duševného vlastníctva v Španielskom kráľovstve

Španielska vláda predložila do zrýchleného legislatívneho procesu kráľovský zákon č. 5/2012 o občianskoprávnom a obchodnom sprostredkovaní, ktorým sa implementovala smernica č. 2008/52/ES v marci 2012. Kráľovský zákon č. 5/2012 bol prijatý 6. júla 2012 a neskôr doplnený kráľovskými dekrétmi.

Keďže zákon rieši obchodnú činnosť a zaoberá sa občianskoprávnymi aj obchodnými otázkami, stojí za zmienku, že Štatút autonómie Katalánska priznáva výlučnú právomoc v občianskoprávných záležitostiach katalánskej vláde s výnimkou tých, ktoré španielskej vláde prideliuje španielska ústava. Keďže katalánska vláda je splnomocnená vydať osobitné pravidlá postupu, ktoré vyplývajú zo špecifik katalánskeho hmotného práva, katalánsky zákonodarca osobitne prijal zákon č. 15/2009 o mediácii v oblasti súkromného práva (katalánsky zákon č. 15/2009 neskôr doplnený dekrétmi a príkazmi).

Treba tiež spomenúť, že španielsky zákon č. 14/2013 o podpore podnikateľov zaviedol novú hlavu X v zákone o konkurze, ktorá sa týka mediácie v čase konkurzu. História komerčnej mediácie v Španielskom kráľovstve by rovnako nebola úplná bez odkazu na Kódex osvedčených

25 DECKERT, K., 2013. Mediation in France: Legal Framework and Practical Experiences. In: Mediation: Principles and Regulation in Comparative Perspective. [online]. Oxford: Oxford Scholarship Online. DOI:10.1093/acprof:oso/9780199653485.003.0007.

26 INPI: Pass PI [online]. INPI: ©2022 [cit. 25. marca 2022] Dostupné z: <https://www.inpi.fr/fr/pass-pi>

27 INCE, T., 2020. Innovation at the French IP office: spotlight on trademark tools and services. In: World Trademark Review [online] [cit. 26. marca 2022] Dostupné z: <https://www.worldtrademarkreview.com/anti-counterfeiting/innovation-the-french-ip-office-spotlight-non-core-trademark-tools-and-services>

postupov v mediácii, ktorý v roku 2013 zaviedol Španielsky arbitrážny klub s cieľom podporiť rozvoj a povedomie o mediácii medzi podnikateľskými a právnymi subjektmi.

Pokiaľ ide o postup mediácie, štýl a prístup mediátora, cieľom španielskych aj katalánskych zákonodarcov bolo zaviesť jednoduchý a flexibilný postup mediácie, ktorý stranám umožní slobodne si určiť podstatné fázy mediácie. To znamená, že mediácia v oblasti obchodných sporov je prevažne facilitatívna.

Podľa španielskeho zákona z roku 2012 majú mediátori konať tak, aby umožnili stranám dosiahnuť dohodu. Okrem toho sa v ňom uvádza, že mediátori musia uľahčovať komunikáciu medzi stranami a musia byť proaktívni, aby sa strany čo najviac zblížili.

Katalánsky zákon z roku 2009 stanovuje, že úlohou mediátorov je pomôcť účastníkom sporu dospieť k samostatnej dohode a k rozhodnutiu bez toho, aby navrhovali riešenia alebo konkrétne opatrenia. Mediátori majú uľahčovať dialóg, podporovať porozumenie a pomáhať stranám nájsť riešenia ich sporov.²⁸

V prípade alternatívneho riešenia sporov z oblasti duševného vlastníctva rovnako aj v Španielskom kráľovstve absentuje jednotná organizácia alebo centrum ponúkajúce uvedenú službu. Na alternatívne riešenie sporov z oblasti duševného vlastníctva sporné strany, tak ako aj na Slovensku, využívajú služby komerčných právnických kancelárií a patentových zástupcov, ktorí pôsobia aj ako mediátori.

Z uvedeného dôvodu aj Španielsky úrad pre patenty a ochranné známky (SPTO) a Svetová organizácia duševného vlastníctva (WIPO) spolupracujú na podpore možnosti alternatívneho riešenia sporov vo veciach duševného vlastníctva prostredníctvom Arbitrážneho a mediálneho centra WIPO.

Zhrnutie

Alternatívne riešenie sporov, či už sa myslí mediácia alebo rozhodcovské konanie (arbitráž), prináša pre sporiace sa strany rad výhod.

Jednoznačne urýchli a zjednoduší sporové konanie a v prípade dohody medzi stranami sporu šetrí aj peňaženku. Sporovým stranám je ponúknutá autonómia pri rozhodovaní a za spolupráce nezávislej osoby, či už v podobe mediátora, alebo rozhodcu, aj možnosť dospieť k spoločnej dohode a dokonca túto dohodu ovplyvniť aj bez súdnych prietahov. K menšiemu psychickému vypätiu prispieva aj neverejnosť a diskretnosť pojednávania a zachovanie mlčanlivosti. Možnosť prizvania expertov a znalcov

a neobmedzený počet prizvaných účastníkov konania zvyšuje hranicu úspešného ukončenia sporu dohodou.

Aj keď alternatívne riešenie sporov nedokáže v plnej miere nahradiť súdne konanie, nakoľko nie je možné alternatívne rozhodnúť vo všetkých veciach a v prípade mediácie nie je vždy výsledná dohoda vykonateľná, znižuje sa riziko opätovného otvorenia sporu, nakoľko k alternatívnej dohode pristupujú zúčastnené strany dobrovoľne.

Alternatívne riešenie sporov začína prenikať do rôznych spoločenských oblastí a v posledných pár rokoch zasahuje čiastkovo aj do oblasti práv z duševného vlastníctva. V prípade alternatívneho riešenia sporov z duševného vlastníctva si však toto len hľadá svoje miesto v právnych systémoch jednotlivých krajín Európskej únie vrátane Slovenska.

Úrad priemyselného vlastníctva SR v spolupráci so Svetovou organizáciou duševného vlastníctva (WIPO) a Úradom Európskej únie duševného vlastníctva (EUIPO) pripravuje aktivity, ktorých cieľom je popularizovať a podporovať využívanie alternatívnych spôsobov riešenia sporov z oblasti duševného vlastníctva aj na Slovensku.

Veríme, že sme aj týmto článkom prispeli k popularizácii alternatívneho riešenia sporov, ktoré má v našom právnom systéme určite nezastupiteľné miesto.

Literatúra

- BALKOVÁ, L. 2017. Prečo nie mediácia? In: Projustice [online]. [cit. 16. marca 2022] Dostupné z: <https://www.projustice.sk/obcianske-pravo/preco-nie-mediacia>
- BISKUPIČ, M. 2000. Mediačná dohoda spísaná vo forme notárskej zápisnice [online]. [cit. 20. marca 2023] Dostupné z: <https://martinbiskupic.sk/mediacna-dohoda-spisana-vo-forme-notarskej-zapisnice/>
- BISKUPIČ, M. 2021. Rozdiel medzi mediáciou a arbitrážou (rozhodcovským konaním) [online]. [cit. 16. marca 2022] Dostupné z: <https://martinbiskupic.sk/rozdiel-medzi-mediaciou-a-arbitrazou-rozhodcovskym-konanim/>
- BUDJAČ, M., ŠIMONOVÁ, K., LAZÍKOVÁ, J. 2014. Zákon o mediácii – komentár. Bratislava: Wolters Kluwer. s. 8. ISBN 978-80-8168-022-9.
- BUKVAIOVÁ, N. 2020. Mediácia – inštitút pre mimosúdne riešenie sporov. In: epravo.sk [online]. [cit. 16. marca 2022] Dostupné z: <https://www.epravo.sk/top/clanky/mediacia-institut-pre-mimosudne-riesenie-sporov-4839.html>

²⁸ TARRAZON, M. 2019. Mediation in Spain. In: Lexicology [online] [cit. 31. marca 2022]

Dostupné z: <https://www.lexology.com/library/detail.aspx?g=76953d05-2960-4cab-925b-bc2de6194ae4>

- DECKERT, K. 2013. Mediation in France: Legal Framework and Practical Experiences. In: Mediation: Principles and Regulation in Comparative Perspective. [online]. Oxford: Oxford Scholarship Online. DOI:10.1093/acprof:oso/9780199653485.003.0007.
- DENDORFER-DITGES, R. 2019. Mediation in Germany. In: Lexicology [online] [cit. 26. marca 2022] Dostupné z: <https://www.lexology.com/library/detail.aspx?g=cce08f79-a8c8-43a3-9da0-f0dc861fc2bb>
- DPMA: Further Duties [online]. DPMA: ©2022 [cit. 25. marca 2022] Dostupné z: https://www.dpma.de/english/our_office/about_us/further_duties/index.html
- ĎURIANČIKOVÁ, Z. 2020. Mediácia v oblasti duševného vlastníctva. In: Duševné vlastníctvo. Roč. XXIV, č. 2, s. 7 – 11. ISSN 1335-2881.
- EISI: O centre [online]. EISI: ©2022 [cit. 19. marca 2022] Dostupné z: <https://adr.eisionline.org/sk/o-centre/>
- EUIPO: Alternative Dispute Resolution [online]. EUIPO: ©2022 [cit. 23. marca 2022] Dostupné z: <https://euipo.europa.eu/ohimportal/sk/adr-service>
- EUIPO: Effective Dispute Resolution case handlers [online]. EUIPO: ©2022 [cit. 23. marca 2022] Dostupné z: <https://euipo.europa.eu/ohimportal/en/online-services/edr-case-handlers>
- HOLÁ, L. 2003. Mediace – Způsob řešení mezilidských konfliktů. Praha: Grada Publishing. s. 29. ISBN 978-80-247-0467-8.
- HOLÁ, L. 2011. Mediace v teorii a praxi. Praha: Grada Publishing. s. 17. ISBN 978-80-247-3134-6.
- HNILICA, R. 2007. Mediácia (konsenzuálny prístup k spravodlivosti). In: Justičná revue, Roč. 59, č. 6 – 7, str. 865. ISSN: 1335-6461.
- INPI: Pass PI [online]. INPI: ©2022 [cit. 25. marca 2022] Dostupné z: <https://www.inpi.fr/fr/pass-pi>
- IP mediační centrum Praha: Činnost ústavu [online]. IP mediační centrum Praha: ©2022 [cit. 24. marca 2022] Dostupné z: <https://www.ipmediace.cz/>
- KUTLÍK, F. 2020. Mediácia a riešenie konfliktov v pracovnej oblasti. Bratislava: SIMARS. s. 12 – 13., s. 17 – 20. ISBN 978-80-973506-1-1.
- LINCE, T. 2020. Innovation at the French IP office: spotlight on trademark tools and services. In: World Trademark Review [online] [cit. 26. marca 2022] Dostupné z: <https://www.worldtrademarkreview.com/anti-counterfeiting/innovation-the-french-ip-office-spotlight-non-core-trademark-tools-and-services>
- MARUŠICOVÁ, L., KLINCKOVÁ, E. 2012. Štúdia Alternatívne spôsoby riešenia sporov [online]. Bratislava: SBA, s. 22 [cit. 18. marca 2022] Dostupné z: http://www.sbagency.sk/sites/default/files/alternativne_sposoby_riesenia_sporov.pdf
- MH SR: Alternatívne riešenie spotrebiteľských sporov [online]. MHSR: ©2022 [cit. 27. marca 2022] Dostupné z: <https://www.mhsr.sk/obchod/ochrana-spotrebiteľa/alternativne-riesenie-spotrebitel'skych-sporov-1>
- MH SR: Zoznam subjektov alternatívneho riešenia spotrebiteľských sporov [online]. MH SR: ©2022 [cit. 27. marca 2022] Dostupné z: <https://www.mhsr.sk/obchod/ochrana-spotrebiteľa/alternativne-riesenie-spotrebitel'skych-sporov-1/zoznam-subjektov-alternativneho-riesenia-spotrebitel'skych-sporov-1>
- MOLITORIS, P. 2016. Konsenzuálne prostriedky alternatívneho riešenia sporov. Košice: UPJŠ. s. 18 – 26. ISBN 978-80-8152-7.
- MOREK, R., ROZDEICZER, L. 2013. Mediation in Poland: Time for a Quiet Revolution? In: Mediation: Principles and Regulation in Comparative Perspective. [online]. Oxford: Oxford Scholarship Online. DOI:10.1093/acprof:oso/9780199653485.003.0014.
- MS SR: Budovanie a posilnenie alternatívneho riešenia súdnych sporov prostredníctvom mediácie a efektívneho využívania nástrojov restoratívnej justície v Slovenskej republike. [online]. MS SR: ©2020 [cit. 20. marca 2023] Dostupné z: <https://projekty.justice.sk/sk/projekty/budovanie-a-posilnenie-alternativneho-riesenia-sudnych-sporov-prostrednictvom-mediacie-a-efektivneho-vyuzivania-nastrojov-restorativnej-justicie-v-slovenskej-republike/>
- SCHERER, G. 2006. Arbitration and mediation in international business. Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International. s. 195. ISBN: 9789041122568.
- SKM: Cenník mediácie [online]. SKM: ©2022 [cit. 18. marca 2022] Dostupné z: <http://www.komoramediatorov.sk/cennik.html>
- STNH: IP Alternative Dispute Resolution [online]. STNH: ©2022 [cit. 25. marca 2022] Dostupné z: <https://www.sztnh.gov.hu/en/ip-alternative-dispute-resolution>
- TARRAZON, M. 2019. Mediation in Spain. In: Lexicology [online] [cit. 31. marca 2022] Dostupné z <https://www.lexology.com/library/detail.aspx?g=76953d05-2960-4cab-925b-bc2de6194ae4>
- UPRP: Mediacja WIPO w postępowaniach toczących się przed Urzędem Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej [online]. UPRP: ©2022 [cit. 24. marca 2022] Dostupné z: <https://uprp.gov.pl/pl/przedmioty-ochrony/znaki-towarowe/procedura-krajowa-/procedura-sprzeciwowa/mediacja-przed-centrum-wipo>
- ÚPV ČR: Informace o provádění mediací [online]. ÚPV ČR: ©2022 [cit. 24. marca 2022] Dostupné z: <https://upv.gov.cz/informacni-zdroje/mediace>
- ÚPV ČR: Mediace [online]. ÚPV ČR: ©2022 [cit. 24. marca 2022] Dostupné z: <https://upv.gov.cz/informacni-zdroje/mediace>
- WIPO: Mediation [online]. WIPO: ©2022 [cit. 23. marca 2022] Dostupné z: <https://www.wipo.int/amc/en/mediation/>

Hmotné vyjadrenie a vizuálne vnímanie dizajnov

Tangible Expression and Visual Perception of Designs

Branislav HAZUCHA¹

ABSTRAKT

Základnou požiadavkou kladenou právom na dizajny je, že musia spĺňať podmienky ustanovené v samotnom vymedzení pojmu „dizajn“, ktoré zahŕňajú podmienky, ako sú požiadavky, že dizajn musí byť hmotne vyjadrený a vizuálne vnímateľný. S požiadavkou vizuálneho vnímania tiež súvisí vylúčenie vnútornej štruktúry výrobkov alebo ich častí z dizajnovej ochrany.

ABSTRACT

The fundamental requirement set up by law for designs is that they are to comply with the conditions established by the definition of term “design”. They comprise conditions, such as the requirements that the design must be tangibly expressed and that it must be perceptible by sight. The condition of visual appearance is also closely related to the exclusion of the internal structure of a product or its part from design protection.

Kľúčové slová

dizajn, hmotné vyjadrenie, vizuálne vnímanie, vonkajšia úprava

Key words

design, tangible expression, visual perception, appearance

Vzhľadom na rôznorodé používanie pojmu „dizajn“ v bežnej hovorovej reči je dôležité v súvislosti s právnou ochranou dizajnov zodpovedať, čo sa vlastne považuje za dizajn na účely dizajnového práva. Pojem „dizajn“ zhrňa **akúkoľvek vonkajšiu úpravu, t. j. vzhľad výrobku alebo jeho časti** bez ohľadu na to, či spĺňa požiadavky ustanovené na jej ochranu prostredníctvom dizajnového práva.² Z toho vyplýva, že dizajn chránený dizajnovým právom je nerozlučne spätý s výrobkom a vizuálnymi charakteristikami jeho vzhľadu.

Z uvedeného vyplýva, že tento pojem je široko vymedzený v súčasnom dizajnovom práve tak na úrovni Európskej

únie (EÚ), ako aj Slovenskej republiky (SR). Dôvodom je, že dizajnové právo je určené pre potreby najrôznejších oblastí priemyselnej a remeselnej výroby. Vymedzenie pojmu „dizajn“ by teda malo byť čo najuniverzálnejšie, aby bolo schopné pokryť akúkoľvek hospodársku hodnotu spájanú so vzhľadom výrobku alebo jeho časti.³

Široké vymedzenie pojmu „dizajn“ v súčasnom slovenskom a európskom dizajnovom práve viedlo niektorých komentátorov k záveru, že len málo dizajnov nespĺňa podmienky z neho vyplývajúce.⁴ Tieto podmienky však predstavujú dôležité faktory vplývajúce na charakter

* Publikovaný komentár nepodliehal recenznému konaniu.

- 1 prof. JUDr. Branislav Hazucha, LL.D, je profesorom so špecializáciou na právo duševného vlastníctva a členom Výskumného ústavu informačného práva a politiky na Právnickej fakulte fakulty Hokkaidskej univerzity. Táto štúdia bola podporená JSPS KAKENHI grantom č. 18H05216. e-mail: bhazucha@juris.hokudai.ac.jp.
- 2 Pozri § 2 písm. a) zákona Národnej rady Slovenskej republiky (NR SR) č. 444/2002 Z. z. z 20. júna 2002 o dizajnoch, v znení neskorších predpisov (ďalej **zákon o dizajnoch**); článok 1 písm. a) smernice 98/71/ES Európskeho parlamentu a Rady z 13. októbra 1998 o právnej ochrane dizajnov (Ú. v. ES L 289/28, 28.10.1998), (ďalej **smernica**); a článok 3 písm. a) nariadenia Rady (ES) č. 6/2002 z 12. decembra 2001 o dizajnoch Spoločenstva (Ú. v. ES L 3/1, 5.1.2002), v znení neskorších predpisov (ďalej **nariadenie**).
- 3 Pozri napr. KOMISIA EURÓPSKYCH SPOLOČENSTIEV. *Green Paper on the Legal Protection of Industrial Design*. 111/F/5131/91-EN, s. 61 („The various considerations [...] have led the Commission to the conclusion that the definition of the “design” eligible for protection should be as broad as possible, in order to cover in principle any economic value attached to the appearance of a product.“).
- 4 Pozri napr. STONE, D. *European Union Design Law: A Practitioner’s Guide*. 2. vyd. Oxford: Oxford University Press, 2016, s. 59.

dizajnového práva a ochrany ním poskytovanej, ktorá sa zásadne líši v mnohých ohľadoch od iných foriem ochrany duševného vlastníctva. Nasledujúca analýza sa preto bude bližšie nimi zaoberať, a to požiadavkami hmotného vyjadrenia a vizuálneho vnímania, čo vedie k tomu, že vnútorná štruktúra výrobku je vylúčená z dizajbovej ochrany.

1 Hmotné vyjadrenie

Prvou podmienkou ustanovenou vymedzením pojmu „dizajn“ je, že **dizajn musí byť nejako vyjadrený**. Nie je možné hovoriť o dizajne, pokiaľ nedošlo k jeho vyjadreniu. Počas vývoja dizajnu vzniká dizajn až jeho vyjadrením a zachytením na nejakom médiu, či už ide o papier, pamäť počítača alebo materiál, z ktorého je výrobok zhotovený.⁵

Dizajn musí byť vyjadrený nejakým spôsobom, a tak stelesnený do vzhľadu určitého výrobku. Neznamena to však, že výrobok, v ktorom je dizajn stelesnený alebo na ktorom je použitý, musí byť aj vyrobený. Postačuje, keď je zachytený prostredníctvom technického výkresu alebo iného návrhu daného dizajnu.

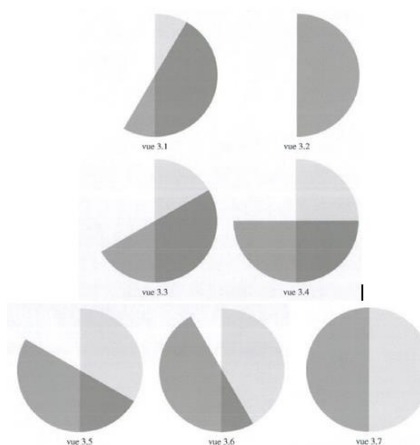
Dizajn sa vzťahuje len na vzhľad výrobku, a nie na informácie, myšlienky, koncepty, princípy, vedecké metódy alebo spôsoby výroby a použitia s ním súvisiace alebo prostredníctvom neho vyjadrené. Ide o podobné pravidlo, ktoré sa používa v autorskom práve. Podľa neho autorské právo chráni len konkrétne vyjadrenie myšlienok, a nie samotné vyjadrené myšlienky. Za predmet autorského práva sa teda nepovažuje „myšlienka, spôsob, systém, metóda, koncept, princíp, objav alebo informácia, ktorá bola vyjadrená, opísaná, vysvetlená, znázornená alebo zahrnutá do diela.“⁶

Princíp ochrany vyjadrenia myšlienky, a nie samotnej myšlienky, je tiež možné nájsť v ustanoveniach súčasnej, ako aj skoršej právnej úpravy v oblasti dizajnového práva. Vymedzenie predmetu ochrany poskytnutej dizajnovým právom je neodmysliteľne späté s ochranou vzhľadu výrobku ako vyjadrenia nejakého dizajnového konceptu, ktorý samotný je vylúčený z ochrany dizajnovým právom.

Právna úprava slovenského dizajnového práva do roku 2002 v tomto zmysle výslovne vylučovala zo svojej pôsobnosti aj technické a konštrukčné riešenia, ktoré môžu byť chránené patentmi a úžitkovými vzormi.⁷

Rozlišovanie medzi chráneným hmotným vyjadrením dizajnu a voľným nehmotným dizajnovým konceptom bolo v oblasti dizajnového práva explicitne potvrdené viacerými rozhodnutiami správnych orgánov a rozsudkami sudov, tak na národnej ako aj únijnej úrovni.⁸ Je tiež bežne uvádzané a uznávané v odbornej literatúre.⁹

Úrad priemyselného vlastníctva SR (ÚPV SR) tak napríklad zamietol zapísať dizajn, ktorý spočíval v dizajnovom koncepte zobrazenia obrázkov otočených o 180 stupňov na oblečení pre deti.¹⁰ Dôvodom bolo, že „ochrana dizajnom spočíva v chránení špecifického tvaru výrobku a nie je určená na ochranu umiestňovania obrázkov na oblečení pre deti“,¹¹ t. j. dizajnového konceptu. V prípade dizajnov chránených dizajnovým právom musí ísť o konkrétne prevedenie výrobku „v podobe, s ktorou sa stretáva spotrebiteľ“.¹² Úrad tak dospel k záveru, že posudzovaný dizajn bol neurčitý, pretože „z pohľadu naň [nebolo] možné vyvodit' konkrétny konečný tvar výrobku.“¹³

Návrh dizajnu ciferníka hodín¹⁴

5 Pozri napr. rozsudok Vrchného súdneho dvora Anglicka a Walesu (patentový súd) zo 7.5.2008 vo veci *Rolawn Ltd & Anor proti Turfmech Machinery Ltd* (sp. zn. [2008] EWHC 989 (Pat)), § 79 („You cannot create a design until you have actually reduced it to a particular form. It is not a design while it is a conception in the designer's head, and it becomes a design when it takes physical shape on paper or in the flesh.“).

6 § 5 písm. a) zákona NR SR č. 185/2015 Z. z. z 1. júla 2015 Autorský zákon, v znení neskorších predpisov. Pozri tiež článok 9 ods. 2 Dohody o obchodných aspektoch práv duševného vlastníctva (oznámenie Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky (MZV SR) č. 152/2000 Z. z. o uzavretí Dohody o založení Svetovej obchodnej organizácie) a článok 2 Zmluvy WIPO o autorskom práve (WCT) (oznámenie MZV SR č. 189/2006 Z. z.).

7 Pozri § 36 ods. 2 písm. a) zákona Federálneho zhromaždenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky č. 527/1990 Zb. z 27. novembra 1990 o vynálezoch, priemyselných vzoroch a zlepšovacích návrhoch.

8 Pozri napr. KOUKAL, P., ČERNÝ, M., CHARVÁT, R. *Zákon o ochrane průmyslových vzorů. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2015, s. 17 (odkazujúci na rozhodnutie Úradu priemyselného vlastníctva Českej republiky (ÚPV ČR) vo veci PVZ 2002-34336); a STONE. Dielo cit. v pozn. č. 4, s. 49, pozn. č. 12 - 14 (odkazujúci na viaceré rozsudky sudov a rozhodnutia správnych orgánov na národnej a únijnej úrovni).

9 Pozri napr. STONE. Dielo cit. v pozn. č. 4, s. 49; a KOUKAL, ČERNÝ, CHARVÁT. Dielo cit. v pozn. č. 8, s. 11.

10 Pozri rozhodnutie Úradu priemyselného vlastníctva SR (ÚPV SR) (odbor známk a dizajnov) z 23.6.2016, č. k. PD 2-2016/Z-259-2016.

11 Ibid.

12 Ibid.

13 Ibid.

14 Pozri rozsudok Všeobecného súdu Európskej únie (EÚ) (šiesta komora) zo 6.6.2013 vo veci *Erich Kastenholtz proti Úradu pre harmonizáciu vnútorného trhu (ochranné známky a vzory) (ÚHVT)* (T-68/11), ECLI:EU:T:2013:298.

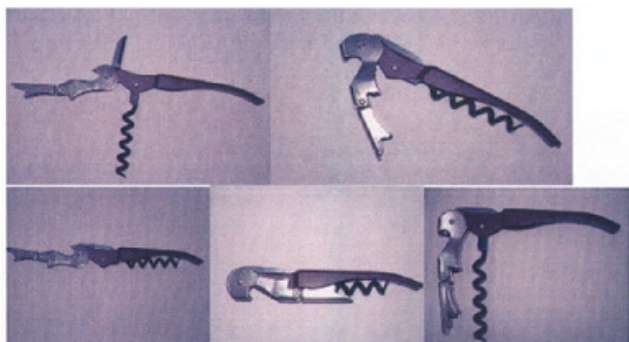
K obdobnému záveru dospel aj Všeobecný súd EÚ pri domáhaní sa prakticky ochrany spôsobu zobrazovania času v závislosti od farby otáčajúcich sa polkruhov tvoriacich ciferník hodín.¹⁵ Pri posudzovaní daného prípadu súd zdôraznil, že „**dizajnové právo chráni v zásade vzhľad výrobku alebo časti výrobku, ale nie vyslovene myšlienky, z ktorých vzišli.**“¹⁶ Na základe dizajnového práva sa preto nemožno „dožadovať ochrany myšlienky, na ktorej sa [...] dizajny zakladajú.“¹⁷

diva (ˈdi:və)
noun. my way or the highway

master (ma:stə)
noun. I call the shots

*Dizajn textových nápisov*¹⁸

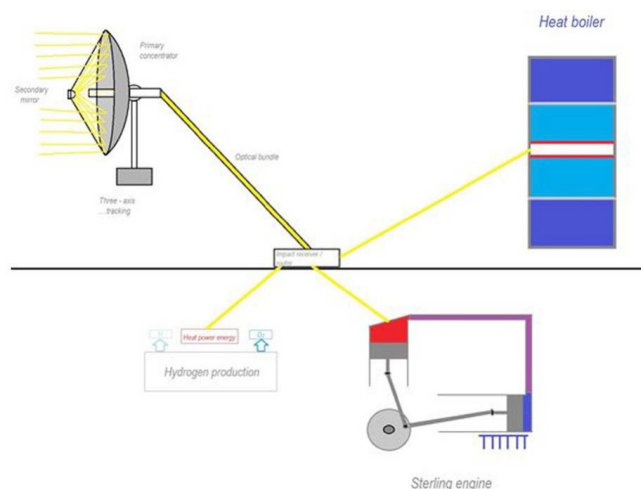
Obdobne, v prípade, keď dizajn obsahuje nejaké textové prvky, **dizajnové právo ochraňuje len vizuálne znaky vzhľadu výrobku a nie zmysel obsiahnutý v danom texte.**¹⁹

*Dizajn účinnejšej vývrtky na víno*²⁰

Pri domáhaní sa osobitosti dizajnu riešiaceho ťažkosti pri používaní skorších dizajnov vývrtiek Všeobecný súd

tiež poukázal na to, že „**cieľom práva k dizajnom je ochrana vonkajšej úpravy výrobku, a nie návrh spôsobov jeho použitia alebo fungovania.**“²¹ To viedlo súd k záveru, že riešenie takýchto problémov prostredníctvom dizajnu nie je relevantné pre dizajnové právo.²²

*Schéma zapojenia pre solárne zariadenie*²³

V tejto súvislosti sa aj ÚPV SR zaoberal tým, či „schému zapojenia“ nejakého zariadenia je možné považovať za dizajn výrobku alebo jeho časti.²⁴ Úrad odmietol zapísať takú prihlášku s tým, že „**[r]iešenia, ktoré predstavujú len nejaké schémy zapojenia jednotlivých komponentov[,] nie sú [...] spôsobilé na zápis do registra dizajnov.**“²⁵

Vo svojej rozhodovacej činnosti viaceré inštitúcie na únijnej alebo národnej úrovni rovnako poukázali na to, že skutočnosť, že rovnaký dizajn plní iné funkcie²⁶ alebo bol vyrobený s použitím iného postupu alebo techniky,²⁷ nie sú podstatné na účely dizajnového práva. V tomto ohľade aj ÚPV SR zdôraznil, že „**v prípade ochrany dizajnom nejde o technickú, konštrukčnú, funkčnú, materiálovú alebo inú podstatu výrobku, a to napriek tomu, že táto by mohla byť na samotnom výrobku rozpoznateľná.**“²⁸

¹⁵ Pozri *ibid.*

¹⁶ *Ibid.*, § 72.

¹⁷ *Ibid.*

¹⁸ Pozri rozhodnutie Úradu EÚ pre duševné vlastníctvo (EUIPO) (tretí odvolací senát) zo 17.2.2017 vo veci *Baw London Ltd*, R 1266/2016-3, § 15.

¹⁹ Pozri *ibid.*, § 15.

²⁰ Pozri rozsudok Všeobecného súdu EÚ (šiesta komora) z 21.11.2013 vo veci *El Hogar Perfecto del Siglo XXI, SL proti Úradu pre harmonizáciu vnútorného trhu (ochranné známky a vzory) (ÚHVT)* (T-337/12), ECLI:EU:T:2013:601.

²¹ Pozri *ibid.*, § 52.

²² *Ibid.*

²³ *Ibid.*

²⁴ Rozhodnutie ÚPV SR (odbor známk a dizajnov) z 27.9.2015, č. k. PD 3-2022/Z-238-2022.

²⁵ *Ibid.*

²⁶ Pozri napr. rozhodnutia Úradu pre harmonizáciu vnútorného trhu (ÚHVT) (výmazové oddelenie) z 20.12.2005 vo veciach *Aktiebolaget Design Rubens Sweden proti Marie Ekman Backlund*, ICD 461, 479, 487, 495, 503 a 511, § 11. Pozri tiež *STONE*. Dielo cit. v pozn. č. 4, s. 53 – 54.

²⁷ Pozri napr. *STONE*. Dielo cit. v pozn. č. 4, s. 54 (odkazujúci na rozsudok Vrchného súdneho dvora Anglicka a Walesu (kancelárska divízia) zo 17.3.2014 vo veci *Pendle Metalwares Limited (t/a Thomas Baker & Son) proti Walter Page (Safeway's) Limited a iní* (sp. zn. [2014] EWHC 1145 (Ch)), § 183).

²⁸ Rozhodnutie ÚPV SR z 1.12.2015, č. k. PD 5003-2014/D28052 II/121-2015. Pozri tiež ÚPV SR. *Metodika konania o predmetoch priemyselného vlastníctva – dizajny*. Mk7/2017/V5, s. 14. K obdobnému záveru dospel aj ÚPV ČR vo veci PVZ 2002-34336; pozri napr. *KOUKAL, ČERNÝ, CHARVÁT*. Dielo cit. v pozn. č. 8, s. 17.

Viacere súdy na národnej úrovni pri posudzovaní neoprávneného zásahu do práv k zapísaným alebo nezapísaným dizajnom tiež upozornili na to, že pri dizajnovom práve nejde o ochranu myšlienok, dizajnových konceptov alebo technických riešení, ale o ochranu vzhľadu výrobkov.²⁹ Neoprávneným zásahom do práv k dizajnu preto nie je preberanie všeobecných nápadov ako zostrojiť určitý stroj alebo výrobok, ale jeho vyhotovenie presne alebo podstatne podľa skoršieho dizajnu.³⁰

2 Vizualné vnímanie

Ďalším faktorom vymedzujúcim pojem „dizajn“ je možnosť jeho **vnímania zrakom, pretože v prípade dizajnu musí ísť o vzhľad výrobku alebo jeho časti, čiže o vizuálnu charakteristiku výrobku**. Hoci vizuálne vnímanie nie je tak zjavné z definície pojmu „dizajn“ v slovenskom práve alebo v slovenskej verzii smernice 98/71/ES Európskeho parlamentu a Rady o právnej ochrane dizajnov a nariadenia Rady (ES) č. 6/2002 o dizajnoch spoločenstva, vizuálne vnímanie je neodmysliteľne späté s dizajnovým právom. Napríklad, všeobecná časť dôvodovej správy k súčasnej slovenskej právnej úprave charakterizuje dizajny ako „predmety priemyselného výtvarníctva a návrhárstva“,³¹ ktoré sú charakteristické vizuálnym vnímaním.

Použitie slovného spojenia „vonkajšia úprava“ vychádza v slovenskom práve z historického vývoja vymedzenia predmetu ochrany poskytnutej dizajnovým právom. Vymedzenie pojmu dizajnu prostredníctvom použitia tohto slovného spojenia má svoje výhody a nevýhody. Čiastočnou nevýhodou je, že pojem „úprava“ výrobku môže byť trochu zavádzajúci. Dôvodom je, že úpravu je možné vnímať rôznymi ľudskými zmyslami, či už zrakom, hmatom, chuťou, čuchom alebo sluchom.

Z rovnakého dôvodu sa pri príprave európskej harmonizácie dizajnového práva uvažovalo aj o zahrnutí vonkajšej

úpravy vnímateľnej hmatom. V návrhu pripravenom Inštitútom Maxa Plancka v Mníchove sa tak hovorilo o ochrane dvoj- alebo trojrozmerného vzhľadu výrobkov, ktorý je „schopný mať účinok na ľudské zmysly tvaru alebo farby“.³² Zelená kniha prevzala na viacerých miestach takto široko chápané vymedzenie dizajnu, ktorý je schopný „byť vnímaný ľudskými zmyslami vo vzťahu k tvaru alebo farbe“.³³ Výslovne dokonca poukazovala na potrebu ochrany toho, aký je výrobok (napr. látka a iný materiál) na dotyk.³⁴ Tento prístup sa prejavil aj v dôvodovej správe k pôvodnému návrhu nariadenia, ktorý výslovne odkazoval na „akúkoľvek črtu vzhľadu, ktorú je možné vnímať ľudskými zmyslami, pokiaľ ide o zrak a hmatateľnosť“.³⁵ No prijaté verzie smernice a aj nariadenia neprevzali takéto široké chápanie dizajnu na účely európskeho dizajnového práva.

Hoci slovenské verzie smernice a aj nariadenia používajú slovné spojenie „vonkajšia úprava“, jeho použitie je skôr ovplyvnené slovenskou právnou terminológiou používanou v tejto oblasti než skutočným úmyslom zákonodarcu. Jasne to vyplýva z iných jazykových verzií oboch právnych dokumentov, ktoré obsahujú v tejto súvislosti pojem „vzhľad“ (*angl.* „appearance“, *čes.* „vzhled“, *franc.* „appareance“, *nem.* „Erscheinungsform“, *špan.* „apariencia“ a *tal.* „aspetto“).³⁶ V súlade s ustálenou judikatúrou na úrovni Európskej únie **„potreba jednotného uplatňovania, a teda výkladu aktu Únie, vylučuje, aby bol tento akt posudzovaný izolovane v jednej zo svojich verzií, ale naopak vyžaduje, aby bol vykladaný podľa skutočnej vôle autora a ním sledovaného účelu, najmä s prihliadnutím na všetky jeho verzie**“.³⁷ Slovné spojenie „vonkajšia úprava“ používané v slovenskom práve a slovenských verziách únijských dokumentov je teda treba vykladať ako vzhľad.

Keďže vzhľad je možné vnímať prostredníctvom zraku, len vonkajšia úprava výrobku vnímateľná zrakom tvorí dizajn, ktorý môže byť chránený dizajnovým právom. Tento výklad je tiež podporený preambulami smernice a nariadenia, ktoré na viacerých miestach výslovne

29 Pozri napr. rozsudok Najvyššieho súdu Spojeného kráľovstva z 9.3.2016 vo veci *PMS International Group Plc proti Magmatic Limited* (sp. zn. [2016] UKSC 12), § 57 (Lord Neuberger v ňom poukázal na to, že predmetom veci bol konkrétny dizajn výrobku a nie jeho dizajnový koncept, t. j. tvar cestovného kufra pripomínajúci zviera, ktorý bol tak originálny a inovatívny, že sa ním odporca inšpiroval pri vývoji dizajnu svojho výrobku).

30 Pozri napr. [2008] EWHC 989 (Pat), § 101 (zaoberajúci sa preberaním konceptu veľkokapacitnej kosačky so skladacími ramenami).

31 Dôvodová správa k vládnomu návrhu č. 1507 zákona o dizajnoch, ÚV – 3048/2002, s. 1.

32 Pozri článok 4 návrhu Inštitútu Maxa Plancka pre európske dizajnové právo; pozri MAX PLANCK INSTITUTE. Proposal of the Max Planck Institute for a European Design Law. In: *International Review of Intellectual Property and Competition Law (IIC)*, 1991, roč. 22, s. 523, 524 („capable of having an effect on the human senses of form and/or colour“).

33 Pozri článok 3 návrhu nariadenia v Zelenej knihe („capable of being perceived by the human senses as regards form and/or colour“); pozri KOMISIA EURÓPSKYCH SPOLOČENSTIEV. Dielo cit. v pozn. č. 3, príloha č. 1, s. 10.

34 Pozri KOMISIA EURÓPSKYCH SPOLOČENSTIEV. Dielo cit. v pozn. č. 3, s. 61.

35 Pozri návrh nariadenia predložený Komisiou; pozri KOMISIA EURÓPSKYCH SPOLOČENSTIEV. *Proposal for a European Parliament and Council Regulation on the Community Design*. COM(93) 342 final, s. 10 („any feature of appearance which can be perceived by the human senses as regards sight and tactility“).

36 Pozri článok 1 písm. a) smernice; a článok 3 písm. a) nariadenia.

37 Pozri napr. rozsudok Súdneho dvora EÚ (štvrtá komora) zo 4.2.2016 vo veciach *C & J Clark International Ltd proti Commissioners for Her Majesty's Revenue & Customs a Puma SE proti Hauptzollamt Nürnberg* (spojené veci C-659/13 a C-34/14), ECLI:EU:C:2016:74, § 122; rozsudok Súdneho dvora (ôsma komora) z 12.12.2013 vo veci *X (C-486/12)*, EU:C:2013:836, § 19; a rozsudok Európskeho súdneho dvora z 12.11.1969 vo veci *Erich Stauder proti mestu Ulm, Sozialamt (C-29/69)*, Zb. s., roč. 1969, s. 419, bod 3.

používajú slová odkazujúce na zrakové vnímanie dizajnu výrobku alebo jeho časti. Napríklad, slovo „viditeľne“ (*angl. „visibly“; franc. „visiblement“; nem. „sichtbar“* a špan. „visiblemente“) je použité pri vymedzení rozsahu dizajnov tak, že sa vzťahuje iba na tie jeho črty vzhľadu výrobkov, ktoré sú zreteľne vyjadrené v jeho grafickom vyhotovení.³⁸

V súvislosti so skúmaním osobitého charakteru dizajnu informovaným užívateľom sa rovnako zdôrazňuje, že takéto skúmanie sa uskutočňuje „prehliadaním“, t. j. „pozieraním“ (*angl. „viewing“; franc. „regarder“; nem. „Anblick“* a špan. „examinar“).³⁹ Uvedené ustanovenia preambúl viedli Všeobecný súd EÚ k záveru, že sa európskym dizajnovým právom ochrana priznáva „výlučne viditeľným častiam výrobku alebo častiam výrobku, ktoré môžu byť následne zapísané ako dizajn.“⁴⁰

Požiadavka vizuálnej vnímateľnosti vo vzťahu k dizajnom chráneným dizajnovým právom je tiež výslovne uvedená v metodike konania, ktorú prijal ÚPV SR vo vzťahu k zápisu dizajnov a v ktorej sa uvádza, že „**[o]bsahom pojmu dizajn je len vizuálne vnímateľná vlastnosť alebo zložka z celkového riešenia výrobku.**“⁴¹ Vo svojej rozhodovacej činnosti úrad tiež zdôraznil, že „obsahom pojmu dizajn je výlučne vizuálne vnímateľná vlastnosť alebo zložka celkového prevedenia výrobku, ktorú mu dal jeho tvorca – pôvodca.“⁴² Pri skúmaní jednotlivých znakov určujúcich vzhľad výrobkov teda pôjde o „súhrn zrakom vnímateľných znakov stelesnených vo výrobku alebo na ňom aplikovaných.“⁴³

Viacero súdov na únijnej úrovni tiež obdobne poukázalo na to, že vzhľad predstavuje „rozhodujúci prvok dizajnu“⁴⁴ a preto „skutočnosť, aby charakteristika dizajnu bola viditeľná, predstavuje zásadnú podmienku [...] ochrany“ poskytnutej dizajnovým právom.⁴⁵ To tiež viedlo únijné súdy k záveru, že vizuálne aspekty, resp. ich neexistencia, zohrávajú dôležitú úlohu pri vylúčení dizajnov z ochrany poskytovanej dizajnovým právom, „ak dôvody inej povahy, než je potreba, aby uvedený výrobok spĺňal svoju technickú funkciu, najmä dôvody, ktoré súvisia s vizuálnym aspektom, nehrali žiadnu rolu pri výbere uvedených znakov.“⁴⁶

To však neznamená, že by malo ísť len o úpravu, ktorú je možné vnímať voľným okom. Hoci niektoré národné úpravy členských štátov používali túto podmienku pred harmonizáciou dizajnového práva na únijnej úrovni, žiadna taká podmienka nevyplýva výslovne alebo implicitne z európskeho práva. Vzhľad výrobku je tak možné na účely dizajnového práva **vizuálne vnímať aj prostredníctvom zväčšovacieho optického nástroja alebo prístroja.**⁴⁷ Ale akékoľvek iné úpravy výrobkov, ktoré nemožno vnímať zrakom, nie sú predmetom ochrany poskytovanej dizajnovým právom.

3 Vylúčenie vnútornej štruktúry

Slovné spojenie „vonkajšia úprava“ používané v slovenskom dizajnovom práve a slovenských prekladoch únijných dokumentov má aj svoju výhodu. Bližšou charakteristikou úpravy ako „vonkajšej“ sa jasne vyjadruje, že musí ísť o **podobu výrobku, ktorú je možné vnímať iba externe.** Tým sa výslovne vylučuje vnútorná štruktúra výrobku, ktorá sa nachádza vnútri samotného výrobku a nemožno ju voľne pozorovať zvonku bez rozobratia, rozrezania, rozlomenia alebo inej analýzy vnútornej štruktúry výrobku.

Nevylučuje to však vyhotovenie výrobku, ktoré je možné vnímať vo vnútri výrobku, ako je to pri nastúpení do dopravného prostriedku alebo skúmaní vnútorných priestorov výrobku, napr. nádob, odkladacích a úložných priestorov zariadení, nábytku alebo elektrických spotrebičov, ako práčok, rúr na pečenie, chladničiek a pod.

Vylúčenie vnútornej štruktúry výrobku je podporené aj judikatúrou na národnej a európskej úrovni, kde súdy alebo iné príslušné inštitúcie jasne potvrdili, že vnútorné štruktúry produktov (napr. zmrzliny⁴⁸ alebo sušienky⁴⁹) nespĺňajú podmienky ustanovené na predmety dizajnového práva, hoci ich je možné vizuálne vnímať za určitých okolností (napr. pri konzumácii zmrzliny, sušienky alebo čokoládovej tyčinky, pri rozobratí alebo demolícii

38 Pozri bod 11 preambuly smernice.

39 Pozri bod 13 preambuly smernice; a bod 14 preambuly nariadenia.

40 Rozsudok Všeobecného súdu EÚ (tretia komora) z 9.9.2014 vo veci *Biscuits Poult SAS proti Úradu pre harmonizáciu vnútorného trhu (ochranné známky a vzory)* (ÚHVT) (T-494/12), ECLI:EU:T:2014:757, § 20.

41 ÚPV SR. Dielo cit. v pozn. č. 28, s. 14.

42 PD 5003-2014/D 28052 II/121-2015. K obdobnému záveru dospel aj ÚPV ČR vo veci PVZ 2006-36576; pozri napr. KOUKAL, ČERNÝ, CHARVÁT. Dielo cit. v pozn. č. 8, s. 16 („obsahem pojmu průmyslový vzor je jen vizuálně vnímatelná složka z celkového řešení výrobku, tj. jeho vzhled, kterou vedle ostatních jeho složek, jakými jsou zejména jeho materiálové složení nebo technické či konstrukční uspořádání, do celkového řešení výrobku zakomponoval její tvůrce“).

43 PD 5003-2014/D 28052 II/121-2015.

44 Rozsudok Súdneho dvora EÚ (štvrtá komora) z 21.9.2017 vo veci *Easy Sanitary Solutions BV a Úrad Európskej únie pre duševné vlastníctvo (EUIPO) proti Group Nivelles* (spojené veci C-361/15 P a C-405/15 P), ECLI:EU:C:2017:720, § 62. Pozri tiež T-494/12, § 28.

45 Spojené veci C-361/15 P a C-405/15 P, § 63. Pozri tiež rozsudok T-494/12, § 20.

46 Rozsudok Súdneho dvora EÚ (druhá komora) z 8.3.2018 vo veci *DOCERAM GmbH proti CeramTec GmbH* (C-395/16), ECLI:EU:C:2018:172, § 31.

47 Pozri napr. STONE. Dielo cit. v pozn. č. 4, s. 54; a SUTHERSANEN, U. *Design Law: European Union and United States of America*. 2. vyd. Londýn: Sweet & Maxwell, 2010, s. 95.

48 Pozri napr. T-494/12.

49 *Ibid.*

postaveného múra, respektíve pri skúmaní vyobrazenia vnútornej štruktúry výrobku na jeho obale).

Dizajn sušienky obsahujúci čokoládovú plnku⁵⁰

Touto otázkou sa na únijnej úrovni zaoberala tretia komora Všeobecného súdu EÚ vo veci *Biscuits Poult SAS proti ÚHVT*,⁵¹ v ktorej išlo o to, či krémová náplň sušienky spadá do rozsahu zapísaného dizajnu. Krémová náplň sa nachádzala vnútri sušienky a bola viditeľná iba pri jej prelomení alebo konzumácii. Hlavným problémom vo veci tak bolo, či sa podmienka viditeľnosti vzťahuje aj na krémovú náplň a za akých podmienok je možné jej viditeľnosť vziať do úvahy. Odvolací senát v tom čase Úradu pre harmonizáciu vnútorného trhu (v súčasnosti Úradu EÚ pre duševné vlastníctvo) dospel k záveru, že vrstvu krému vnútri sušienky nie je možné zohľadniť, keďže nebola viditeľná pri bežnom používaní.⁵²

Dotknutá strana však namietala, že viditeľnosť je jednou z podmienok zápisu len pri súčiastkach zložených výrobkov. Keďže sušienku nie je možné považovať za zložený výrobok, podmienka viditeľnosti by sa podľa nej nemala vzťahovať na krémovú náplň. Všeobecný súd súhlasil s tým, že sušienka s krémovou náplňou nebola zloženým výrobkom.⁵³

Zároveň ale poukázal na to, že z viacerých ustanovení preambuly nariadenia vyplýva, že „priznáva ochranu výlučne viditeľným častiam výrobku“.⁵⁴ Dokonca aj samotné vymedzenie pojmu „dizajn“ vyžaduje, že musí ísť o vzhľad výrobku, t. j. o charakteristiku dizajnu vnímateľnú zrakom.⁵⁵ Následne tak súd dospel k záveru, že **hoci v tomto prípade nešlo o zložený výrobok, vnútorná krémová plnka nespĺňala podmienku viditeľnosti na to, aby bola vzatá do úvahy pri posudzovaní daného dizajnu.**

Podmienka viditeľnosti však **nebráni tomu, aby určité povrchové úpravy výrobkov nebolo možné okamžite alebo**

pri bežnom používaní vnímať zrakom. Väčšina výrobkov sa predáva v nejakom balení, ktoré znemožňuje priame vnímanie ich vyhotovenia bez jeho odbalenia. Mnohé výrobky alebo ich časti nie je možné vnímať zrakom pri ich bežnom použití, ako je to pri železnom rošte železobetónovej konštrukcie,⁵⁶ roštoch podlahového vykurovania, stavebných materiáloch, napr. tehliach a iných prefabrikovaných konštrukčných prvkoch,⁵⁷ kardiostimulátore, umelom bedrovom kĺbe alebo pri prichyteniach výrobkov, ktorých časti sa pri bežnom použití nachádzajú pod zemou, v dreve alebo inom materiáli (napr. časť stojana záhradného osvetlenia⁵⁸ alebo kontajnera na zber odpadu,⁵⁹ ktorá sa nachádza pod zemou).

Hoci je možné namietat', že sa **viditeľnosť „pri bežnom užívaní“** vyžaduje slovenským,⁶⁰ ako aj európskym dizajnovým právom,⁶¹ je tu treba upozorniť na to, že táto podmienka **sa vzťahuje len na časti zložených výrobkov.** Preto je potrebné rozlišovať medzi výrobkom a jeho časťou na jednej strane a súčasťou zloženého výrobku na druhej. Zatiaľ, čo v prvom prípade sa viditeľnosť pri bežnom použití nevyžaduje, v druhom je podmienkou poskytnutia právnej ochrany prostredníctvom dizajnového práva.

Literatúra

KOUKAL, P., ČERNÝ, M., CHARVÁT, R. *Zákon o ochrane průmyslových vzorů. Komentář.* Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2015.

MACIASZEK, K. Poland: Are the Designs within an Ice-Cream to Be Registered as an Industrial Design? In: *European Intellectual Property Review*, 2012, roč. 32, s. 656.

MAX PLANCK INSTITUTE. Proposal of the Max Planck Institute for a European Design Law. In: *International Review of Intellectual Property and Competition Law (IIC)*, 1991, roč. 22, s. 523.

STONE, D. *European Union Design Law: A Practitioner's Guide.* 2. vyd. Oxford: Oxford University Press, 2016.

SUTHERSANEN, U. *Design Law: European Union and United States of America.* 2. vyd. Londýn: Sweet & Maxwell, 2010.

⁵⁰ *Ibid.*

⁵¹ *Ibid.*

⁵² Rozhodnutie ÚHVT (tretí odvolací senát) z 2.8.2012 vo veci *Banketbakkerij Merba BV proti Biscuits Poult SAS*, R 914/2011-3.

⁵³ Pozri T-494/12, § 28.

⁵⁴ *Ibid.*, § 20.

⁵⁵ *Ibid.*, § 28.

⁵⁶ Pozri napr. rozhodnutie ÚHVT (výmazové oddelenie) z 16.2.2007 vo veci *Drahtwerk Plochingen GmbH proti AVI Alpenlandische Veredelungs-Industrie GmbH*, ICD 3218; a rozhodnutie ÚHVT (tretí odvolací senát) z 16.5.2008 vo veci *AVI Alpenlandische Veredelungs-Industrie GmbH proti Drahtwerk Plochingen GmbH*, R 560/2007-3.

⁵⁷ Pozri napr. KOUKAL, ČERNÝ, CHARVÁT. Dielo cit. v pozn. č. 8, s. 17 (odkazujúci na rozhodnutie ÚPV ČR vo veci PVZ 2005-36361).

⁵⁸ Pozri napr. rozhodnutie ÚHVT (výmazové oddelenie) z 15.5.2007 vo veci *J. Wagner GmbH proti Hughes Marie Sanoner*, ICD 3168.

⁵⁹ Pozri napr. rozhodnutie ÚHVT (výmazové oddelenie) z 23.6.2008 vo veci *Molok OY proti Ecosir OY*, ICD 4919.

⁶⁰ Pozri § 3 ods. 2 písm. a) zákona o dizajnoch.

⁶¹ Pozri článok 3 ods. 3 písm. a) smernice; a článok 4 ods. 2 písm. a) nariadenia.

Súdne rozhodnutia

rozsudok Európskeho súdneho dvora z 12.11.1969 vo veci *Erich Stauder proti mestu Ulm, Sozialamt* (C-29/69), Zb. s., roč. 1969, s. 419 (EÚ)

rozsudok Všeobecného súdu (šiesta komora) zo 6.6.2013 vo veci *Erich Kastenholtz proti Úradu pre harmonizáciu vnútorného trhu (ochranné známky a vzory)* (ÚHVT) (T-68/11), ECLI:EU:T:2013:298 (EÚ)

rozsudok Všeobecného súdu (šiesta komora) z 21.11.2013 vo veci *El Hogar Perfecto del Siglo XXI, SL proti Úradu pre harmonizáciu vnútorného trhu (ochranné známky a vzory)* (ÚHVT) (T-337/12), ECLI:EU:T:2013:601 (EÚ)

rozsudok Súdneho dvora EÚ (ôsma komora) z 12.12.2013 vo veci *X* (C-486/12), EU:C:2013:836 (EÚ)

rozsudok Všeobecného súdu (tretia komora) z 9.9.2014 vo veci *Biscuits Poult SAS proti Úradu pre harmonizáciu vnútorného trhu (ochranné známky a vzory)* (ÚHVT) (T-494/12), ECLI:EU:T:2014:757 (EÚ)

rozsudok Súdneho dvora EÚ (štvrtá komora) zo 4.2.2016 vo veciach *C & J Clark International Ltd proti Commissioners for Her Majesty's Revenue & Customs* a *Puma SE proti Hauptzollamt Nürnberg* (spojené veci C-659/13 a C-34/14), ECLI:EU:C:2016:74 (EÚ)

rozsudok Súdneho dvora EÚ (štvrtá komora) z 21.9.2017 vo veci *Easy Sanitary Solutions BV a Úrad Európskej únie pre duševné vlastníctvo (EUIPO) proti Group Nivelles* (spojené veci C-361/15 P a C-405/15 P), ECLI:EU:C:2017:720 (EÚ)

rozsudok Súdneho dvora EÚ (druhá komora) z 8.3.2018 vo veci *DOCERAM GmbH proti CeramTec GmbH* (C-395/16), ECLI:EU:C:2018:172 (EÚ)

rozsudok Vrchného administratívneho súdu (Naczelny Sąd Administracyjny) z 20.3.2007 vo veci *ANITA Grzegorz Mordalski proti Przedsiębiorstwo Produkcji Lodow KORAL* (č.k. II GSK 276/06) (PL)

rozsudok Vrchného súdneho dvora Anglicka a Walesu (patentový súd) zo 7.5.2008 vo veci *Rolawn Ltd & Anor proti Turfmech Machinery Ltd* (sp. zn. [2008] EWHC 989 (Pat)) (VB)

rozsudok Vrchného súdneho dvora Anglicka a Walesu (kancelárska divízia) zo 17.3.2014 vo veci *Pendle Metalwares Limited (t/a Thomas Baker & Son) proti Walter Page (Safeway's) Limited a iní* (sp. zn. [2014] EWHC 1145 (Ch)) (VB)

rozsudok Najvyššieho súdu Spojeného kráľovstva z 9.3.2016 vo veci *PMS International Group Plc proti Magmatic Limited* (sp. zn. [2016] UKSC 12) (VB)

Správne rozhodnutia

rozhodnutia ÚHVT (výmazové oddelenie) z 20.12.2005 vo veciach *Aktiebolaget Design Rubens Sweden proti Marie Ekman Backlund*, ICD 461, 479, 487, 495, 503 a 511 (EÚ)

rozhodnutie ÚHVT (výmazové oddelenie) zo 16.2.2007 vo veci *Drahtwerk Plochingen GmbH proti AVI Alpenlandische Veredelungs-Industrie GmbH*, ICD 3218 (EÚ)

rozhodnutie ÚHVT (výmazové oddelenie) z 15.5.2007 vo veci *J. Wagner GmbH proti Hughes Marie Sanoner*, ICD 3168 (EÚ)

rozhodnutie ÚHVT (tretí odvolací senát) zo 16.5.2008 vo veci *AVI Alpenlandische Veredelungs-Industrie GmbH proti Drahtwerk Plochingen GmbH*, R 560/2007-3 (EÚ)

rozhodnutie ÚHVT (výmazové oddelenie) z 23.6.2008 vo veci *Molok OY proti Ecosir OY*, ICD 4919 (EÚ)

rozhodnutie ÚHVT (tretí odvolací senát) z 2.8.2012 vo veci *Banketbakkerij Merba BV proti Biscuits Poult SAS*, R 914/2011-3 (EÚ)

rozhodnutie EÚIPO (tretí odvolací senát) zo 17.2.2017 vo veci *Baw London Ltd*, R 1266/2016-3 (EÚ)

rozhodnutie ÚPV ČR vo veci *PVZ 2002-34336* (ČR)

rozhodnutie ÚPV SR z 1.12.2015, č. k. PD 5003-2014/D28052 II/121-2015 (SR)

rozhodnutie ÚPV SR z 23.6.2016, č. k. PD 2-2016/Z-259-2016 (SR)

rozhodnutie ÚPV SR z 27.9.2015, č. k. PD 3-2022/Z-238-2022 (SR)

Právne predpisy

Dohoda o obchodných aspektoch práv duševného vlastníctva (oznámenie MZV SR č. 152/2000 Z. z. o uzavretí Dohody o založení Svetovej obchodnej organizácie)

Zmluva WIPO o autorskom práve (WCT) (oznámenie MZV SR č. 189/2006 Z. z.)

smernica 98/71/ES Európskeho parlamentu a Rady z 13. októbra 1998 o právnej ochrane dizajnov (Ú. v. ES L 289/28, 28.10.1998) (EÚ)

nariadenie Rady (ES) č. 6/2002 z 12. decembra 2001 o dizajnoch Spoločenstva (Ú. v. ES L 3/1, 5.1.2002), v znení neskorších predpisov (EÚ)

zákon č. 527/1990 Zb. o vynálezoch, priemyselných vzoroch a zlepšovacích návrhoch (SR)

zákon č. 444/2002 Z. z. o dizajnoch, v znení neskorších predpisov (SR)

zákon č. 185/2015 Z. z. Autorský zákon, v znení neskorších predpisov (SR)

Iné dokumenty

KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV. *Green Paper on the Legal Protection of Industrial Design*. 111/F/5131/-91-EN. (EÚ)

KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV. *Proposal for a European Parliament and Council Regulation on the Community Design*. COM(93) 342 final. (EÚ)

ÚRAD PRIEMYSELNÉHO VLASTNÍCTVA SR. *Metodika konania o predmetoch priemyselného vlastníctva – dizajny*. Mk7/2017/V5. (SR)

Vládny návrh č. 1507 zákona o dizajnoch, ÚV – 3048/2002 (SR)

Komentář rozsudku Soudního dvora EU C-522/21 - k minimální paušální výši náhrady (čtyřnásobku licenčního poplatku)

Commentary to the Judgment of the Court of Justice EU C-522/21 - on the Minimum Flat-rate Amount of Compensation (Four Times the Royalty)

Michal ČERNÝ¹

ABSTRAKT

Článek se zabývá analýzou rozsudku Soudního dvora C-522/21 ([Saatgut-Treuhandverwaltung \(KWS Meridian\)](#)), ve kterém Soudní dvůr řešil otázku přípustnosti ustanovení paušalizující náhradu škody na čtyřnásobek licenčního poplatku.

ABSTRACT

The article analyses the CJ EU judgment C-522/21 ([Saatgut-Treuhandverwaltung \(KWS Meridian\)](#)), in which the Court addressed the question of the admissibility of a provision flat-lining damages to four times the royalty.

Klíčová slova

Odrůda rostliny; odrůdové právo Společenství; licenční poplatek; množení produkčního materiálu; náhrada škody; paušální náhrada; právo zemědělce použít k setbě produkt sklizně, který ve svém vlastním hospodářství získal vyšlechtěním rozmnožovacího materiálu odrůdy; rozsudek Soudního dvora C-522/21 ([Saatgut-Treuhandverwaltung \(KWS Meridian\)](#)).

Key words

Plant variety; Community plant variety right; royalty; reproduction of production material; compensation for damages; flat-rate compensation (four times the royalty); farmer's right to use for sowing the product of a harvest which he has obtained on his own holding by breeding the propagating material of a variety; Court of Justice judgment C-522/21 ([Saatgut-Treuhandverwaltung \(KWS Meridian\)](#)).

I. Úvodem

Dne 31.03.2022 vydal čtvrtý senát Soudního dvora EU rozsudek ve věci C-522/21 ([Saatgut-Treuhandverwaltung \(KWS Meridian\)](#)), který se týká určení výše škody při nezaplaceném licenčním poplatku za užití chráněného odrůdového práva Společenství. Protože evropsko-unijní právo duševního vlastnictví používá paušální náhrady (násobky)

odvozené od licenčních poplatků, zasluhuje si tato problematika určitou míru naší pozornosti.

Účelem tohoto příspěvku je provést analýzu shora uvedeného rozsudku a poukázat na možnosti jeho aplikace v národních úpravách, případně zhodnotit jeho význam pro širší kontext aplikace práva duševního vlastnictví obecně.

* Publikovaný komentář nepodliehal recenznému konaniu.

1 JUDr. Michal Černý Ph.D. je odborným asistentem Právnické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, patentovým zástupcem (M+D) a ETMA & EDA - kvalifikovaným zástupcem před EUIPO

Úvodem je třeba poukázat, že právní rámec (objektivní) odrůdového práva Společenství vytváří:

- Nařízení Rady (ES) č. 2100/94 ze dne 27. července 1994 o odrůdových právech Společenství
- Nařízení Komise (ES) č. 1768/95 ze dne 24. července 1995, kterým se stanoví prováděcí pravidla pro odchylku podle čl. 14 odst. 3 nařízení (ES) č. 2100/94 o odrůdových právech Společenství

Subjektivní odrůdové právo Společenství náleží dle čl. 11 Nařízení (ES) 2100/94 tomu, kdo vyšlechtil nebo objevil a vyvinul (novou odrůdu). Toto (subjektivní) odrůdové právo Společenství

- zahrnuje - m.j. souhlas s produkcí a množením materiálu (i sklizeného) dle čl. 13 Nařízení (ES) 2100/94,
- umožňuje vázat souhlas (majitele odrůdového práva) závislým na podmínkách a omezeních, tedy umožňuje majiteli fakticky vymezit podmínky licence.

Podle čl. 13(2) Nařízení (ES) 2100/94 může zemědělec k zajištění zemědělské produkce pro účely množení na šlechtitelských polích ve svém vlastním hospodářství použít produkt sklizně, který ve svém vlastním hospodářství získal vyšlechtěním rozmnožovacího materiálu odrůdy (kromě hybridu nebo syntetické odrůdy) - vztahuje se na obiloviny, píce, brambory, a konečně olejnaté a prádne rostliny - uvedené v čl. 14(2) Nařízení (ES) 2100/94.

Podle čl. 114 Nařízení (ES) 2100/94 jsou malí [ostatní] zemědělci povinni zaplatit držiteli odrůdového práva přiměřenou úhradu, která musí být zjevně nižší než částka, která se v téže oblasti požaduje za licenční výrobu rozmnožovacího materiálu téže odrůdy.

Podle čl. 94 Nařízení (ES) 2100/94 (1) Kdo (a) ohledně odrůdy, které bylo uděleno odrůdové právo Společenství, provede úkony uvedené v čl. 13 odst. 2 Nařízení (ES) 2100/94, aniž by k tomu byl oprávněn, může být držitelem žalován za protiprávní jednání nebo o zaplacení přiměřené náhrady nebo oboje. Podrobnosti stanoví čl. 18 (prováděcího) Nařízení Komise (ES) 1768/95. Toto ustanovení v odst. (2) normuje, následující: „Pokud dotyčná osoba se zřetelem na odrůdu nebo více odrůd téhož držitele odrůdového práva opakovaně úmyslně poruší povinnost podle čl. 14 odst. 3 čtvrté odrážky [...] nařízení [č. 2100/94], je vůči držiteli odrůdového práva povinna k úhradě další škody podle čl. 94 odst. 2 [...] nařízení [č. 2100/94]; tato povinnost úhrady zahrnuje alespoň paušální částku, která se vypočítává na základě čtyřnásobku průměrné částky poplatku, požadované na stejném území za licenční výrobu odpovídajícího množství rozmnožovacího materiálu chráněné odrůdy dotyčných rostlinných druhů, aniž je dotčena vyšší náhrada škody.“

II. Skutek, spor a předběžná otázka

MS je zemědělec, který v sezónách 2013/14 - 2015/16 vysel odrůdu ozimého ječmene KWS Meridian, která je

chráněná odrůdovým právem Společenství podle Nařízení (ES) 2100/94. Při setbě MS zpracoval v jednotlivých sezónách 24,5 / 26 / 34 a 45,4 metrických centů osiva této odrůdy.

Společnost STV je sdružení držitelů odrůdových práv, která je oprávněná hájit jejich zájmy - zejména podávat žádosti o informace, vyzývat k platbám poplatků atd.

MS zaplatil částky, které odpovídaly licenčnímu poplatku za použití osiva odrůdy ozimého ječmene KWS Meridian, které byly vypočteny stejným způsobem jako částka za hospodářský rok 2015/2016. STV však požadovala doplatek do výše 4 násobku licenčního poplatku - dle čl. 94 odst. 2 Nařízení (ES) 2100/94, ve spojení s čl. 18 odst. 2 Nařízení Komise (ES) 1768/95, přičemž zaplacenou část poplatku odečetla.

MS odmítl zaplatit požadovaný doplatek, protože zaplacením přiměřené náhrady ve smyslu čl. 94 odst. 1 Nařízení (ES) 2100/94 nahradil zaplacení poplatku za výsev podle čl. 5 odst. 5 Nařízení Komise (ES) 1768/95. MS také tvrdil, že dodatečná paušální penalizující náhrada škody není slučitelná s judikaturou Soudního dvora EU. Dle názoru MS je požadovaný licenční poplatek již z povahy z povahy subjektivní.

Spor o dlužný poplatek řešily mezi shora uvedenými účastníky soudy Spolkové republiky Německo. Společnost STV zažalovala zemědělce MS.

Prvoinstanční Landgericht Kaiserslautern (Zemský soud v Kaiserslauternu, Německo) v podstatě vyhověl žalobci (STV) dne 04.12.2020. MS proti rozsudku podal odvolání k Falckému Vrchnímu zemskému soudu ve Zweibrückenu, Německo (Pfälzisches Oberlandesgericht Zweibrücken). V odvolání se domáhal prohlásit sporné ustanovení (čl. 5 odst. 5 Nařízení Komise (ES) 1768/95) za neplatné, z důvodu jeho neslučitelnosti s čl. 94 odst. 2 Nařízení (ES) 2100/94, jenž neumožňuje přiznat držiteli paušální penalizující náhradu škody - tedy v projednávané věci ve výši čtyřnásobku poplatku, který by bylo nutno zaplatit za licenční výrobu (dále jen „licenční poplatek“).

Falcký Vrchní zemský soud ve Zweibrückenu (Pfälzisches Oberlandesgericht Zweibrücken) řízení přerušil a podal Soudnímu dvoru EU následující předběžnou otázku: „Je čl. 18 odst. 2 nařízení [č. 1768/95] v rozsahu, v němž lze za podmínek v něm uvedených požadovat minimální náhradu škody ve výši čtyřnásobku licenčního poplatku, slučitelný s nařízením [č. 2100/94], a zejména s jeho čl. 94 odst. 2 první větou?“

III. Argumenty Soudního dvora a jeho rozsudek

Soudní dvůr se zabýval zejm. povahou čl. 18 odst. 2

Nařízení Komise (ES) 1768/95. Dospěl k závěru, že sporné ustanovení v rozsahu, v němž dlužnou náhradu škody stanoví v návaznosti na licenční poplatek - tedy na jeho čtyřnásobek, zavádí nevyvratitelnou domněnku, pokud jde o minimální rozsah škody vzniklé držiteli. Tím ovšem sporné ustanovení (čl. 18 odst. 2) omezuje posuzovací pravomoc soudu, jemuž byla věc předložena k rozhodnutí, a to v rozporu s čl. 94 odst. 2 **Nařízení (ES) 2100/94**. Tento závěr nezmění dle Soudního dvora ani okolnost, že se sporné ustanovení použije pouze v případech opakovaného a úmyslného porušení povinnosti zaplatit přiměřenou úhradu z titulu odchylky stanovené v čl. 14(3) (čtvrté odrážky) **Nařízení (ES) 2100/94** - jak ostatně uvedla STV i Komise.

Soudní dvůr argumentaci uzavřel, že Komise přijetím sporného ustanovení překročila s ohledem na čl. 94 odst. 2 **Nařízení (ES) 2100/94** meze své prováděcí pravomoci.

Proto Soudní dvůr k předběžné otázce ve výroku rozsudku uvedl, že „Článek 18 odst. 2 **Nařízení Komise (ES) 1768/95** ze dne 24. července 1995, kterým se stanoví prováděcí pravidla pro odchylku podle čl. 14 odst. 3 **Nařízení (ES) 2100/94** o odrůdových právech Společenství, ve znění nařízení Komise (ES) č. 2605/98 ze dne 3. prosince 1998, je neplatný.“

IV. Závěrem

Česká úprava odrůdového práva - zákon č. 408/2000 Sb., o ochraně práv k odrůdám rostlin, umožňuje ustanovením § 19a pěstiteli využít farmářské osivo, přičemž je pěstitel povinen uhradit držiteli šlechtitelských práv přiměřenou úhradu, která zpravidla činí 50 % z obvyklé ceny licence certifikovaného rozmnožovacího materiálu příslušné odrůdy.² Česká národní úprava tak výši v zásadě stanoví, byť z pravidla 50% umožňuje v odůvodněných případech výjimky.

Pokud jde o paušální náhrady v právu duševního vlastnictví EU obecně (tedy mimo rámec odrůdového práva), jsou tyto v harmonizovaných úpravách duševního vlastnictví obsaženy také ve vnitrostátních úpravách členských států. To platí jak ve vztahu k průmyslovému vlastnictví, tak také k právům autorskoprávní povahy.

Pokud jde o ochranu průmyslového vlastnictví, **Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004, o dodržování práv k duševnímu vlastnictví** je v českém právu transponována zákonem č. 221/2006 Sb.,

o vymáhání práv k průmyslovému vlastnictví a ochraně obchodního tajemství. Ustanovení § 5 odst. 2 a 3 zákona 221/2006 Sb. sice používá možnost paušální náhrady vy počítávané ze základu tvořeného licenčním poplatkem, je však vázána na návrh (oprávněného) a na splnění dalších podmínek. Oba odkazované odstavce přitom při stanovení minimálních výší rozlišují mezi:

- porušením, o kterém rušitel nevěděl a nemohl vědět (minimální náhrada ve výši licenčního poplatku, který by byl obvyklý při získání licence k užívání práva v době neoprávněného zásahu do něj) a
- porušením jiným - tedy o němž v zásadě buď rušitel věděl nebo vědět mohl - v tomto případě je minimální náhrada ve výši nejméně dvojnásobku licenčního poplatku, který by byl obvyklý při získání licence k užívání práva v době neoprávněného zásahu do něj.³

Ačkoliv je i v případě zásahu do průmyslového práva stanovena minimální výše náhrady, prostor pro rozlišení vědomého a nevědomého porušení je více než dostatečný. Navíc v případě nevědomého porušení je paušální náhrada pouze rovna výši licenčního poplatku, který měl být zaplacen.

Autorsko-právní úprava (§ 40 odst. 4 zákona č. 121/2000 Sb., Autorský zákon)

- umožňuje autoru domáhat se místo skutečně ušlého zisku náhrady ušlého zisku ve výši odměny, která by byla obvyklá za získání takové licence v době neoprávněného nakládání s dílem a
- postuluje minimální výši bezdůvodného obohacení vzniklého rušiteli, aniž by k tomu získal potřebnou licenci, na dvojnásobek obvyklé licenční odměny.

Protože jsou národní úpravy jsou harmonizovány a minimální násobky normovány přímo příslušnými směrnicemi, nelze závěry z analyzovaného rozsudku Soudního dvora přímo přenést do národních úprav ochrany předmětů průmyslového vlastnictví a autorsko-právních předmětů.

Význam shora analyzovaného rozsudku tak spočívá spíše ve filozofickém pojetí, zejména pak ve vztahu k vazbě minimální výše náhrady na subjektivně určenou výši licenčního poplatku - vlastníkem příslušného předmětu. Nelze totiž odhlédnout od faktu, že vlastník nehmotného předmětu duševního vlastnictví (majitel práva) bude v určitých případech vykonávat faktický monopol a požadovaná výše licenčního poplatku (subjektivně jím určená), resp. její případné násobky, tedy nesmí být zneužitím dominantního

² toto ustanovení rovněž odkazuje na čl. 14 **Nařízení (ES) 2100/94**

³ § 5 odst. 2 zákona 221/2006 Sb. stanoví minimálně dvojnásobek obvyklého licenčního poplatku, minimální harmonizovaný rámec určený čl. 13 odst. 1 druhý pododstavec písm. b) **Směrnice** je roven licenčnímu poplatku

postavení. Zneužitím dominantního postavení se zabýval např. Macek⁴ a ostatně ho také v prvním případě (ochranných známek) judikovaly české soudy.⁵ Tento prvek je přítomen obecně u více předmětů průmyslového vlastnictví.

Použité zdroje

Odborné články

1. Macek, J. K výkonu práv vlastníka ochranné známky osobou s dominantním postavením na trhu In Průmyslové vlastnictví, 2020, 2, s. 58-69

Právní předpisy

2. Nařízení Rady (ES) č. 2100/94 ze dne 27. července 1994 o odrůdových právech Společenství
3. Nařízení Komise (ES) č. 1768/95 ze dne 24. července 1995, kterým se stanoví prováděcí pravidla pro odchylku podle čl. 14 odst. 3 nařízení (ES) č. 2100/94 o odrůdových právech Společenství
4. Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a o změně směrnic 96/9/ES a 2001/29/ES
5. Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004, o dodržování práv k duševnímu vlastnictví

6. Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/943 ze dne 8. června 2016 o ochraně nezveřejněného know-how a obchodních informací (obchodního tajemství) před jejich neoprávněným získáním, využitím a zpřístupněním

7. Zákon č. 121/2000 Sb., Autorský zákon

8. Zákon č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví a ochraně obchodního tajemství

9. Zákon č. 408/2000 Sb., o ochraně práv k odrůdám rostlin

Soudní rozsudky

10. Rozsudek Soudního dvora EU (čtvrtého senátu) C-522/21 (Saatgut-Treuhandverwaltung (KWS Meridian)) ze dne 21.03.2023, dostupný on-line na adrese: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=271336&pageIndex=0&doclang=CS&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=3302687>
11. Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 29.5.2019 sp. zn. 23 Cdo 5955/2017
12. Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 23.5.201 sp. zn. 3 Cmo 132/2016

Ostatní

13. Soudní dvůr Evropské unie. Press Release 50/23. Lucemburk, 20.03.2023, dostupné on-line na adrese: <https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2023-03/cp230050en.pdf>

4 K tomu více viz. Macek, J. K výkonu práv vlastníka ochranné známky osobou s dominantním postavením na trhu In Průmyslové vlastnictví, 2020, 2, s. 58-69
5 Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 29.5.2019 sp.zn. 23 Cdo 5955/2017, rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 23.5.201 sp.zn. 3 Cmo 132/2016

OLOMOUCKÉ PRÁVNICKÉ DNY 2023

XVI. ROČNÍK MEZINÁRODNÍ
VĚDECKÉ KONFERENCE

18.–19. KVĚTNA 2023

epravo.cz

CODEXIS®

PRÁVNÍ PROSTOR

Právník
VYŠŠÍ ŠKOLA
PRÁVNICKÁ FAKULTA

Aktuálne z autorského práva

Od 1. februára 2023 nadobudla účinnosť krátka poslanecká novela Autorského zákona (zákon č. 185/2015 Z. z. Autorský zákon v znení neskorších predpisov). Hlavným cieľom predmetnej novely bolo vyjasniť kompetencie organizácií kolektívnej správy v prípade tzv. prekrytia oprávnení na výkon kolektívnej správy práv, a to konkrétne vo vzťahu k nezastupovaným nositeľom práv. Upravený § 147 ods. 2 Autorského zákona stanovuje postup v prípade, ak kolektívnu správu práv v odbore retransmisie vrátane káblovej retransmisie k predmetom ochrany vykonáva viacero organizácií kolektívnej správy. V tomto prípade sa primárne zaviedla možnosť dohody medzi organizáciami kolektívnej správy, čo znamená, že za organizáciu vykonávajúcu správu práv nezastupovaného nositeľa práv sa považuje tá organizácia kolektívnej správy, ktorú si organizácie kolektívnej správy určia dohodou. Takto určená organizácia kolektívnej správy má v záujme transparentnosti povinnosť o tom informovať Ministerstvo kultúry SR do 15 dní od uzavretia dohody a Ministerstvo kultúry SR danú informáciu zverejní v evidencii organizácií kolektívnej správy na svojom webovom sídle. Ak k takejto dohode medzi organizáciami kolektívnej správy nedôjde, resp. ak organizácie kolektívnej správy o dohode ministerstvo neinformujú, považuje sa za určenú organizáciu kolektívnej správy pre nezastupovaných nositeľov práv tá organizácia, ktorá zastupuje najviac nositeľov práv podľa § 164 ods. 1 Autorského zákona na území Slovenskej republiky a je takto uvedená v evidencii vedenej Ministerstvom kultúry SR (tzv. reprezentatívna organizácia kolektívnej správy). Určenie na základe dohody alebo zákona platí dovtedy, kým si nezastupovaný nositeľ práv písomne neurčí inú organizáciu kolektívnej správy. Možnosť voľby nezastupovaného nositeľa práv pre určitú organizáciu kolektívnej správy tak ostáva zachovaná.

Ako už dlhšie vyplýva z ustanovení Autorského zákona, povinnosťou organizácie kolektívnej správy je, okrem iného, pred účinnosťou zmeneného sadzobníka odmien predložiť zmenený sadzobník odmien Ministerstvu kultúry SR. Ministerstvo kultúry si v nadväznosti na to môže od organizácie kolektívnej správy vyžiadať verejnú prezentáciu sadzobníka vrátane prezentácie spôsobu výpočtu odmeny a spôsobu uplatnenia kritérií použitých pri určení výšky odmien. Začiatkom februára 2023 Ministerstvo kultúry SR prvýkrát využilo túto, Autorským zákonom stanovenú, možnosť vyžiadať si verejnú prezentáciu sadzobníka. Vzhľadom na novelou Autorského zákona doplnenú povinnosť organizácií kolektívnej správy uzavrieť dohodu o spoločnej správe k použitiu predmetov ochrany retransmisíou išlo o verejnú prezentáciu sadzobníka spoločných odmien

na použitie predmetov ochrany retransmisíou. Prezentáciu predniesol zástupca Slovenského ochranného zväzu autorského pre práva k hudobným dielam (SOZA) ako organizácie kolektívnej správy poverenej spoločným výberom v oblasti retransmisie. Z hľadiska transparentnosti bola na verejnej prezentácii umožnená nielen fyzická účasť v priestoroch Ministerstva kultúry SR, ale prezentácia bola v reálnom čase vysielaná aj on-line. Prítomné alebo sledujúce osoby vrátane zástupcov vysielateľov, prevádzkovateľov retransmisie i zástupcov ďalších organizácií kolektívnej správy po prezentácii kladli otázky a odborne diskutovali najmä o spôsobe výpočtu a výške sadziieb v oblasti retransmisie.

V marci 2023 sa konalo zasadnutie Stáleho výboru WIPO pre autorské právo a práva súvisiace s autorským právom. Cieľom bolo pokračovať v rokovaní o niekoľkých aktuálnych témach, ktorými sa v súčasnosti WIPO v oblasti autorského práva a práv súvisiacich s autorským právom zaoberá, konkrétne išlo o problematiku vysielania a vysielacích organizácií, o problematiku výnimiek a obmedzení pre knižnice, archívy, vzdelávacie a výskumné inštitúcie a osoby s iným zdravotným postihnutím, o problematiku autorského práva v digitálnom prostredí, o problematiku práva na odmenu pri ďalšom predaji originálu diela výtvarného umenia a práva na verejné vypožičanie. Rozsiahle diskusie prebehli najmä o druhom revidovanom texte návrhu zmluvy o ochrane vysielacích organizácií (ďalej návrh textu alebo návrh), ako aj o ďalších krokoch v oblasti výnimiek a obmedzení na základe návrhu Africkej skupiny o pracovnom programe pre výnimky a obmedzenia.

Tvorcovia nového (druhého) revidovaného textu návrhu zmluvy o ochrane vysielacích organizácií predstavili hlavné zmeny a textové úpravy. Skonštatovali, že ide o pragmatickejší návrh textu, ktorý stále zachováva tzv. prístup založený na signáli. Návrh textu je zameraný na boj proti pirátstvu a definície pojmov by mali byť technologicky neutrálné. Poskytuje sa minimálny štandard ochrany, ktorý vo väčšom rozsahu rešpektuje rôzne národné prístupy, teda by mal obsahovať dostatočnú flexibilitu pre členské štáty WIPO. Dôležitou zmenou je doplnenie novej definície „záznamu“ do čl. 2 návrhu, na ktorú nadväzuje nové výhradné právo na záznam obsiahnuté v čl. 7. Návrh textu zakotvuje v čl. 3 aj možnosť tzv. opt-outu, čo znamená, že členské štáty môžu vylúčiť určité typy signálov, resp. prenosov (napr. prenosy cez počítačovú sieť) z rozsahu aplikácie zmluvy. Upravený čl. 10 zároveň umožňuje členským štátom poskytnúť vysielacím organizáciám aj inú

adekvátnu a efektívnu ochranu (napr. prostredníctvom telekomunikačného práva alebo práva hospodárskej súťaže). Z návrhu textu sa vypustilo ustanovenie o dobe ochrany, keďže cieľom je chrániť signál a signál je efemérny (dočasný), čiže pokiaľ nie je zaznamenaný, po čase sa stratí. Členské štáty by mali tiež posúdiť, či je vhodné, aby vysielacie organizácie zaviedli označovanie signálu na účel jeho lepšej ochrany. Celkovo možno zhrnúť, že návrh textu najmä poskytuje vysielacím organizáciám široké výhradné právo na retransmisiu, nové právo na záznam, ochranu tzv. catch-up signálov a ochranu tzv. predvysielacieho signálu (napr. ak piráti signál zachytia, keď ide ešte len zo satelitu). Obsah návrhu tvoria tiež ustanovenia o výnimkách a ochranných opatreniach, ale aj klauzula o národnom zaobchádzaní či vymožitelnosti. Hoci kompletný konsenzus členských štátov na návrhu sa stále nenašiel, mnohé krajiny uvítali nový text a flexibilnejšie formulácie zohľadňujúce národné špecifiká. Tiež sa zladili viaceré pozície kľúčových členských štátov WIPO. Návrh textu bude predmetom ďalšej revízie podľa komentárov členských štátov WIPO.

V rámci témy autorskoprávnych výnimiek a obmedzení bol prijatý návrh Africkej skupiny o pracovnom programe. Program obsahuje témy, ktorým sa bude výbor v budúcnosti venovať – napr. prispôsobenie výnimiek a obmedzení na on-line prostredie, potenciálna revízia Marákešskej zmluvy s ohľadom na výnimky pre iné zdravotne postihnuté osoby, zameranie sa na výnimku pre čerpanie údajov (tzv. *text a data mining*) alebo preskúvanie cezhraničných použití diel a cezhraničného poskytovania diel v súvislosti s existujúcimi výnimkami v oblasti vzdelávania a výskumu.

Z ďalších tém rezonoval hlavne nový návrh skupiny štátov Latinskej Ameriky a Karibiku na analýzu o autorskom práve v digitálnom prostredí, ktorý obsahoval aj deklaráciu o spravodlivom odmeňovaní autorov a výkonných umelcov. Hoci asociácie autorov a výkonných umelcov, ako aj africké štáty i štáty Latinskej Ameriky a Karibiku návrh intenzívne podporovali a žiadali jeho okamžité prijatie, ostatné štáty (predovšetkým európske štáty) ostávali zdržanlivé. Zatiaľ totiž nie je z návrhu úplne jasný zámer, v akej forme by sa spravodlivé odmeňovanie autorov a výkonných umelcov malo zabezpečiť na medzinárodnej úrovni a či nie je predmetná téma skôr na individuálnom posúdení a zhodnotení každého členského štátu.

Diskusie o všetkých spomenutých témach budú pokračovať na ďalšom zasadnutí výboru v novembri 2023.

Jednou z veľmi často rozhodovaných tém z oblasti autorského práva a práv súvisiacich s autorským právom pred Súdnym dvorom EÚ (SD EÚ) je téma verejného prenosu diel alebo iných predmetov ochrany v rôznych prevádzkach, či už ide o fitnesscentrá, obchody, reštaurácie alebo

hotely. Práve posledného menovaného, teda verejného prenosu diel v hoteli, sa týka aj nové prejudiciálne konanie vo veci C-723/22 MPLC Deutschland GmbH proti Citadines Betriebs GmbH. Nemecký krajský súd požiadal SD EÚ o výklad verejného prenosu v zmysle smernice 2001/29/ES¹. MPLC Deutschland GmbH je organizácia kolektívnej správy, ktorá udeľuje licencie na verejný prenos audiovizuálnych diel. Táto organizácia kolektívnej správy podala žalobu na prevádzkovateľku hotela (Citadines) za porušenie práva na verejný prenos, ktorého sa žalovaná dopustila vysielaním epizódy televízneho seriálu na televíznych prijímačoch, ktoré umiestnila žalovaná v izbách pre hostí, ako aj vo fitness priestoroch jej hotela. Signál sa prenášal do televíznych prijímačov prostredníctvom hotelového koxiálneho alebo dátového kábla. Prevádzkovateľka hotela namietala, že uvedené aktivity – t. j. takéto prenosy patria pod právo na káblovú retransmisiu, ktoré vysporiadala uzavretím licenčných zmlúv s inými nemeckými organizáciami kolektívnej správy. Argumentuje tým, že je oprávnená sprístupňovať voľne vysielané programy v televízii (tzv. „free-to-air“) pre svojich hostí na televíznych prijímačoch v priestoroch izieb i vo fitness miestnosti na základe už riadne získanej licencie na káblovú retransmisiu. Organizácia kolektívnej správy v pozícii žalobkyne naopak tvrdí, že k porušeniu autorského práva došlo v súvislosti s umiestnením televíznych prijímačov do hotelových izieb a do fitness miestnosti, pretože retransmisiu signálu cez vlastné hotelové káblové rozvody zasahuje do práva verejného prenosu. Podľa žalobkyne to, že žalovaná s inými organizáciami kolektívnej správy vysporiadala právo na káblovú retransmisiu, nie je podstatné. SD EÚ už viackrát rozhodoval nielen o kritériách a definícii verejného prenosu, ale aj priamo o otázkach verejného prenosu v hoteloch. V zmysle predchádzajúcich rozsudkov síce samotné poskytnutie fyzických zariadení (napr. televíznych prijímačov) nezakladá verejný prenos, ale šírenie signálu prostredníctvom nich v hoteli pre hostí v izbách definíciu verejného prenosu už naplní.² Vždy však treba posudzovať konkrétne okolnosti a špecifiká jednotlivého prípadu. Preto aj v uvádzanom prejudiciálnom konaní má SD EÚ zodpovedať, či je možné podľa čl. 3 ods. 1 smernice 2001/29/ES za verejný prenos považovať poskytnutie fyzických zariadení umožňujúcich alebo uskutočňujúcich prenos (napr. televíznych prijímačov v izbách pre hostí alebo vo fitness priestoroch hotela) aj vtedy, ak sa prenáša vysielaný signál do týchto zariadení prostredníctvom hotelových káblových rozvodov, ale právo na káblovú retransmisiu má hotel licenčne vysporiadané.

JUDr. Jakub Slovák
Odbor autorského práva, Sekcia kreatívneho priemyslu
Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky

1 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2001/29/ES z 22. mája 2001 o zosúladiení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti.

2 Pozri napr. rozsudok vo veci C-306/05 SGAE proti Rafael Hoteles alebo rozsudok vo veci C-117/15 Reha Training proti GEMA.

Z GALÉRIE TVORCOV

Spojenie architektúry a prírody je nevyhnutnosť!

Jediná Slovenka, ktorá pracuje pre svetoznáme architektonické štúdio Zaha Hadid Architects v Londýne. Preslávila sa viacerými architektonickými počinmi a patrí medzi úspešné tvorkyne, ktoré zanechali svoj rukopis v rôznych kútoch sveta. Práve o tvorbe, inšpirácii a úspechoch sme sa rozprávali s **Lenkou Petrákovou**, výnimočnou slovenskou architektkou.

Lenka, opíšte nám tvorbu, čo vás inšpiruje?

Inšpiruje ma príroda, ale tá inšpirácia nie je iba vizuálna, teda o sledovaní geometrických vlastností, ale hlavne o študovaní systémov, ktoré príroda vytvorila, či už hovoríme o materiálových vlastnostiach a ich možnosti reakcie na zmeny v prostredí – napríklad pohybe rastlín pri zmene vlhkosti. Príroda je plná sebestačných systémov, ktoré nezaťažujú životné prostredie, ale ho podporujú, systémov, ktoré pri relatívne malom energetickom náklade dokážu rásť či meniť tvar na optimalizovanie energetických strát. Toto nám dnes ešte stále v architektúre chýba, naše stavby sú energetické náročné a často tvoria záťaž pre životné prostredie.

Kde aktuálne pôsobíte?

Pracujem pre architektonické štúdio Zaha Hadid Architects v Londýne už od roku 2017 a momentálne na pozícii hlavnej architektky zodpovedám za vedenie dizajnu po vizuálnej aj technickej stránke.

Určite nielen nás zaujala vaša plávajúca stanica The 8th Continent®. Priblížte nám jej ideu.

The 8th Continent® je plávajúca stanica na čistenie a výskum oceánov. Objekt sa skladá z piatich hlavných častí a každá z nich je vyvinutá na základe požadovaných charakteristík prostredia a programu, ktorý vykonávajú. (1) Bariéra pláva na vodnej hladine a posúva odpad smerom k zberaču. (2) V zberači voda preteká nádržami, v ktorých je filtrovaná, plastové úlomky sú zachytávané a voda sa po celom cykle buď vráti do oceánu, alebo jej časť je vsakovaná do vodných nádrží a ďalej spracovávaná. (3) Prefiltrovaná

čistá voda sa prečerpáva do vodnej nádrže v skleníkoch a používa sa na hydroponickú kultiváciu rastlín. Integrované fotovoltaické panely pokrývajú skleníky a zabezpečujú dostatok energie na ohrev vodných nádrží, čo umožňuje odparovanie vody a jej odsoľovanie. (4) Výskumné a vzdelávacie centrum, ktoré obkolesuje vodné nádrže, ponúka platformu na štúdiu vody a morského života na otvorenom oceáne. A poslednou časťou sú (5) obytné priestory. Plávajúca stanica je sebestačná, takže prvky stanice musia spolupracovať a optimalizovať zdroj energie. Bariéra tiež získava energiu z prílivu, ktorou poháňa turbínu na zhromažďovanie odpadu. Stanica naozaj funguje ako ekosystém, jej procesy sú prepojené, aby bola dosiahnutá sebestačnosť a každý jeden proces je využitý na maximum. Tak ako to vidíme v prírodných systémoch, ktoré boli mojou hlavnou inšpiráciou.

S maketou stanice The 8th Continent® ste sa zúčastnili na výstave Expo Dubaj 2020. Bolo to pre vás prínosom? Nedostali ste ponuky na spoluprácu v Emirátoch?

Možnosť prezentovať projekt v Emirátoch vďaka ministerstvu životného prostredia, Slovenskej agentúre životného

prostredia, ako aj ministerstvu hospodárstva bola fantastická a som za ňu nesmierne vďačná. Mala som šancu osobne prezentovať tento projekt na Expe Dubaj aj sa stretnúť s mnohými zaujímavými podnikateľmi a inžiniermi, ktorí pracujú na projektoch týkajúcich sa čistenia životného prostredia. Určite to bolo veľmi prínosné a verím, že nové kontakty mi pomôžu ďalej rozvíjať projekt.

Súčasťou vašej tvorby je aj návrh banky semienok na Antarktíde, ktorá sa dokáže plaviť aj stáť v ľadovej krajine. Je ekológia a udržateľnosť vašim hlavným motívom?

Áno, témy, ktoré sa venujú životnému prostrediu, sú mi veľmi blízke. Či už ide o navrhovanie objektov, ako sú plávajúca stanica alebo banka semienok, ktoré sú priamo spojené so životným prostredím, ale taktiež sa venujem projektom rekonštrukcií existujúcich stavieb, pretože obnova budov, hľadanie ich nového programového zamerania, je v dnešnej dobe dôležitou otázkou. V Británii je živá diskusia o minimalizovaní búrania stavieb a verím, že obnova stavieb a navrhovanie stavieb, ktoré počíta s čo najdlhšou životnosťou a možnou zmenou funkcie stavby, preniknú viac do architektonického navrhovania.

Je proces medzi vytvorením modelu a jeho komercializáciou náročný?

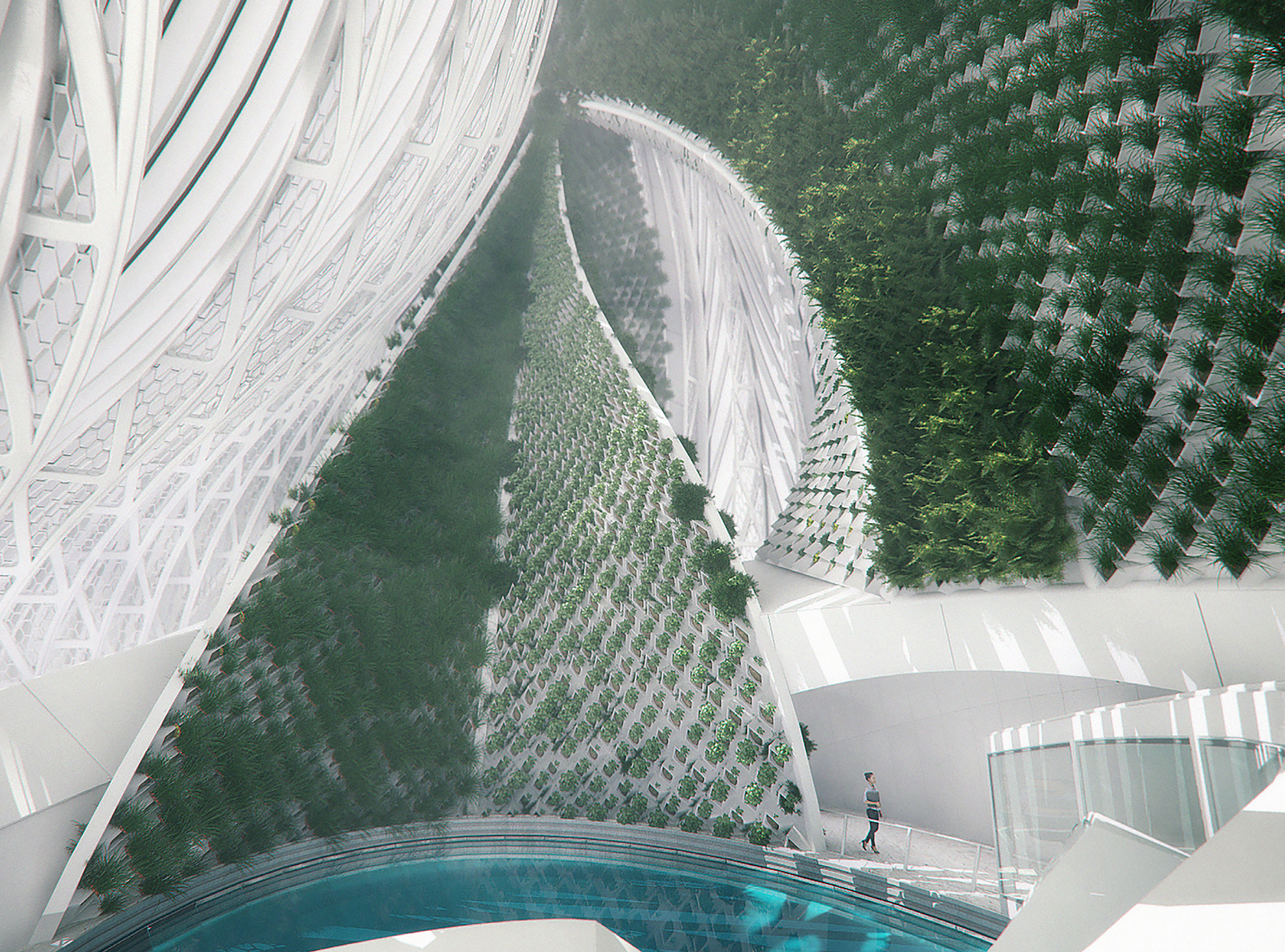
Tak ako v každom odbore je cesta od prvotnej myšlienky k objektu, ktorý je pripravený na komerčné účely, zložitá. Pri architektúre, ktorá je spojením dizajnu a technológie, tento proces často trvá aj roky a okrem architektov je do procesu zapojené veľké množstvo špecializovaných konzultantov, napríklad odborníci na statiku, vzduchotechniku, energetické posudky, teplotechniku, akustiku, svetlo, elektrinu, kanalizáciu a vodné inštalácie a podobne.

Tento rok sa venujeme ženám v kreatívnom priemysle, aké je podľa vás postavenie dizajnérok v spoločnosti a obzvlášť na Slovensku?

Keďže už desať rokov žijem mimo Slovenska, je pre mňa ťažké vyjadrovať sa priamo k postaveniu žien na Slovensku. V kancelárii Zaha Hadid Architects je zastúpenie žien a mužov celkom vyrovnané, predsa len Zaha Hadid bola jednou z najvýraznejších ženských architektiek našej doby a veľa investovala do podpory žien v kreatívnom odvetví. Veľmi si vážim, že mám šancu pracovať v prostredí, ktoré ponúka rovnaké možnosti pre ženy a mužov, a keďže

v kancelárii je zastúpených okolo 50 národností, je to naozaj veľmi inšpiratívne prostredie.

Architektúra je ale stále veľmi mužsky dominantné odvetvie. V projektoch, na ktorých robím, sú väčšinou zastúpení architekti, dizajnéri a inžinieri a zo všetkých členov tímov tvoria ženy iba okolo 10 až 15 %. Takže celosvetovo je aj v kreatívnom odvetví pravdepodobne ešte ťažké hovoriť o rovnakých možnostiach pre ženy.

Čo by ste odkázali študentkám dizajnu či architektúry, ktoré sa chcú vo svete presadiť medzi tak silnou konkurenciou?

Musia tvrdo pracovať, veľa sa vzdelávať a nebať sa prezentovať svoju dobre vykonanú prácu.

Keď som študovala vo Viedni alebo v Los Angeles, v škole sme boli plne oddaní našim projektom. Pracovali sme aj 16 hodín denne, víkendy a sviatky, a toto odhodlanie bolo na projektoch aj vidno. Áno, nebolo to ľahké, ale

neuveriteľne veľa sme sa naučili. Architektonický dizajn je náročný a pokiaľ človek tvorí geometricky náročnejšie kompozície, je veľmi dôležité, aby sa venoval aj štúdiu zákonitostí geometrie.

Duševné vlastníctvo je stále medzi podnikateľmi nie úplne prebádanou oblasťou a častokrát mu neprikladajú váhu či dôležitosť. Vy duševné vlastníctvo považujete za vaše najsilnejšie aktívum?

Áno, duševné vlastníctvo je pre mňa veľmi dôležité, aj preto pracujem na registrácii mojich projektov. Ako som už spomenula, vývoju geometrie a projektom venujem veľa času a energie a žijem cez ne svoj život, preto považujem ich ochranu za veľmi dôležitú.

Spracovala Lucia Spišiaková

Foto: L. Petráková

ZAUJALO NÁS

Zelené ochranné známky EÚ¹

Analýza špecifikácií výrobkov a služieb, 1996 – 2021

Štúdia Úradu Európskej únie pre duševné vlastníctvo

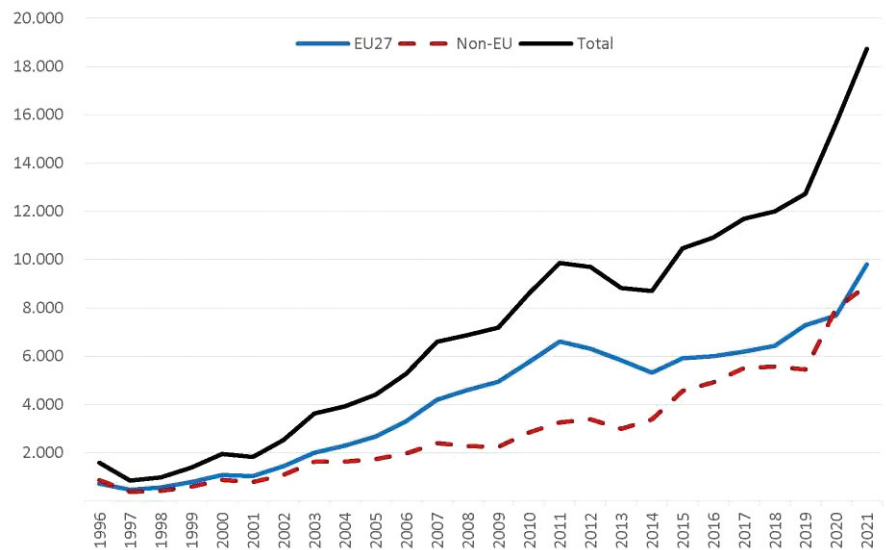
Zhrnutie

Štúdia analyzuje opisy tovarov a služieb vo viac než dvoch miliónoch prihlášok ochranných známk EÚ, ktoré boli podané EUIPO od začiatku prevádzky v roku 1996. Predmetom analýzy je výskyt výrazov, ktoré súvisia s ochranou životného prostredia a udržateľnosťou. Patria medzi ne napr. výrazy, ako sú fotovoltický, solárne vykurovanie, veterná energia a recyklácia. Ako zdroj sa použila harmonizovaná databáza² EUIPO, kde sa približne 900 výrazov identifikovalo ako „zelené“, pričom sa roztriekli do 35 kategórií, ktoré sú ďalej rozdelené do deviatich skupín.

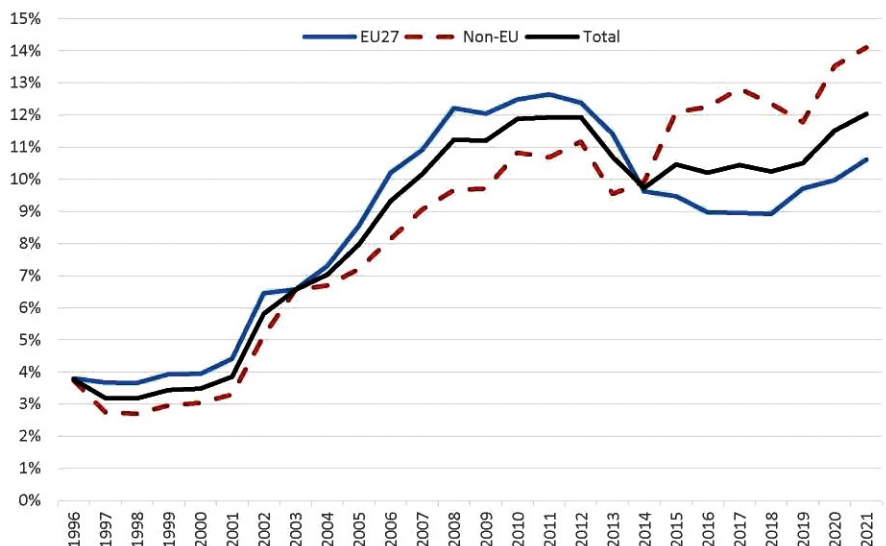
Bol vyvinutý algoritmus, ktorým sa prehľadalo viac ako 70 miliónov výrazov obsiahnutých v prihláškach ochranných známk EÚ podaných v priebehu rokov, a to so zámerom identifikovať tie, ktoré obsahujú aspoň jeden „zelený výraz“³. Cieľom bolo preskúmať, či sa zvýšený záujem verejnosti a tvorcov politík, pokiaľ ide o zmenu klímy a zhoršenie stavu životného prostredia, odráža aj v prihláškach ochranných známk EÚ.

Hlavným zistením štúdie je, že rastúci záujem o udržateľnosť sa skutočne odráža v prihláškach ochranných známk EÚ podaných EUIPO. Ako vyplýva z uvedených grafov, absolútny počet zelených ochranných známk EÚ sa od roka 1996 výrazne zvýšil, rovnako ako podiel zelených ochranných známk EÚ, hoci ten sa za posledné desaťročie pohyboval v rozmedzí 10 až 12 %.

Podiel zelených ochranných známk EÚ stúpol v roku 2021 v absolútnom aj

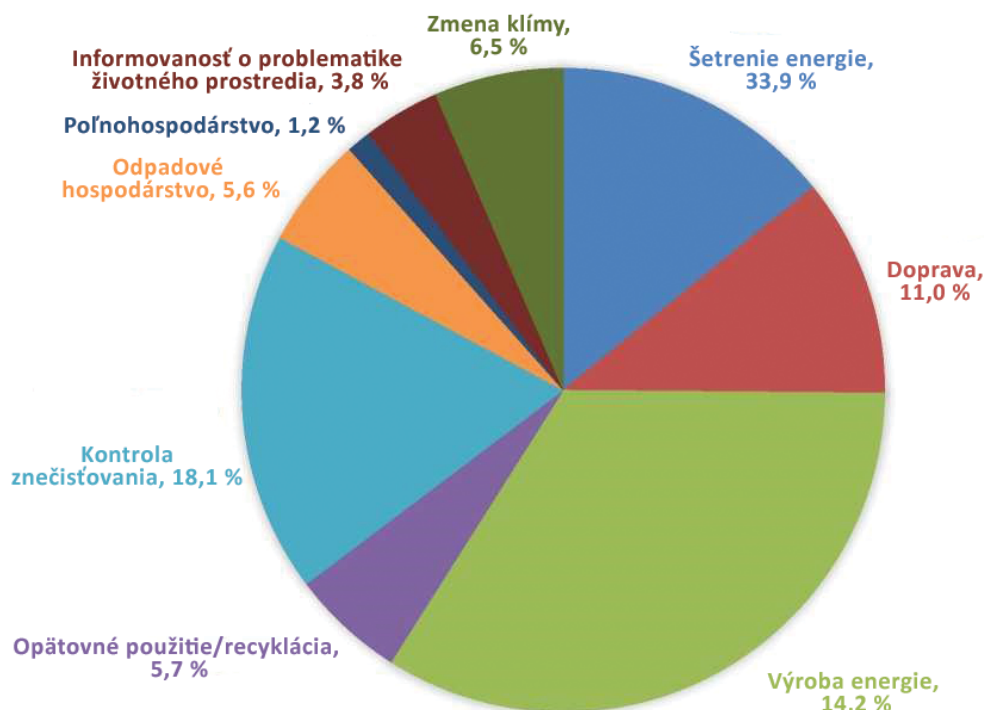

Graf 1 Podané prihlášky zelených OZEÚ, 1996 – 2021

Graf 2 Prihlášky zelených OZEÚ ako podiel všetkých podaných prihlášok OZEÚ, 1996 – 2021

- 1 Originál text štúdie možno nájsť na webovej stránke EUIPO: <https://euiipo.europa.eu/ohimportal/en/web/observatory/observatory-publications>
- 2 Harmonizovaná databáza (HDB) obsahuje približne 85 000 výrazov opisujúcich tovary a služby a majú ju k dispozícii prihlasovatelia ochranných známk EÚ. Tieto výrazy boli preložené do všetkých jazykov EÚ a prijaté všetkými úradmi duševného vlastníctva v EÚ, ako aj v niektorých tretích krajinách.
- 3 Takéto OZEÚ sa v tejto správe označujú ako zelené ochranné známky EÚ.

Graf 3 Zelené OZEÚ podľa hlavnej skupiny výrobkov, 2015 – 2021

v relatívnom vyjadrení. Celkový počet zelených ochranných známk EÚ v roku 2021 (18 726) a ich podiel na všetkých podaných ochranných známkach EÚ v roku 2021 (12,0 %) bol doteraz najvyšší.

Druhým trendom, ktorý možno vidieť v grafe, je stúpajúci počet prihlášok zelených ochranných známk EÚ z krajín mimo EÚ. V roku 2021 bol počet podaných prihlášok od prihlasovateľov so sídlom v EÚ síce vyšší ako od prihlasovateľov z krajín mimo EÚ, vzhľadom na celkový počet podaných prihlášok OZEÚ však prihlasovatelia z krajín mimo EÚ podali viac prihlášok zelených ochranných známk EÚ (14,1 %) ako prihlasovatelia so sídlom v EÚ (10,6 %). Tento údaj odráža predovšetkým prihlášky podané čínskymi podnikmi. Ďalšími krajinami mimo EÚ, kde sa v roku 2021 pozorovala rastúca aktivita v oblasti zelených ochranných známk EÚ, boli Južná Kórea, Švajčiarsko, Spojené kráľovstvo a USA. Spomedzi členských štátov EÚ sú na čele krajín, ktoré v roku 2021 podali najviac prihlášok zelených ochranných známk EÚ, Nemecko, Španielsko, Francúzsko, Taliansko, Holandsko a Poľsko.

Graf 3 znázorňuje rozdelenie zelených ochranných známk EÚ podaných od roku 2015 v rámci deviatich hlavných skupín výrobkov. Dominantné skupiny výrobkov sú šetrenie a výroba energie, ktoré spolu tvoria viac ako 48 % zelených prihlášok ochranných známk EÚ, po nich nasleduje kontrola znečisťovania s 18 % prihlášok a doprava (11 %).

Ďalším zaujímavým zistením je, že v oblasti zelených ochranných známk EÚ aktívne pôsobia malé a stredné podniky (MSP), ako to vyplýva z tabuľky 1. Tabuľka znázorňuje podiel zelených OZEÚ z celkového počtu OZEÚ, ktoré prihlásili podniky rôznych veľkostí, v období rokov 2015 – 2021 a za rok 2021 osobitne.

V tejto vzorke je v prípade veľkých podnikov zelených približne 13 % prihlášok ochranných známk EÚ. Percentuálny podiel je o niečo nižší pre MSP s 10 %, ale aj pri najmenších podnikoch v tejto skupine je podiel zelených ochranných známk EÚ viac než 9 %. Ako sa uvádza v poslednom stĺpci, v roku 2021 boli všetky skupiny podnikov aktívnejšie v oblasti zelených OZEÚ, pričom podiel veľkých podnikov dosiahol 14,6 % a MSP 11,2 %.

Tabuľka 1 Zelené OZEÚ podľa veľkosti prihlasovateľa, 2015 – 2021 a 2021 osobitne

Veľkosť podniku	Zelené ochranné známky	Ochranné známky spolu	Zelené ochranné známky, 2015 – 2021 (%)	Zelené ochranné známky, 2021 (%)
veľké	9 236	70 810	13,0 %	14,6 %
MSP	14 284	142 194	10,0 %	11,2 %
stredné	4 827	47 012	10,3 %	12,6 %
malé	4 910	46 617	10,5 %	11,4 %
mikropodniky	4 547	48 565	9,4 %	10,3 %

SPEKTRUM DOBRÝCH NÁPADOV A RIEŠENÍ

Slovenské vynálezkyne so svetovým dosahom

V oblasti výskumu a inovácií aj naďalej prevládajú rodovo založené stereotypy. Zatiaľ čo sa pomer žien vo vede a výskume v posledných desaťročiach zvyšuje, ich rovnocenné postavenie doposiaľ dosiahnuté nebolo. Viete o tom, že ak by sa ženy stali vynálezkyňami v rovnakej miere ako muži, zvýšila by sa patentová aktivita štvornásobne? Zároveň táto nerovnováha spôsobuje nedostatočnú variabilitu technológií. Patenty, za ktorými stoja ženy, sa podľa štúdie Koninga zameriavajú viac na riešenie zdravotných problémov žien, zatiaľ čo pôvodcovia muži majú skôr tendenciu hľadať riešenia na problémy mužov.

Najaktuálnejšie čísla štatistík Európskeho patentového úradu naznačujú, že miera vynálezkyň z 2 % v roku 1970 stúpila v roku 2019 na 13 %. V štatistikách však mnohé európske krajiny predbehla Čína či Južná Kórea. Zaujímavosťou je fakt, že Lotyšsko (30,6 %), Portugalsko (26,8 %), Chorvátsko (25,8 %), Španielsko (23,2 %) a Litva (21,4 %) majú najvyšší podiel vynálezkyň, kým Nemecko (10,0 %), Luxembursko (10,0 %), Lichtenštajnsko (9,6 %) a Rakúsko (8,0 %) majú najnižší podiel.

Pozreli sme sa na úspešné slovenské vynálezkyne, ktoré stoja za inováciami, ktoré posúvajú ľudstvo vpred.

Silvia Pastoreková sa spolupodieľala na vytvorení viacerých vynálezov týkajúcich sa proteínu známeho ako proteín MN alebo CA IX (karbonická anhydráza IX), protilátok proti tomuto proteínu a inhibítorov tohto proteínu. Príslušné vynálezy sú predmetom európskych patentov **EP 0637336 B1** (Gén MN a proteín), **EP 1487972 B1** (MN/CA IX-špecifické monoklonálne protilátky generované z MN/CA IX-deficitnej myši a spôsoby použitia), **EP 1595947 B1** (Gén MN a proteín), **EP 2594265 B1** (CA IX-špecifické inhibítory) a **EP 3031910 B1** (MN/CA IX-špecifické monoklonálne protilátky generované z MN/CA IX-deficitnej myši a spôsoby použitia). Proteín CA IX je nadmerne produkovaný v hypoxických nádorových bunkách a podporuje ich prežívanie, migráciu a invázivnosť. Protilátky proti tomuto proteínu a inhibítory tohto proteínu predstavujú významné potenciálne protinádorové liečivá. Majiteľom, resp. spolu-majiteľom uvedených patentov je **EP 0637336 B1**.

Eva Kontseková je spolupôvodkyňou vynálezu podľa európskeho patentu **EP 2758433 B1** (Na proteíne založená terapia a diagnostika tau proteínom spôsobených patológií pri Alzheimerovej chorobe). Vynález sa týka protilátok proti proteínu tau a ich použitia na prevenciu, liečbu alebo diagnostiku Alzheimerovej choroby. Ďalší vynález, ktorého je spolupôvodkyňou, je chránený európskym patentom **EP 3221349 B1** (Humanizované anti-tau protilátky na liečbu Alzheimerovej choroby). Vynález sa týka

humanizovaných protilátok proti ľudskému proteínu tau a ich použitia na liečbu Alzheimerovej choroby. Ešte skoršie vynálezy, na ktorých sa Eva Kontseková podieľala, sú predmetom európskych patentov **EP 1521774 B1** (Skrátené proteíny tau) a **EP 1521831 B1** (Transgénny živočích exprimujúci skrútený tau proteín Alzheimerovej choroby). Majiteľom týchto patentov je spoločnosť **Axon Neuroscience**.

Alica Rosová je spolupôvodkyňou vynálezu chráneného európskym patentom **EP 3625833 B1** (Supravodič na báze MgB₂ s plášťom na báze Al a spôsob jeho výroby). Majiteľom patentu sú **Ústav materiálov a mechaniky strojov SAV** a **Elektrotechnický ústav SAV**. Vynález chránený týmto patentom sa týka ultralhkého supravodiča, ktorý sa, vďaka jeho nízkej mernej hmotnosti, výhodne môže využívať najmä v zariadeniach s pohyblivými a rotačnými časťami, napríklad pri aplikáciách v doprave a energetike, v supravodivých veterných generátoroch, v motoroch v leteckej, kozmonautike a vlakovnej doprave, v pohonoch založených na supravodivej levitácii alebo v kozmonautike pri antiradiačnom tienení ľudskej posádky od kozmického žiarenia.

Tatiana Bojňanská, Eva Ivanišová a Vlasta Vozárová sú spolupôvodkyne vynálezu, ktorý je chránený európskym

patentom **EP 3491925 B1** (Trvanlivé pečivo na špeciálne výživové účely a spôsob jeho výroby). Majiteľom patentu je **Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre**. Predmetom tohto patentu je trvanlivé pečivo vhodné pre celiakov trpiacich zároveň laktózovou intoleranciou a diabetom.

Zora Lasabová sa spolupodieľala na vytvorení vynálezu, ktorý je predmetom európskeho patentu **EP 3447153 B1** (Metóda na stanovenie spôsobilosti vzorky na určenie stavu aneuploidie plodu pri neinvazívnom prenatalnom testovaní). Vynález je využiteľný v rámci neinvazívneho prenatalného testovania a skríningu. Majiteľom patentu je **Univerzita Komenského v Bratislave**.

Marcela Pokusová je spolupôvodkyňou vynálezu chráneného európskym patentom **EP 3238856 B1** (Spôsob riadenia procesu tuhnutia kontinuálne liatych kovov a zliatin a zariadenie na uskutočňovanie tohto spôsobu). Zároveň je aj spolumajiteľkou tohto patentu. Predmetom patentu je špecifický spôsob riadenia tuhnutia kovových materiálov, najmä ocelí, ktorým sa dosiahne požadovaná vnútorná štruktúra stuhnutého kovu.

Eva Stejskalová stojí za vynálezom chráneným európskym patentom **EP 2821869 B1** (CNC stroj na rezanie plazmou, kyslíkom a vodným lúčom, s možnosťou priameho rezania s úkosmi alebo dodatočného úkosovania so samonastavovaním autokalibráciou a spôsob jeho nastavovania autokalibráciou). Majiteľom patentu je firma **Micro-Step, spol. s r. o.** Patent sa týka CNC zariadenia na rezanie plazmou, kyslíkom a vodným lúčom s vysokou presnosťou.

Mária Kováčová je spolupôvodkyňou vynálezu chráneného európskym patentom **EP 3589682 B1** (Spôsob výroby nanomateriálu s antibakteriálnymi vlastnosťami, tento materiál a jeho použitie). Vynález sa týka nanokompozitného materiálu s antibakteriálnymi vlastnosťami obsahujúceho nanočastice tzv. uhlíkových kvantových bodiek. Tento materiál je využiteľný všade tam, kde sa vyžaduje antibakteriálna aktivita, najmä v medicíne, potravinárskom

priemysle alebo farmaceutickom priemysle. Majiteľom uvedeného patentu je **Ústav polymérov SAV**.

Mária Kazimírová je spolupôvodkyňou vynálezu, ktorý je chránený európskym patentom **EP 3310807 B1** (Nové inhibítory trombínu). Majiteľom patentu sú **Ústav zoológie SAV** a **National University of Singapore**. Vynález sa týka nových peptidov, ktoré sú schopné viazať trombín. Trombín zohráva dôležitú úlohu v proces zrážania krvi. Peptidy sú tak využiteľné predovšetkým pri prevencii a/alebo liečbe ochorení a stavov, pri ktorých je žiaduca inhibícia aktivity trombínu, ako sú napríklad kardiovaskulárne alebo cerebrovaskulárne ochorenia.

Zuzana Pancuráková stojí ako spolupôvodkyňa za európskym patentom **EP 3294963 B1** (Tlakový splachovací systém pre toaletu). Vynález podľa tohto patentu sa týka nového splachovacieho systému toalety. Majiteľom patentu je firma **Swiss Aqua Technologies AG**.

Liana Ujhélyiová je spolupôvodkyňou vynálezu chráneného európskym patentom **EP 3143874 B1** (Feromónový prostriedok a spôsob ochrany drevín pred škodcom *Monochamus galloprovincialis*). Majiteľom patentu je firma **Fytofarm, spol. s r. o.** Podstatou vynálezu podľa tohto patentu je použitie syntetickej látky 2-dodecyloxy-1-etanolu ako atraktantu chrobákov druhu *Monochamus galloprovincialis*, ktoré sú škodce borovicových porastov.

Miroslava Pavlačková, Katarína Tomanová a Monika Botošová sú spolupôvodkyňami vynálezu chráneného európskym patentom **EP 2710076 B1** (Biologicky degradovateľná polymérna kompozícia s vysokou deformovateľnosťou). Predmetom vynálezu je biologicky degradovateľná kompozícia na báze polyhydroxybutyrátu a kyseliny polymliečnej. Kompozícia sa vyznačuje vysokou húževnatosťou a je vhodná na výrobu biologicky degradovateľných obalov. Majiteľom uvedeného patentu je **Ústav polymérov SAV**.

Spracoval Ing. Milan Pančík

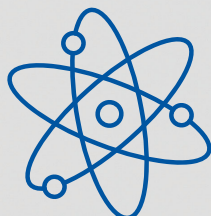
ŽENY VO SVETE INOVÁCIÍ

XXIII. ročník
konferencie

26. APRÍL

Svetový deň
**duševného
vlastníctva**
na Slovensku

ÚRAD
PRIEMYSELNÉHO VLASTNÍCTVA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

EUIPO
EUROPEAN UNION
INTELLECTUAL PROPERTY OFFICE

Finančná správa Slovenskej republiky

Kriminálny úrad Finančnej správy

Colný úrad Košice

Ozbrojení príslušníci finančnej správy z Colného úradu Košice vykonávali počas nedele bežnú kontrolu pred vestibulom železničnej stanice v Košiciach. Pri prehliadke batožiny jednej z cestujúcich bolo nájdených 500 kusov spotrebiteľských balení cigariet, na ktorých chýbala slovenská kontrolná známka.

Cestujúca bola požiadaná o preukázanie svojej totožnosti a o otvorenie batožiny na účely jej fyzickej prehliadky. Pod zvyčajným nákupom potravín sa objavili spotrebiteľské balenia cigariet zn. Marlboro a zn. Compliment, ale bez označenia kontrolnou známkou. Žena cestovala so svojim vnukom, ktorý však o cigaretách nič nevedel. Cigarety kúpila lacnejšie od neznámej osoby v Košiciach, pričom nemala v úmysle ich ďalej predávať, iba nimi zásobiť svojich príbuzných. Podozrenie zo spáchania trestného činu bolo oznámené vyšetrovateľovi finančnej správy, ktorý vzniesol obvinenie pre prečin porušenia predpisov o štátnych technických opatreniach na označenie tovaru. Únik na spotrebnej dani predstavuje v tomto prípade 1 400 eur.

Colný úrad Prešov

Colný úrad Prešov v košickej spalovni likvidoval odevy, obuv, hračky a parfumy. Išlo o napodobeniny známych značiek (Burberry, Chanel, Armani, Adidas, Vans, Lego, Pikachu, Pokémon). Celkovo zlikvidoval 2 101 kusov. Tovar príslušníci finančnej správy zaistili a v súvislosti s podozrením porušovania práv duševného vlastníctva sa obrátili na majiteľov ochranných znáмок, ktorí súhlasili s jeho zničením. Zaistený tovar bol zlikvidovaný spálením v spalovni odpadov. Ďalším likvidovaným tovarom, ktorý Colný úrad Prešov zabezpečil v rámci výkonu daňového dozoru pri bežných kontrolách vykonávaných príslušníkmi finančnej správy, bol tabak. Dôvodom zadržania tohto tovaru bol predaj tabakových výrobkov, ktoré neboli označené kontrolnou známkou v súlade so zákonom. Fyzická likvidácia tabaku v množstve 8,31 kg spálením bola uskutočnená pod dohľadom colného úradu. Celková hodnota likvidovaného tovaru predstavuje viac ako 12 000 eur.

Foto: archív FS SR

NEBUĎ FEJKER, BUĎ ORIGINÁL!

SÚŤAŽ PRE STREDNÉ ŠKOLY NEBUĎ FEJKER!

Úrad priemyselného vlastníctva SR vyhlasuje druhý ročník súťaže Nebuď fejker!, ktorej cieľom je spropagovať tému duševného vlastníctva medzi študentmi stredných škôl. Duševné vlastníctvo ako dôležité aktívum pridáva hodnotu každej firme. Je výsledkom myslenia a tvorivosti a posúva vpred celú spoločnosť. Jeho dôležitosť z roka na rok rastie, preto je podstatné začať o tejto téme hovoriť už na úrovni stredných škôl.

Do súťaže sa môžu zapojiť študenti stredných škôl z celého Slovenska prostredníctvom troch tém: Duševné vlastníctvo všade okolo nás, Originál verzus fejk (ako odlíšiť originál od fejku) a Fiktívna firma (podrobný opis v pravidlách súťaže).

Vítané diela budú odmenené hodnotnými vecnými cenami – tablet, mobil, notebook a pod. Škola, ktorá zašle do súťaže najväčší počet diel, vyhrá pre svojich študentov virtuálnu realitu.

Podmienky súťaže a prihlasovací formulár nájdete na:

<https://www.indprop.gov.sk/aktuality/aktuality?clanok=sutaz-pre-stredne-skoly-nebud-fejker>

Z rozhodnutí ÚPV SR

Rozhodnutie predsedu úradu zn. POZ 1441-2021/II-61-2022 z 10. 8. 2022

(právoplatnosť 17. 8. 2022)

Decision of the President of the Office POZ 1441-2021/II-61-2022, 10. 8. 2022

ABSTRAKT

Prihláška obrazovej ochrannej známky bola prihlasovateľom podaná pre tovary a služby v triedach 16, 35 a 41 medzinárodného triedenia tovarov a služieb. Prvostupňovým rozhodnutím bola prihláška ochrannej známky zamietnutá pre všetky nárokované tovary a služby z dôvodu, že prihlásené označenie vo vzťahu k nim nemá rozlišovaciu spôsobilosť. Prvostupňový orgán tiež konštatoval, že prihlásené označenie relevantnej verejnosti poskytuje len jednoduchú a priamu informáciu o obsahu a kvalite nárokovovaných tovarov a služieb, teda je vo vzťahu k nim označením opisným, a zároveň predstavuje označenie, ktoré má pochvalný (laudatórny) charakter. Grafickú úpravu prihláseného označenia prvostupňový orgán nepovažoval za dostatočne osobitú na to, aby si ju priemerný spotrebiteľ zapamätal a vnímal ju ako údaj o pôvode tovarov a služieb. Odvolací orgán posúdenie naplnenia uplatnených zápisných výluk vykonané prvostupňovým orgánom označil za správne, podaný rozklad zamietol a prvostupňové rozhodnutie potvrdil. Po preskúmaní prvostupňového rozhodnutia konštatoval, že prihlásené označenie, ktoré je tvorené slovným prvkom „Famózní“, za ktorým je umiestnený výkričník, je vo vzťahu k prihláseným tovarom a službám v triedach 16, 35 a 41 opisným označením bez rozlišovacej spôsobilosti. Podľa odvolacieho orgánu prihlásené označenie neposkytuje spotrebiteľom nič viac ako len priamu informáciu o kvalite nárokovovaných tovarov a služieb a príslušný spotrebiteľ ho bude vnímať ako pochvalný (laudatórny) výraz poukazujúci na vysokú kvalitu takto označených tovarov a služieb. Pokiaľ ide o grafickú úpravu prihláseného označenia, odvolací orgán konštatoval, že ani kombinácia všetkých prvkov, ktorými je prihlásené označenie tvorené, nie je schopná odvrátiť pozornosť spotrebiteľa od opisnej informácie, ktorú nesie jeho slovný prvok, a zabezpečiť tak prihlásenému označeniu rozlišovaciu spôsobilosť.

ABSTRACT

The applicant sought to register the figurative mark for goods and services in Classes 16, 35 and 41. The Trademark and Design Department refused the application for all the goods and services applied for because it is non-distinctive and descriptive. The Appeal Body agreed with the findings of the Trademark and Design Department, dismissed the appeal and confirmed the decision. The Appeal Body found that the sign applied for „Famózní!“ devoid of distinctive character and provides consumers with nothing more than a direct information on the quality of those goods and services. With regard to the graphical representation, the Appeal Body stated that even the combination of all the elements that make up the registered sign is not capable of diverting the consumer's attention from the descriptive information carried by its word element, and thus ensuring the registered sign's distinctiveness.

Kľúčové slová

Označenie bez rozlišovacej spôsobilosti podľa § 5 ods. 1 písm. b) zákona č. 506/2009 Z. z. o ochranných známkach v znení neskorších predpisov – označenie opisné podľa § 5 ods. 1 písm. c) zákona č. 506/2009 Z. z. o ochranných známkach v znení neskorších predpisov – obrazové označenie

Keywords

Non-distinctive – Article 5(1)(b) Act No 506/2009 Coll. on Trade Marks – Descriptive – Article 5(1)(c) Act No 506/2009 Coll. on Trade Marks – figurative mark

Prihlásené označenie

(POZ 1441-2021)

Prihlásené označenie (POZ 1441-2021)

trieda 16 – plagáty, periodiká, knihy, obaly (papiernický tovar), tlačoviny, tlačené publikácie, brožované knihy, knižarské záložky do kníh, papiernický tovar, časopisy (periodiká), papierové alebo lepenkové pútače, papierové alebo lepenkové etikety, obaly na knihy

trieda 35 – reklamné plagátovanie, predvádzanie tovaru, rozširovanie reklamných materiálov zákazníkom (letáky, prospekty, tlačoviny, vzorky), vydávanie reklamných textov, spracovanie textov, online reklama na počítačovej komunikačnej sieti, maloobchodné služby s knihami (služby knižného klubu pre členov klubu), maloobchodné služby s tlačovinami

trieda 41 – vydávanie textov (okrem reklamných); vydávanie kníh; online vydávanie elektronických kníh a časopisov; online poskytovanie elektronických publikácií (bez možnosti kopírovania); písanie textov

Prihláška obrazovej ochrannej známky bola prihlasovateľom podaná 24. mája 2021 pre tovary a služby v triedach 16, 35 a 41 medzinárodného triedenia tovarov a služieb. Prvostupňovým rozhodnutím bola v zmysle § 28 ods. 4 v nadväznosti na § 5 ods. 1 písm. b) a c) zákona č. 506/2009 Z. z. o ochranných známkach v znení neskorších predpisov (ďalej zákon o ochranných známkach) zamietnutá pre všetky nárokovvané tovary a služby. Podľa prvostupňového orgánu prihlásené označenie je vo vzťahu ku všetkým nárokovným tovarom a službám označením bez rozlišovacej spôsobilosti. Prvostupňový orgán tiež zastal názor, že prihlásené označenie poskytuje relevantnej verejnosti, ktorú tvorí široká spotrebiteľská, ako aj odborná verejnosť v oblasti obchodu a vydavateľskej činnosti, len jednoduchú a priamu informáciu o obsahu a kvalite týchto tovarov a služieb, t. j. že ide o tovary a služby obsahujúce pútavé a zaujímavé informácie, rozhovory a reportáže. Uvedené vyplývalo zo skutočnosti, že slovný prvok „Famózní“ je vnímaný vo význame „znamenitý; skvelý; ktorý vyniká kvalitou a vlastnosťami a pod., fantastický“ a interpunkčné znamienko „!“ iba zdôrazňuje význam pred ním uvedenej informácie. Prvostupňový orgán tiež uviedol, že prihlásené označenie predstavuje označenie, ktoré má pochvalný (laudatórny) charakter. Vo vzťahu ku grafickej úprave prihláseného označenia (štyl ručne písaného písma veľkej a malej abecedy) prvostupňový orgán uviedol, že táto nie je dostatočne osobitá na to, aby si ju priemerný spotrebiteľ zapamätal a vnímal ju ako údaj o pôvode tovarov a služieb.

Čo sa týka možnosti prekonania zápisnej nespôsobilosti prihláseného označenia v zmysle § 5 ods. 2 zákona o ochranných známkach, prvostupňový orgán dospel k záveru, že prihlasovateľ predloženými dôkaznými materiálmi vytykané nedostatky neprekonali a nadobudnutie rozlišovacej spôsobilosti prihláseného označenia na základe jeho používania nepreukázali.

Pokiaľ ide o poukaz prihlasovateľa na zápisy iných ochranných známk – ochranná známka č. 232948, č. 234001, č. 173242, č. 181977, č. 225808, č. 236477 a č. 254221, prvostupňový orgán uviedol, že samotný poukaz bez uvedenia relevantných argumentov smerujúcich k tomu, že prihlásené označenie je schopné plniť funkciu ochrannej známky, nemôže viesť k jeho zápisu do registra ochranných známk. Zároveň poznamenal, že v prípade predmetných ochranných známk ide o iný skutkový stav, ktorý má za následok rôzne rozhodnutia vo veci.

Prihlasovateľ v podanom rozklade so zamietnutím prihlášky ochrannej známky nesúhlasil, pričom poukázal na princíp právnej istoty a legitímneho očakávania, teda, že pri rozhodovaní skutkovo zhodných alebo podobných

prípadov by nemali vznikajúť nedôvodné rozdiely. V tejto súvislosti spomenul ďalšie obrazové ochranné známky – ochrannú známku č. 254979, č. 254951, č. 202927, č. 255408, č. 255265, č. 254802, č. 199289, č. 256022 a č. 251396, ktoré sú podľa neho prihlásenému označeniu podobné. Prihlasovateľ opätovne spomenul informácie o vývoji a propagácii prihláseného označenia a konštatoval, že prihlásené označenie je intenzívne používané na celom území Slovenskej republiky a je známe širokej verejnosti, teda je zavedeným označením s dobrým menom, ktoré si nie je možné zameniť s konkurenčným označením a ktoré rozlišovacia spôsobilosť získalo používaním.

Odvolací orgán, ktorý na základe podaného rozkladu preskúmal prvostupňové rozhodnutie, potvrdil, že prihlásené označenie nemá vo vzťahu k nárokovným tovarom a službám rozlišovacia spôsobilosť v zmysle § 5 ods. 1 písm. b) zákona o ochranných známkach, keďže predstavuje označenie takého charakteru, na základe ktorého spotrebiteľ nedokáže odlíšiť služby prihlasovateľa od rovnakých služieb iných subjektov a zároveň napĺňa zápisnú výlukú v zmysle § 5 ods. 1 písm. c) zákona o ochranných známkach, pretože ako celok vo vzťahu ku všetkým nárokovným tovarom a službám opisuje ich kvalitu. Podľa odvolacieho orgánu prihlásené označenie je vo vzťahu k nárokovným tovarom a službám v triedach 16 a 41 medzinárodného triedenia tovarov a služieb z pohľadu relevantnej spotrebiteľskej verejnosti, ktorou je široká spotrebiteľská verejnosť, ako aj odborná verejnosť z oblasti obchodu a vydavateľskej činnosti, vnímané ako označenie poskytujúce priamu informáciu o kvalite nárokovovaných tovarov a služieb, konkrétne, že tovary a služby budú skvelé, zaujímavé, pútavé či fantastické, pričom uvedené platí aj vo vzťahu k službám prihláseného označenia nárokovným v triede 35 medzinárodného triedenia tovarov a služieb. Uvedené vyplývalo zo skutočnosti, že prihlásené označenie predstavuje obrazové označenie tvorené slovným prvkom „Famózní“, za ktorým je umiestnený výkričník. Slovo „famózní“ je české prídavné meno, ktorého ekvivalent sa nachádza aj v slovenskom jazyku a jeho význam je „skvelý; vynikajúci; prvotriedny“ (<https://slovník.aktuality.sk>) a interpunkčné znamienko „!“ len zdôrazňuje význam daného slovného prvku. Na základe uvedeného odvolací orgán uzavrel, že prihlásené označenie bude relevantnou spotrebiteľskou verejnosťou vnímané ako pochvalný (laudatórny) výraz poukazujúci na vysokú kvalitu takto označených tovarov a služieb.

Pokiaľ ide o grafickú úpravu prihláseného označenia, odvolací orgán uviedol, že na to, aby prihlásené označenie bolo spôsobilé na zápis do registra ochranných známk práve vďaka použitej grafickej úprave, táto musí byť dostatočne osobitá na odpútanie pozornosti spotrebiteľa od opisného významu slovných prvkov. V posudzovanom prípade grafická úprava prihláseného označenia (mierne štylizovaný typ písma čiernej farby spolu s interpunkčným znamienkom „!“), ktorý navyše len zdôrazňuje význam slovného prvku) nie je dostatočná na to, aby prihlásenému

označeniu zabezpečila rozlišovaciú spôsobilosť, pričom ani kombinácia všetkých prvkov, ktorými je prihlásené označenie tvorené, nie je schopná odvrátiť pozornosť spotrebiteľa od opisnej informácie, ktorú nesie jeho slovný prvok.

Čo sa týka poukazu prihlasovateľa na iné ochranné známky a na princíp právnej istoty, odvolací orgán uviedol, že existujúce zápisy ochranných známkov nevedú same osebe k nároku na zápis prihláseného označenia do registra ochranných známkov. Rozhodujúcou skutočnosťou v preskúvanom prípade je, či prihlásené označenie má, alebo nemá rozlišovaciú spôsobilosť, resp. či je opisné, alebo nie, a nie to, či úrad v minulosti zapísal do registra ochrannú známku/ochranné známky, o ktorých sa prihlasovateľ domnieva, že ide o označenia obdobného charakteru, ako je prihlásené označenie. Odvolací orgán zároveň poukázal na to, že každé konanie vo veciach ochranných známkov je samostatným správnym konaním, v ktorom úrad rozhoduje na základe správnej úvahy s ohľadom na skutkový stav, t. j. konkrétne skutkové okolnosti a špecifiká konkrétneho prípadu. Doplnil, že úlohou úradu je dostatočne a náležite odôvodniť to rozhodnutie, ktoré je výsledkom konkrétneho konania, a nie vysvetľovať a odôvodňovať zápisy iných ochranných známkov. Odkaz na iné zapísané ochranné známky môže byť relevantný iba v prípade, kedy by zahŕňal úplne analogické skutkové okolnosti, čo v prípade ochranných známkov, na ktoré poukázal prihlasovateľ v podanom rozklade, nemožno konštatovať. V prípade obrazových ochranných známkov č. 254979, č. 254951, č. 202927, č. 255408, č. 255265, č. 254802, č. 256022 a č. 251396 ide o odlišné označenia, ktoré sú zapísané pre odlišné tovary a služby a v prípade obrazovej ochrannej známky č. 199289 okrem toho, že ide o odlišné označenie v porovnaní s prihláseným označením, majiteľ svojím vyjadrením prekonal úradom vznesenú námietku opisnosti.

V súvislosti s možnosťou prekonania konštatovanej zápisnej nespôsobilosti prihláseného označenia v zmysle § 5 ods. 2 zákona o ochranných známkach odvolací orgán uviedol, že označenie môže rozlišovaciú spôsobilosť nadobudnúť len intenzívnym a dlhodobým používaním, vďaka ktorému relevantná verejnosť identifikuje tovary alebo služby ním označované ako tovary alebo služby pochádzajúce od konkrétnej osoby, pričom povinnosť označiť a predložiť potrebné dôkazy a uvedenými dôkazmi svoje tvrdenia preukázať spočíva výlučne na osobe prihlasovateľa. Na základe zhodnotenia predložených dôkazných materiálov jednotlivu, ako aj vo vzájomných súvislostiach odvolací orgán konštatoval, že tieto nepreukázali také používanie prihláseného označenia, na základe ktorého by bolo zrejmé, že relevantní spotrebiteľia budú prihlásené označenie vnímať ako označenie obchodného pôvodu nárokovaných tovarov a služieb, teda na základe prihláseného označenia dokážu identifikovať obchodný pôvod takto označených tovarov a služieb a nebudú ho vo vzťahu k nárokovaným tovarom a službám vnímať len ako označenie opisujúce ich obsah a kvalitu.

Keďže na základe preskúmania napadnutého rozhodnutia vyplynulo, že posúdenie naplnenia zápisných výluk podľa § 5 ods. 1 písm. b) a c) zákona o ochranných známkach uskutočnené prvostupňovým orgánom bolo správne, odvolací orgán podaný rozklad zamietol a prvostupňové rozhodnutie, ktorým bola prihláška obrazovej ochrannej známky zamietnutá, potvrdil.

Rozhodnutie v plnom znení nájdete na <https://www.indprop.gov.sk/rozhodnutia/rozhodnutia.html>

Spracovala JUDr. Zuzana Ďuriančíková

Rozhodnutie POZ 1582-2021/N-124-2022 z 1. 12. 2022

(právoplatnosť 17. 1. 2023)

Decision POZ 1582-2021/N-124-2022, 1. 12. 2022

ABSTRAKT

V danom prípade úrad konštatoval, že napriek skutočnosti, že kolízne tovary v triede 3 boli posúdené ako zhodné, neexistuje pravdepodobnosť zmeny podľa § 7 písm. a) bod 2. zákona č. 506/2009 Z. z. o ochranných známkach v znení neskorších predpisov z dôvodu, že podobný prvok, ktorý obsahujú zverejnené označenie a staršia ochranná známka, je bez rozlišovacej spôsobilosti, pričom celkový dojem vyvolaný porovnávanými označeniami je rozdielny.

ABSTRACT

In this case, the office concluded that even though the contested goods in class 3 were judged to be identical, the likelihood of confusion according to Article 7(a) 2 Act No 506/2009 Coll. on Trade Marks does not exist because their common component has no distinctiveness and the signs have different overall impression.

Kľúčové slová

Neexistencia pravdepodobnosti zámery – Spoločný prvok bez rozlišovacej spôsobilosti – Odlišný celkový dojem označenia – Zhodné kolízne tovary.

Key words

Likelihood of confusion not exist – Common component has no distinctiveness – Different overall impression of the signs – Identical contested goods.

Staršia ochranná známka
(OZ EÚ 18239232)

CANNABISTADA

Zverejnené označenie
(POZ 1582-2021)

Proti zápisu obrazového označenia „KANNABI“ do registra ochranných známok, číslo spisu POZ 1582-2021 (ďalej zverejnené označenie), boli 21. 2. 2022 podané námietky týkajúce sa všetkých tovarov v triede 3 medzinárodného triedenia tovarov a služieb.

Namietateľ podal námietky v súlade s ustanovením § 30 v spojení s § 7 písm. a) bod 2. zákona č. 506/2009 Z. z. o ochranných známkach v znení neskorších predpisov na základe toho, že je majiteľom staršej slovnej ochrannej známky EÚ „CANNABISTADA“ č. 018239232 s právom prednosti od 13. 5. 2020, ktorá je zapísaná pre tovary v triedach 3 a 5 medzinárodného triedenia tovarov a služieb (ďalej staršia ochranná známka).

Bolo zhodnotené, že tovary napadnuté námietkami prihlásené pre zverejnené označenie v triede 3 „éterické oleje; kozmetické prípravky“ sú rovnako obsiahnuté v zozname tovarov zapísaných pre staršiu ochrannú známku v rovnakej triede, a preto sú zhodné.

Čo sa týka porovnania kolíznych označení, úrad pri hodnotení sémantického hľadiska uviedol, že v slovnom prvku staršej ochrannej známky spotrebiteľ zaregistruje slovo „cannabis“, ktoré v latinčine predstavuje názov rastliny konope z čeľade Cannabaceae. Taktiež si slovenskí spotrebiteľia môžu spojiť slovný prvok „KANNABI“ zverejneného označenia s latinským názvom konope, ktoré je tiež nazývané „kanabis“. Ďalej poukázal aj na grafickú úpravu zverejneného označenia, kde je možné najmä u mladšej generácii predpokladať, že môže vrchnú časť slovného prvku písmeno „I“ a obrázok srdiečka vnímať z anglického „I love“, t. j., bude vnímať zverejnené označenie ako celok s významom „I love kannab(i)“, t. j. ako „mám rád/milujem konope“. Ďalej bolo konštatované, že slovný prvok staršej ochrannej známky a zverejneného označenia možno vo

vzťahu k zapísaným a prihláseným tovarom považovať za prvky opisné, pretože v súčasnosti mnohé prípravky, krémy a aj výživové doplnky obsahujú výťažok z konope.

V závere hodnotenia sémantického hľadiska úrad konštatoval, že porovnávané označenia sú z významového hľadiska podobné, aj keď ich podobnosť je založená na význame prvkov bez rozlišovacej spôsobilosti.

V celkovom zhodnotení úrad poukázal na ustálenú národnú aj európsku rozhodovaciu prax, ktorá je v súlade so spoločným postupom úradov pre ochranné známky v Európskej únii pri hodnotení pravdepodobnosti zámery (schváleným v máji 2014) a z ktorej vyplýva, že ak spoločné prvky konfliktných označení nemajú žiadnu alebo majú nízku rozlišovaciu spôsobilosť, je potrebné uplatniť zásadu, že ani v prípade zhodných tovarov alebo služieb samotná zhoda označení v prvkoch s nízkym stupňom rozlišovacej spôsobilosti či bez nej nevedie k pravdepodobnosti zámery. V predmetnom prípade je rôzna miera podobnosti z jednotlivých hľadísk porovnávania založená na obsiahnutí prvku „KANNABI“ vo zverejnenom označení a „CANNABI“ v staršej ochrannej známke. Uvedený slovný prvok, resp. slovná časť oboch označení je bez rozlišovacej spôsobilosti, pričom ďalšie prvky označení (srdiečko vo zverejnenom označení a druhá časť slovného prvku staršej ochrannej známky „STADA“) sú výrazne odlišné a hlavne celkové grafické stvárnenie zverejneného označenia má za následok, že celkový dojem vyvolaný porovnávanými označeniami nie je ani veľmi podobný, ani zhodný. Vzhľadom na závery zistené pri porovnávaní označení a v súlade s uvedenými zásadami spoločného postupu a rozhodovacej praxe úrad konštatoval, že podobný slovný prvok zverejneného označenia „KANNABI“ a staršej ochrannej známky „CANNABI“ nemôže vzhľadom na chýbajúcu rozlišovaciu spôsobilosť a ďalšie odlišné prvky oboch označení vrátane ich štruktúry viesť spotrebiteľa s priemernou mierou pozornosti k mylnej predstave o spoločnom pôvode takto označených zhodných tovarov. Staršia ochranná známka ako celok dosahuje minimálnu mieru rozlišovacej spôsobilosti založenú na obsiahnutí, usporiadaní a vyhotovení všetkých prvkov, ktoré ju tvoria.

Pri konštatovaní odlišného celkového dojmu kolíznych označení je nutné uviesť, že neexistuje pravdepodobnosť zámery na strane verejnosti aj napriek tomu, že kolízne tovary boli vyhodnotené ako zhodné. **Námietkam sa z uvedených dôvodov nevyhovelo a boli zamietnuté.**

Rozhodnutie v plnom znení nájdete na:
<https://www.indprop.gov.sk/rozhodnutia/rozhodnutia.html>

Spracoval Ing. Slavomír Gazdík

Rozhodnutie POZ 2674-2016/N-79-2022 z 8. 8. 2022
(právoplatnosť 13. 9. 2022)
Decision POZ 2674-2016/N-79-2022, 8. 8. 2022

ABSTRAKT

Namietateľ podal námietky na základe staršej ochrannej známky podľa § 7 písm. a) zákona č. 506/2009 Z. z. o ochranných známkach v znení neskorších predpisov. Úrad existenciu pravdepodobnosti zámény na strane verejnosti vylúčil a námietky zamietol.

ABSTRACT

The opponent filed an opposition on the grounds of an earlier trade mark under Article 7(a) 2 Act No 506/2009 Coll. on Trade Marks. The office excluded likelihood of confusion on the part of the public and rejected the opposition.

Kľúčové slová

pravdepodobnosť zámény, rozlišovacia spôsobilosť, odlišný celkový dojem

Key words

likelihood of confusion, distinctiveness, different overall impression

Ochranná známka č. 236597

sajder

Zverejnené označenie

(POZ 2674-2016)

Proti zápisu obrazového zverejneného označenia do registra ochranných známok boli podané námietky.

Namietateľ podané námietky odôvodnil tým, že je majiteľom slovnej ochrannej známky „sajder“ č. 236597, ktorú prihlasovateľ bez akejkoľvek úpravy zahrnul do zverejneného označenia.

Namietateľ zdôraznil, že slovo „sajder“ je prvkom, ktorý z pohľadu spotrebiteľskej verejnosti nepredstavuje druh tovaru, pretože druhom tovaru je cider. Slovo „sajder“ považoval za kreatívny variant slova cider, ktorý je rozlišujúcim (dištingtívnym) označením prislúchajúcim výhradne k jeho výrobkom. Namietateľ poznamenal, že bol prvým subjektom, ktorý začal používať označenie „sajder“ na území Slovenska, a to v spojitosti s jeho produktom – jablkovým muštom predávaným pod značkou „Jablčnô“.

Prihlasovateľ v čase konania o predmetných námietkach inicioval konanie o zrušení staršej ochrannej známky „sajder“ č. 236597, ktorého výsledkom bolo jej zrušenie pre časť tovarov v triedach 32 a 33 medzinárodného triedenia tovarov a služieb.

Z porovnania tovarov a služieb prihlásených v triedach 32, 33 a 35 medzinárodného triedenia tovarov a služieb s tovarmi a službami zapísanými pre staršiu ochrannú známku v triedach 32, 35 a 43 medzinárodného triedenia tovarov a služieb vyplynulo, že prihlásené tovary v triede 32 sú zhodné a vo vysokej miere podobné zapísaným tovarom v rovnakej triede, tovary prihlásené v triede 33 sú podobné tovarom zapísaným v triede 32 a služby prihlásené v triede 35 sú podobné službám zapísaným pre staršiu ochrannú známku v rovnakej triede.

Pri porovnávaní kolíznych označení bola zistená minimálna miera ich vizuálnej podobnosti a nízka miera podobnosti z fonetického hľadiska (i to len v prípade vyslovenia všetkých slovných prvkov zverejneného označenia, čo je však vzhľadom na vyhotovenie jednotlivých prvkov veľmi málo pravdepodobné) a tiež nízka miera podobnosti zo sémantického hľadiska. Zistená podobnosť bola konštatovaná z dôvodu prítomnosti slovného prvku „sajder“ vo zverejnenom označení, ktorý tvorí staršiu ochrannú známku. Pri posúdení pravdepodobnosti zámény bolo nevyhnutné vychádzať z celkového dojmu, ktorý porovnávané označenia vyvolávajú, pričom bolo nutné zohľadniť dominantné a rozlišovacie prvky v nich obsiahnuté. Vo zverejnenom označení je prvok „sajder“ potlačený do úzadia veľkosťou ďalších jeho prvkov, predovšetkým slovného prvku „LIŠIAK“, ale aj slovného spojenia „ZO SADU“ a tiež obrazového prvku. Navyše, slovný prvok „sajder“ vo zverejnenom označení je prvkom bez rozlišovacej spôsobilosti, pretože označuje druh nápoja, ktorý je obsiahnutý v zozname prihlásených tovarov a prihlásené služby s ním

priamo súvisia. Ostatné prvky zverejneného označenia sú vo vzťahu k prihláseným tovarom a službám fantazijnými prvkami schopnými odlíšiť tieto tovary a služby od tovarov a služieb iných osôb pôsobiacich v rovnakom segmente trhu. Z uvedeného odôvodnenia vyplynulo, že pozornosť spotrebiteľa sa sústreďuje na ostatné prvky zverejneného označenia (obrazový prvok stvárňujúci lišiaka a slovné spojenie „LIŠIAK ZO SADU“), ktoré nie sú vyjadrením druhu ani iných vlastností prihlásených tovarov a služieb, ale slúžia na identifikáciu ich pôvodu a aj svojím vyhotovením pútajú pozornosť spotrebiteľa.

Napriek tvrdeniam namietateľa o nevedomosti bežného slovenského spotrebiteľa o druhu tovaru cider, bolo v rozhodnutí poukázané na bežné používanie cudzojazyčných výrazov, najmä z anglického jazyka, v ich pôvodnej podobe a tiež vo variante predstavujúcom zdomácnenú podobu cudzieho slova (napr. mail/mejl, chat/čet), pričom v niektorých prípadoch domáca podoba vytláča, prípadne už úplne vytlačila pôvodnú cudzojazyčnú podobu slov (napr. džin, víkend, softvér). V dôsledku uvedeného bolo konštatované, že je dôvodné predpokladať vnímanie slova sajder slovenskou spotrebiteľskou verejnosťou ako bežnej zdomácnenej podoby pôvodne cudzieho slova cider.

Namietateľ sa odvolal aj na nevyhnutnosť posúdiť rozlišovaciu spôsobilosť jeho ochrannej známky. V súvislosti s preukázaním dosiahnutej miery rozlišovacej spôsobilosti staršej ochrannej známky namietateľ predložil niekoľko dokladov, ktoré boli v rozhodnutí detailne opísané a analyzované. Z predložených dôkazov jednoznačne vyplynulo, že namietateľ slovo „sajder“ používa v jeho známom význame a ako „poslovenčenú“ podobu označenia nápoja cider. Predložené dôkazy neobsahovali ani zmienku o ochrannej známke „sajder“. Výskyt slova „sajder“ v dôkazoch predložených namietateľom označuje druh nápoja a nemožno

ho stotožniť s preukázaním používania ochrannej známky. Fotografie výrobkov zobrazujú dominantné označenie „Jablčnô“ doplnené drobným nápisom „sajder“. Takúto podobu nemožno akceptovať ako zodpovedajúcu podobe zapísanej ochrannej známky, ktorú tvorí len samotné slovo „sajder“. Pri skúmaní pravdepodobnosti zámery sa však označenia alebo ochranné známky vždy porovnávajú v takej podobe, v akej sú prihlásené, resp. zapísané. Ochranná známka namietateľa „sajder“ má zníženú vnútornú rozlišovaciu spôsobilosť a namietateľ svojimi tvrdeniami ani predloženými dôkazmi nepreukázal jej prípadnú zvýšenú rozlišovaciu spôsobilosť, ktorá by mohla ovplyvniť posúdenie existencie pravdepodobnosti zámery na strane verejnosti či pravdepodobnosti asociácie zverejneného označenia so staršou ochrannou známkou.

V závere rozhodnutia bolo konštatované, že zverejnené označenie obsahuje ďalšie prvky, ktoré potláčajú vnímanie spoločného prvku „sajder“. Obrazový prvok v podobe lišiaka a slovné prvky „LIŠIAK ZO SADU“ sa v staršej ochrannej známke nenachádzajú a zabezpečujú, že celkový dojem vyvolaný porovnávanými označeniami je odlišný. Pravdepodobnosť zámery a rovnako tak aj pravdepodobnosť asociácie vzhľadom na charakter porovnávaných označení a ich prvkov bola vylúčená a uplatnený námietkový dôvod bol posúdený ako nedôvodný.

Úrad podľa § 31 ods. 5 zákona č. 506/2009 Z. z. o ochranných známkach v znení neskorších predpisov námietky zamietol.

Rozhodnutie v plnom znení nájdete na:

<https://www.indprop.gov.sk/rozhodnutia/rozhodnutia.html>

Spracovala Mgr. Danka Gašperanová

Ako získať Fast Track úžitkový vzor?

prihlasovateľ má na **slovensko.sk** aktivovanú elektronickú schránku na doručovanie

VIAC INFORMÁCIÍ NA WWW.UPV.SK

 ÚRAD
PRIEMYSELNÉHO VLASTNÍCTVA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Tlač a informácie

Súdny dvor Európskej únie

TLAČOVÉ KOMUNIKÉ č. 50/23

Luxemburg 20. marca 2023

Rozsudok vo veci C-522/21

Saatgut-Treuhandverwaltung (KWS Meridian)

Ochrana práv k odrodám rastlín: nie je stanovená minimálna úroveň kompenzácie

Ustanovenie stanovujúce minimálnu paušálnu sumu, vypočítanú na základe štvornásobku licenčného poplatku ako náhrady za opakované a úmyselné porušenie, je neplatné

Saatgut-Treuhandverwaltung (ďalej STV) je združenie držiteľov chránených práv k odrodám rastlín, ktorého úlohou je obhajovať práva svojich členov, a to najmä presadzovať ich práva na informácie a nároky na úhradu.

STV žiada pred nemeckými súdmi náhradu škody od poľnohospodára, ktorý bez súhlasu neoprávnene vysadil chránenú odrodu ozimného jačmeňa KWS Meridian.

Súd, ktorý v danej veci rozhodoval, mal pochybnosti o platnosti ustanovenia obsiahnutého vo vykonávacom nariadení prijatom Komisiou. Nariadenie stanovuje, že držiteľ práva môže v prípade opakovaného a úmyselného porušenia požadovať minimálnu paušálnu sumu vypočítanú na základe štvornásobku licenčného poplatku.¹ Následne v tejto súvislosti predložil Súdnemu dvoru prejudiciálnu otázku.

Súdny dvor vo svojom rozsudku vyhlásenom 16. marca 2023 konštatoval, že sporné ustanovenie je neplatné.

Ustanovenie stanovuje minimálnu paušálnu sumu vypočítanú na základe priemernej výšky licenčného poplatku, hoci výška poplatku nemôže sama osebe tvoriť základ na určenie škody, pretože nemusí nevyhnutne súvisieť s touto škodou.

Okrem toho stanovenie minimálnej paušálnej sumy ako náhrady škody, ktorú utrpel držiteľ, je v rozpore s povinnosťou držiteľa preukázať rozsah utrpenej škody. Ustanovenie iba predpokladá dôkaz o existencii opakovaného a úmyselného zásahu do práv držiteľa.

Okrem toho je ustanovenie v rozpore so zákazom represívnej náhrady škody stanoveným právom Únie. Stanovenie úrovne kompenzácie na minimálnu paušálnu sumu vypočítanú na základe štvornásobku priemernej výšky licenčného poplatku môže viesť k represívnej náhrade škody.

Napokon ustanovenie neprípustne obmedzuje voľnú úvahu súdu, ktorý koná vo veci, stanovením nevyvrátiteľnej domnienky o minimálnom rozsahu škody, ktorú utrpel držiteľ.

Z týchto dôvodov Súdny dvor konštatuje, že Komisia prekročila rozsah svojej vykonávacej právomoci.

POZNÁMKA: Návrh na začatie prejudiciálneho konania umožňuje súdom a tribunálom členských štátov v sporoch, v ktorých rozhodujú, aby Súdnemu dvoru predložili otázky týkajúce sa výkladu práva alebo platnosti aktu Európskej únie. Súdny dvor sám o spore nerozhoduje. Je to na vnútroštátnom súde alebo tribunáli, aby prípad riešil v súlade s rozhodnutím Súdného dvora, ktoré je tiež záväzné pre iné vnútroštátne súdy alebo tribunály, pred ktorými je podobná otázka nastolená.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Súdny dvor.
[Úplné znenie rozsudku](#) je zverejnené na internetovej stránke CURIA v deň doručenia.

Preklad z anglického jazyka zabezpečili pracovníci ÚPV SR.

¹ Článok 18 ods. 2 nariadenia Komisie (ES) č. 1768/95 z 24. júla 1995, ktorým sa vykonávajú pravidlá o výnimke pre poľnohospodárstvo ustanovenej v článku 14 ods. 3 nariadenia Rady (ES) č. 2100/94 o právach Spoločenstva k odrodám rastlín (Ú. 1995 L173, s. 14), v znení nariadenia Komisie (ES) č. 2605/98 z 3. decembra 1998 (Ú. v. ES L 328, s. 6).

Tlač a informácie

Súdny dvor Európskej únie

TLAČOVÉ KOMUNIKÉ č. 50/23

Luxemburg 20. apríla 2023

Rozsudok Súdneho dvora v spojených veciach C-775/21
|Blue Air Aviation a C-826/21| UPFR

Šírenie hudobného diela ako hudobnej kulisy v dopravnom prostriedku na prepravu cestujúcich predstavuje verejný prenos v zmysle práva Únie.

To však neplatí v prípade samotnej inštalácie zvukového zariadenia a prípadne softvéru umožňujúceho šírenie hudobnej kulisy v dopravnom prostriedku.

Dve rumunské organizácie kolektívnej správy autorských práv a s nimi súvisiacich práv v hudobnej oblasti podali žaloby jednak proti leteckej prepravnej spoločnosti Blue Air a jednak proti rumunskej železničnej dopravnej spoločnosti CFR s cieľom dosiahnuť zaplatenie dlžných odmien a pokút za nelicencované šírenie hudobných diel na palube lietadiel a v osobných vozňoch.

Odvolačný súd Bukurešť, ktorý prejednáva tieto veci, sa Súdneho dvora predovšetkým pýta:

- či šírenie hudobného diela alebo časti hudobného diela v komerčnom lietadle obsadenom cestujúcimi, a to pri vzlete, pristáti alebo kedykoľvek počas letu, prostredníctvom všeobecného systému ozvučenia lietadla predstavuje verejný prenos;
- či železničný dopravca používajúci železničné vozne vybavené systémom ozvučenia na účely oznamovania informácií cestujúcim uskutočňuje verejný prenos.

Súdny dvor rozhodol, že **šírenie hudobného diela ako hudobnej kulisy v dopravnom prostriedku na prepravu cestujúcich predstavuje verejný prenos** v zmysle práva Únie.² **Samotná inštalácia zvukového zariadenia a prípadne softvéru umožňujúceho šírenie hudobnej kulisy v dopravnom prostriedku však nepredstavuje takýto prípad. V dôsledku toho právo Únie bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje vyvrátiteľnú domnienku verejného prenosu hudobných diel založenú na existencii systémov ozvučenia v dopravných prostriedkoch.**

Súdny dvor najskôr pripomenul, že členské štáty poskytujú autorom výlučné právo udeliť súhlas alebo zakázať akýkoľvek verejný prenos ich diel vrátane sprístupňovania ich

diel verejnosti takým spôsobom, aby verejnosť k nim mala prístup z miesta a v čase, ktoré si sama zvolí. Autori teda disponujú právom preventívnej povahy, ktoré im umožňuje postaviť sa medzi prípadných používateľov ich diel a verejný prenos, ktorý títo používatelia zamýšľajú uskutočniť, a na tento účel prenos zakázať.

V tejto veci Súdny dvor uviedol, že šírenie hudobného diela ako hudobnej kulisy v dopravnom prostriedku na prepravu cestujúcich, **ktoré uskutočňuje prevádzkovateľ tohto dopravného prostriedku**, predstavuje verejný prenos tohto diela, keďže na jednej strane tento prevádzkovateľ tým s plnou znalosťou dôsledkov svojho konania sprostredkúva svojim zákazníkom prístup k chránenému dielu. Bez tohto zásahu by títo zákazníci v zásade nemohli využívať šírené dielo. Na druhej strane toto dielo je sprístupnené všetkým skupinám cestujúcich, ktoré súčasne alebo postupne využili tento dopravný prostriedok.

Naproti tomu samotné zabezpečenie fyzických zariadení umožňujúcich alebo uskutočňujúcich prenos sa samo osebe nerovná prenosu. Právo Únie preto bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje vyvrátiteľnú domnienku verejného prenosu založenú na existencii systémov ozvučenia v dopravných prostriedkoch. Takáto právna úprava totiž môže viesť k uloženiu povinnosti zaplatiť odmenu za samotnú existenciu týchto systémov ozvučenia v týchto dopravných prostriedkoch, a to aj v prípade neexistencie akéhokoľvek aktu verejného prenosu.

UPOZORNENIE: Návrh na začatie prejudiciálneho konania umožňuje súdom členských štátov v rámci sporu, ktorý rozhodujú, položiť Súdnemu dvoru otázky o výklade práva Únie alebo o platnosti aktu práva Únie. Súdny dvor nerozhoduje vnútroštátny spor. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby rozhodol právnu vec v súlade s rozhodnutím Súdneho dvora. Týmto rozhodnutím sú rovnako viazané ostatné vnútroštátne súdne orgány, na ktoré bol podaný návrh s podobným problémom.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Súdny dvor.
Úplné znenie rozsudku sa uverejňuje na internetovej stránke CURIA
v deň vyhlásenia rozsudku.

² Ide o smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2001/29/ES z 22. mája 2001 o zosúladení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti (Ú. v. ES L 167, 2001, s. 10; mim. vyd. 17/001, s. 230).

Z rozhodnutí Centra ADR (doménové spory)

<hammerstrength.sk>

Rozhodnutie 32/2022 z 5. októbra 2021

SUMMARY

The complainant is a holder of a non-exclusive trademark license to the trademark „Hammer Strength“. The domain name holder conducts business in the area of fitness. He registered for himself the domain name „hammerstrength.sk“. The domain was never put into use. The Expert concluded that the complainant has legal standing to file an ADR complaint because he provided the ADR Center with an ad hoc consent of the trademark owner to initiate these proceedings as a non-exclusive licensee. Such consent of a licensee requires clear identification of the trademark, domain name, and domain name holder. The Expert found that the domain name is identical to the registered trademark. Owing to the domain name holder's business activities in the same area, and despite non-use of the domain name, the Expert concluded that the case concerns a double-identity scenario where the likelihood of confusion is to be presumed. The lack of good faith was derived from a continuous non-use of the domain name for a period exceeding two years. The domain name holder failed to prove any legitimate interest to use the domain name. The complaint was thus successful and the domain was subsequently transferred to the complainant.

Kľúčové slová

aktívna legitímácia, náležitosti súhlasu majiteľa chráneného označenia, nepoužívanie domény počas 2 rokov, koncept konania ADR, dvojitá identita, spôsobilosť domény na legitímne používanie, hodnotenie dôkazov

Keywords

legitimation active, requirements for consent of the trademark owner, non-use for a period of 2 years, double identity, domain eligibility for legitimate use, evaluation of evidence

Doména: <hammerstrength.sk>

Číslo a dátum rozhodnutia: 32/2021, 13. októbra 2021

Rozhodoval expert Centra ADR¹: Doc. Dr. Iur. Mgr. Martin Husovec

Citácia v iných rozhodnutiach: Doteraz necitované v iných rozhodnutiach

Citácia v literatúre: Doteraz necitované v literatúre

Odkaz na celé znenie rozhodnutia:

https://adr.eisionline.org/wp-content/uploads/2021/11/Hammerstrenght_Rozhodnutie_na-zverejnenie.pdf

Vybrané právne vety

„Tam, kde dopad na férovosť procesu a rovnosť zbraní neexistuje, nie dôvod na vyžadovanie prekladu na účely hospodárnosti konania. Držiteľ domény si najal profesionálnu advokátsku kanceláriu, ktorá bez problémov namietala konkrétne znenie ustanovení predkladanej zmluvy. Preto k žiadnemu kráteniu jeho práva na spravodlivý proces nedochádza.“ (bod 20)

„Súhlas majiteľa práva slúži ako koordinačný prostriedok medzi ním a držiteľom licencie a je na ňom, aby posúdil, kto s jeho držiteľov nevýhradných licencií by mal uplatňovať práva z konkrétnej známky v konkrétnom spore. Sťažovateľ preto má aktívnu legitímáciu ako držiteľ nevýhradnej licencie. Zároveň získal dôveru majiteľa ochrannej známky

¹ Arbitrážne centrum pre alternatívne riešenie doménových sporov (Centrum ADR) predstavuje zložku European Information Society Institute (EISI), ktorá s účinnosťou od 1. 9. 2017 zastrešuje a koordinuje činnosť expertov rozhodujúcich spory v doméne .sk podľa Pravidiel ADR a Rokovacieho poriadku ADR.

Užitočné odkazy: : <https://adr.eisionline.org/sk/zakladne-dokumenty-adr/>, <https://adr.eisionline.org/sk/zoznam-expertov/>, <https://adr.eisionline.org/sk/faq-2/>

prostredníctvom súhlasu na presadzovanie práv v konkrétnom spore. Ak by toto konanie prebiehalo pred súdom podľa známkového práva, aktívna legitimácia by bola rovnako preukázaná.“ (bod 24)

„Prejednávany spor je prvým sporom doménového ADR vôbec, kedy si práva nevymáha majiteľ chráneného označenia priamo. Doteraz si vždy práva bezprostredne vymáhali majitelia známk, obchodných mien alebo nezapísaných označení. Mnoho návrhov je preto priamo od zahraničných sťažovateľov, ktorými sú americké, francúzske, švajčiarske alebo iné firmy. Sťažovateľ je však „len“ držiteľ „bežnej“ nevýhradnej licencie. Takýto držiteľ licencie je pri vymáhaní práv aj hmotným právom odkázaný na to, aby získal dôveru majiteľa práva vo forme súhlasu s vymáhaním práv. Toto pravidlo chráni majiteľa práva pred tým, aby držiteľ licencie za jeho chrbtom nenadobudol rôzne výhody proti jeho vôli, aby neuplatňoval práva tam, kde by sa to priečilo jeho záujmom, prípadne, kde by o uplatnenie práv (a získanie deliktých nárokov) mal záujem on sám. Preto je súhlas majiteľa práva zásadnou podmienkou vymáhania práva aj keď je preukázané, že sťažovateľ je držiteľom licencie.“ (bod 31)

„Preto predložený súhlas musí jasne určovať, že držiteľ licencie má nielen užší právny vzťah s majiteľom práva, ale aj jeho konkrétny súhlas: a) uplatniť práva z konkrétneho chráneného označenia proti b) konkrétnej doméne, držanej c) konkrétnym držiteľom.“ (bod 33)

„Na účel autentifikácie centrom si expert vyžiadala oficiálnu emailovú adresu majiteľa označenia, na ktorú by následne centrum ADR zaslalo žiadosť o emailové potvrdenie autenticity predkladaných dokumentov s určením lehoty sedem pracovných dní. Potvrdzujúci email musel byť odoslaný z takej oficiálnej emailovej adresy spoločnosti, ktorá zodpovedá dôležitosti právneho oddelenia alebo patrí jeho konkrétnemu zamestnancovi (a teda nie napr. info@xy.com). Sťažovateľ sa nakoniec rozhodol pre túto možnosť. Zo strany Centra ADR následne došlo k úspešnému potvrdeniu autenticity, keď osoba, ktorá je podľa všetkých dôkazov hlavným právnikom spoločnosti, potvrdila zo svojho emailu autenticitu predloženého súhlasu. S prihliadnutím aj na ostatné dôkazy už expert nemal viac dôvod pochybovať o tom, že sťažovateľ disponuje platným súhlasom so všetkými náležitosťami.“ (bod 36)

„Pokiaľ ide o námietku držiteľa domény, že osoba, ktorá je preukázateľne hlavným právnikom spoločnosti, nemá automaticky právomoc zároveň udeliť takýto súhlas, nepovažujem ju za presvedčivú. Právny úkon, ktorým hlavný právnik spoločnosti odsúhlasuje svojmu dlhoročnému partnerovi oprávnenie vymáhať práva z ochrannej známky, ku ktorej už má navyše licenciu, by priemerný adresát

chápal ako obvyklú súčasť jeho „pracovného zaradenia“ (§ 20 ods. 2 ObčZ). Súhlas alebo iný návrh smerujúci k začatiu konania ADR v súvislosti so slovenskou doménou je možné považovať za „právny úkon v Slovenskej republike“ v zmysle § 3 ods. 2 ZoMPSaP. Preto ak takýto úkon „robí cudzinec, stačí (...), ak je na úkon spôsobilý podľa slovenského práva“. Z tohto pohľadu test „obvyklého pracovného zaradenia“ podľa slovenského práva postačí na určenie toho, kto je oprávnený konať za zahraničnú právnickú osobu. Sťažovateľ tu riadne preukázal pracovné zaradenie dotknutej osoby, ktorá konala za americkú spoločnosť.“ (bod 40)

„Pri zhodnom označení existuje vždy vysoká miera pravdepodobnosti zámery, najmä ak ide o rovnaké tovary alebo služby (pozri aj prezumpciu podľa 16 Dohody o obchodných aspektoch práv duševného vlastníctva). To isté platí aj podľa judikatúry Súdneho dvora EÚ, ktorá v oblasti dvojitej identity neskúma pravdepodobnosť zámery (pozri čl. 9 ods. 2 písm. a) nariadenia o ochrannej známke EÚ). Len výnimočne sa dodatočne skúma zásah do jednej z funkcií známky, ako akýsi korektív, ale aj to najmä v prípadoch referenčného používania (v prípadoch funkcie pôvodu sa čoraz viac predpokladá, že dôkazné bremeno je na porušiteľovi, pozri názor britského sudcu: Richard Arnold, Infringement under Art 10(2)(a) Trade Marks Directive (Recast) / Art 9(2)(a) European Union Trade Mark Regulation and effect on the functions of the trademark, GRUR 884, 887 (2016); rovnako Martin Husovec, Trademark Use Doctrine in the European Union and Japan, 21 Marq. Intellectual Property L. Rev. 1 (2017). str. 29).“ (bod 49)

„Aj samotná registrácia domény bez použitia na konkrétne tovary alebo služby môže byť zásahom do známkových práv. Ak si totiž konkurent pripraví doménový priestor na možný zásah do práv, môže sa majiteľ práv brániť proti ohrozeniu svojho práva vo forme prípravy deliktu; nemusí totiž čakať na dokonanie deliktu a môže uplatniť negatívnu ochranu ihneď (pozri čl. 130 nariadenia o ochranných známkach EÚ, ale aj § 8a ZoOchrZ). Navyše, ochrana podľa nekalosúťažného práva by pri posudzovaní blokačnej súťaže nehladela na tovary alebo služby, ale skôr na súťažný vzťah. Ten tu nepochybne je. Ak preto súčasný stav trvá viac ako dva roky, je pomerne zrejmé, že negatívnu ochranu by poskytol aj súd, či už zo známkového alebo nekalosúťažného práva. Platí pritom aj to, čo uviedol sťažovateľ. Konanie ADR je samoregulačný mechanizmus v doménovom priestore, v rámci ktorého sa držiteľia domén zaviazali aj na dodržiavanie pravidiel férovosti, ktoré im inak nemusia vyplývať zo zákona (pozri aj § 2 písm. s), zákona o ochrane spotrebiteľa, ktorý u nás implementuje smernicu o nekalých obchodných praktikách).“ (bod 51)

„Držiteľ domény poukazuje na to, že predaj alebo servisovanie použitých strojov predmetnej značky môže slúžiť ako legitímny dôvod používania predmetnej domény, resp. označenia. A teda, že doména je spôsobilá legitímneho používania. To je samozrejme pravda, ale s dodatkom, že by tak doména musela pokrývať len tieto stroje, keďže sa spolieha na vyčerpanie práv (pozri Portakabin C 558/08, body 80 až 84). Lenže tvrdenie držiteľa domény je čisto hypotetické, keďže k takémuto použitiu domény z jeho strany nikdy v minulosti nedošlo. Doména je pritom registrovaná už viac ako dva roky. To, že držiteľ túto činnosť v skutočnosti vykonáva vo svojom podnikaní, je samozrejme relevantné, ale len ako dôkaz o tom, že by si doménu mohol pripravovať na tento účel. Podľa článku 3.2 Pravidiel ADR bolo jeho povinnosťou prípadne podložiť akýkoľvek legitímny záujem aj dôkazmi, nielen tvrdeniami. To však neurobil. Nevyvrátil tak domnienku podľa čl. 3 ods. 2 pravidiel. Len nad rozsah uvediem, že sila dôkazov by mala odrážať to, koľko času ubehlo od registrácie. Ak si doménu práve registroval, je zrejme, že dôkazy o príprave môžu byť menšieho rozsahu.“ (bod 53)

„Sťažovateľ riadne preukázal, že je držiteľom licencie a má súhlas od majiteľa známky na vymáhanie práv prostredníctvom ADR vo veci domény „hammerstrength.sk“. Držiteľ domény nepreukázal realizáciu žiadneho legitímneho záujmu pri registrácii domény a to ani po dvoch rokoch jej držania. Sťažovateľ naopak preukázal existenciu pravdepodobnosti zámieny a zlej viery u držiteľa. Dôsledkom je jeho úspech vo veci samej.“ (bod 58)

Zhrnutie a význam rozhodnutia

V doménovom spore o doménu <hammerstrength.sk> bol sťažovateľ držiteľom nevýhradnej licencie k slovnej ochrannej známke „Hammer Strength“ a na tomto základe uplatňoval právo na prevod domény. Historicky išlo o prvý takýto prípad prejednávany podľa Pravidiel ADR, keď sťažovateľ sám nebol majiteľom chráneného označenia. Držiteľ domény podnikal v oblasti fitness. Zaregistroval si doménu, ktorá je zhodná so slovnou ochrannou známkou, pričom ju viac ako dva roky nepoužíval.

Odborné rozhodnutie experta je precízne vyargumentované a poskytuje odpovede na všetky zásadné otázky,

ktoré z uvedených skutkových okolností priamo vyvstávajú. Môže držiteľ nevýhradnej licencie byť sťažovateľom? Môže žiadať prevod domény na seba alebo len na majiteľa ochrannej známky? Aké základné požiadavky musí spĺňať súhlas majiteľa ochrannej známky s vedením doménového sporu zo strany držiteľa nevýhradnej licencie? Ako sa hodnotia dôkazy v doménovom spore z hľadiska ich autenticity a obsahu? Je prípustný ako dôkaz aj naskenovaný dokument? Musí predkladaný dokument obsahovať elektronický podpis? Ako možno preukázať u konkrétnej osoby jej oprávnenie konať za právnickú osobu, resp. za zahraničnú právnickú osobu? Podstatu odpovedí nájdete v citovaných častiach odborného rozhodnutia, pre celkový kontext však možno odporučiť úplné znenie rozhodnutia, ktoré je dostupné online na uvedenom odkaze.

Okrem naznačených otázok sa expert riadne vyrovnal aj s vážnymi námietkami držiteľa ohľadne pravdepodobnosti zámieny, dobrej viery a legitímneho záujmu. Bolo tak explicitne potvrdené, že dvojité zhodnosť bez ďalšieho implikuje pravdepodobnosť zámieny. Expert správne upozornil, že už samotná registrácia domény, ktorú držiteľ nepoužíva, môže predstavovať neoprávnený zásah do práv z ochrannej známky, pretože už samotné ohrozenie práv postačuje; pozri aj dikciu § 8a ods. 1 zákona o ochranných známkach. Pre doménové spory vo všeobecnosti je dôležitý aj záver, že prípadná dobrá viera držiteľa pri registrácii domény sa môže neskôr stratiť v dôsledku pasivity držiteľa, ktorý doménu nepoužíva dlhší čas. Tiež bolo zo strany experta potvrdené, že obrana držiteľa vyčerpaním práv v zmysle známkového práva nemôže byť úspešná, keď sa doména nepoužíva. Navyše, vyčerpanie práv by sa preukázateľne muselo týkať výlučne predaja alebo servisovania použitých strojov predmetnej značky, ako vyplýva aj z relevantnej judikatúry Súdneho dvora EÚ.

Z uvedených dôvodov možno odborné rozhodnutie č. 32/2021 vo veci domény <hammerstrength.sk> považovať za významný príspevok k výkladu Pravidiel ADR a budovaniu konzistentnej rozhodovacej praxe Centra ADR. Vo svojich dôsledkoch a argumentačných presahoch nie je vylúčené, že o jeho kvalite zdôvodnenie sa budú môcť oprieť aj súdy v známkových a nekalosúťažných sporoch.

Správy z ÚPV SR

Slovenské vynálezy vedia byť vybavené za expresný čas!

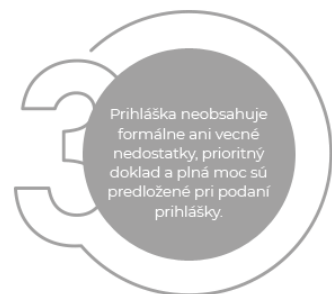
Od 1. apríla 2023 Úrad priemyselného vlastníctva SR zavedie zrýchlené (fasttrackové) konanie, vďaka ktorému sa čas od podania prihlášky úžitkového vzoru až po jeho zápis do registra významne skráti.

Na Slovensku sa podá približne 400 prihlášok úžitkových vzorov na vynálezy, častokrát ide práve o malé a stredné podniky, domácich vynálezcov a objavy, ktoré pomáhajú zlepšovať konkurencieschopnosť podnikov, ale aj celého Slovenska.

Prihláška úžitkového vzoru spĺňajúca všetky podmienky zaradenia do fasttrackového konania bude zverejnená do troch mesiacov od podania prihlášky a ak proti zápisu úžitkového vzoru do registra nebudú podané námietky, bude úžitkový vzor do registra zapísaný spravidla do pol roka oproti aktuálnym deviatim mesiacom.

Podmienky zaradenia prihlášky úžitkového vzoru do fasttrackového konania nájdete na <https://www.indprop.gov.sk/uzitkove-vzory/uzitkove-vzory/fast-track-uzitkove-vzory>

Foto: archív ÚPV SR

SME Fund ponúka rozšírené služby

Úrad priemyselného vlastníctva SR pomáha malým a stredným podnikom zo Slovenska získať finančné prostriedky prostredníctvom Fondu pre malé a stredné podniky. Cieľom tohto grantového programu je pomoc malým a stredným podnikom v Európskej únii pri ochrane duševného vlastníctva.

Vďaka tomuto fondu je možné ušetriť 1 000 eur pri registrácii ochrannej známky alebo dizajnov na národnej, európskej alebo medzinárodnej úrovni:

- **preplatenie 75 % poplatkov pri zápise ochrannej známky a dizajnu na národnej alebo európskej úrovni,**
- **preplatenie 50 % poplatkov pri zápise ochrannej známky a dizajnu na medzinárodnej úrovni.**

V tomto roku bude fond po prvýkrát pokrývať aj poplatky za európske patentové prihlášky s cieľom stimulovať inovácie a tiež poplatky za ochranu odrôd rastlín. Týmto pomôže šľachtiteľom pri pestovaní plodín a iných rastlín odolnejších proti suchu a škodcom, čím prispeje k zelenému prechodu EÚ a potravinovej bezpečnosti.

Od štvrtka 27. apríla 2023 je možné požiadať o dva nové granty:

- **1 500 eur na poplatky spojené s podaním národnej a európskej patentovej prihlášky,**
- **225 eur na registráciu nových odrôd rastlín Úradom Spoločenstva pre odrody rastlín.**

Viac informácií o možnosti získať finančnú podporu nájdete na stránkach ÚPV SR alebo priamo EUIPO. S prípadnými otázkami sa môžete obrátiť na informačné centrum, kde vám ochotne pomôžeme a vysvetlíme detaily – info-centrum@indprop.gov.sk, 048/4300 131.

Novely zákonov sú podpísané prezidentkou

Prezidentka Slovenskej republiky 15. februára 2023 podpísala zákon z 2. februára 2023, ktorým sa dopĺňa zákon č. 344/2004 Z. z. o patentových zástupcoch, o zmene zákona č. 444/2002 Z. z. o dizajnoch a zákona č. 55/1997 Z. z. o ochranných známkach v znení zákona č. 577/2001 Z. z. a zákona č. 14/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov a ktorým sa dopĺňa zákon č. 517/2007 Z. z. o úžitkových vzoroch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Obsahovo stručné zmeny dvoch právnych predpisov prispôsobujú priemyselnoprávnu úpravu moderným trendom v správnych konaniach a reagujú na skúsenosť z pandemického obdobia.

Novela zákona o patentových zástupcoch zavádza možnosť realizovať odborné skúšky patentových zástupcov dištančnou on-line formou, a to v prípade, že skúšky nemožno uskutočniť prezenčne v Úrade priemyselného vlastníctva SR. Nemožnosť vykonať skúšky prezenčne vedie k nutnosti zrušiť termín skúšok, čo vo svojej podstate znamená znemožniť prístup k výkonu povolania patentového zástupcu.

Novela zákona o úžitkových vzoroch zavádza možnosť vzdania sa práva prihlasovateľa úžitkového vzoru požiadať o odklad zverejnenia prihlášky úžitkového vzoru, čoho dôsledkom môže byť skoršie zverejnenie tejto prihlášky, a teda aj skorší zápis úžitkového vzoru do registra. Skoršie zverejnenie a skorší zápis vytvoria predpoklady na tzv. Fast-Track konanie o zápise úžitkového vzoru. Zrýchlené (fasttrackové) konanie je už etablovaným inštitútom v prípade ochranných známk, kde približne tretina z tritisíc ročne podaných prihlášok splní kritériá na zrýchlený proces. ÚPV SR zaviedol toto konanie aj pre patenty a už existujú prvé patenty udelené v takomto konaní. Vzhľadom na uvedené je možné konštatovať, že je po službe dopyt a ÚPV SR vytvára legislatívne prostredie na jej zavedenie do ďalších konaní. Sme presvedčení, že zrýchlené konanie pomôže pri podnikateľskej praxi malým a stredným podnikom, a to najmä v niekoľkomesačnom skrátení celkovej doby konania.

Po zverejnení v Zbierke zákonov nadobudli zmeny účinnosť **1. apríla 2023**.

Správy z WIPO

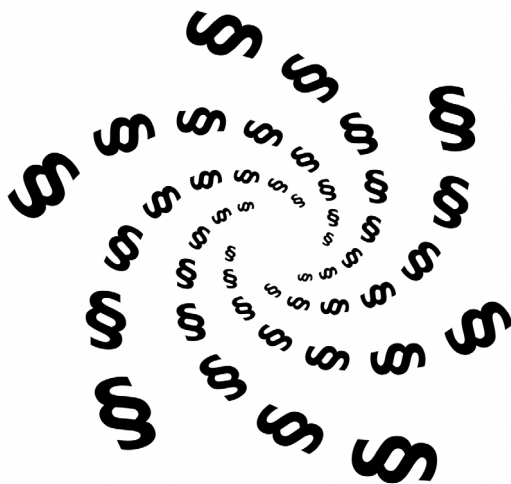
Výpočet škôd pri porušení duševného vlastníctva

Svetová organizácia duševného vlastníctva (WIPO) zorganizovala v spolupráci s Maďarským úradom duševného vlastníctva (HIPO) 28. februára 2023 webinár na tému Výpočet škôd pri porušení duševného vlastníctva.

Hoci sa na porušovanie práv duševného vlastníctva vzťahuje článok 13 ods. 1 smernice o presadzovaní práva (2004/48/ES), členské štáty EÚ sú väčšinou ponechané, aby určili škody spôsobené porušením na základe vnútroštátnych právnych predpisov. To vedie k menším rozdielom medzi výpočtami škôd v krajinách EÚ. Smernica napríklad odrádza od represívnych alebo exemplárnych náhrad škôd za porušenie patentov a hoci nie sú výslovne zakázané, napr. Nemecko a Francúzsko ich úplne zakazujú.

Podľa smernice EÚ musia členské štáty zabezpečiť, aby príslušné súdne orgány na žiadosť poškodenej strany nariadili porušovateľovi, ktorý sa vedome alebo s primeranými dôvodmi podieľa na činnosti porušujúcej práva, aby zaplatil nositeľovi práv náhradu škody zodpovedajúcu skutočnej ujme, ktorú utrpel v dôsledku porušenia.

Súdne orgány by mali pri stanovení náhrady škody zohľadniť všetky vhodné aspekty, ako sú negatívne ekonomické dôsledky vrátane ušlého zisku, ktoré poškodená strana utrpela, akékoľvek nespravodlivé zisky dosiahnuté porušovateľom a vo vhodných prípadoch aj iné prvky ako ekonomické faktory, napr. morálnu ujmu spôsobenú nositeľovi práv.

Správy z EPO

Konferencia PATLIB 2023

Európsky patentový úrad (EPÚ) v spolupráci s Patentovým úradom Estónska organizuje medzinárodnú konferenciu PATLIB 2023, ktorá sa bude konať 11. a 12. mája 2023.

Účastníkom z radov verejnosti je určený program prvého dňa konferencie 11. mája 2023.

Konferencia sa koná v hybridnom formáte, prezenčná účasť je však vyhradená iba účastníkom zo spoluorganizujúceho štátu.

Viac informácií o akcii, úplný program a odkaz na registráciu k online účasti nájdete [na webových stránkach EPÚ](#).

Počet európskych patentov v roku 2022 vzrástol

Okrem možnosti chrániť svoje vynálezy a technické riešenia na národnej úrovni sa v dôsledku globalizácie trhu stávajú stále viac populárnymi európske patentové prihlášky a medzinárodné prihlášky, tzv. prihlášky PCT. Počet európskych prihlášok v roku 2022 vzrástol o 2,5 %. Európsky patentový úrad (EPÚ) v minulom roku prijal celkovo 193 460 prihlášok. Zo Slovenska priamo do Európy putovalo len 49 prihlášok, čo síce predstavuje mierny posun oproti minulému roku, no v porovnaní s krajinami s podobným počtom obyvateľov a HDP sme stále pozadu. Ak zo štatistických údajov vylúčime mestské štáty, potom sa v pomyselnej tabuľke počtu prihlášok nachádzajú za nami len nasledujúce krajiny: Rumunsko, Bulharsko, Chorvátsko, Srbsko, Lotyšsko, Cyprus a Albánsko.

„Na Slovensku si dôležitosť vedy, výskumu, inovácií a ich dopad na našu spoločnosť musíme stále viac uvedomovať. Svetový trend je jasný, inovácie sú budúcnosťou a podporovať ich je kľúčom k úspechu našej ekonomiky. Trend investovania do tejto oblasti sa postupne zvyšuje a situáciu môže radikálne zlepšiť aj 630 miliónov eur z plánu obnovy, ak sa použijú zmysluplne,“ povedal predseda ÚPV SR Matúš Medvec.

Kompletný Patentový index 2022 nájdete [na webovej stránke EPÚ](#).

Svetové trendy v oblasti rozvoja vodíkových technológií

V snahe zabezpečiť uhlíkovú neutralitu do roka 2050 inovátori na celom svete hľadajú náhrady za fosilné palivá. Jednou z možných alternatív je práve vodík.

Najnovšia štúdia Európskeho patentového úradu (EPÚ) a Medzinárodnej energetickej agentúry (IEA) prináša komplexné údaje za obdobie rokov 2011 až 2020.

Množstvo patentov z oblasti výroby vodíka bolo zameraných na jeho ekologickú výrobu s nízkymi emisiami napríklad pomocou elektrolyzy. Vodík z nízkoemisných zdrojov bude mať totiž dôležitú úlohu pri prechode na čistú energiu, ktorá má potenciál nahradiť fosilné palivá v priemyselných odvetviach.

Štúdia uvádza, že najviac patentových prihlášok v tejto oblasti pochádza z Európy (28 %) a z Japonska (24 %). Prvú trojicu uzatvára USA (20 %), kde však bol počas tohto obdobia zaznamenaný pokles. V rámci Európy sa na prvých troch priečkach umiestnili Nemecko (11 %), Francúzsko (6 %) a Holandsko (3 %).

Z rôznych možností aplikácie koncového využitia vodíka stále vyhráva automobilový priemysel. Počty patentových prihlášok v tomto odvetví rastú predovšetkým v Japonsku. Vzrastajúci trend však zatiaľ nevidieť v oblasti dopravy na dlhé trasy, letectva, výroby energie či kúrenia. „Využitie potenciálu vodíka je kľúčovou súčasťou európskej stratégie dosiahnutia klimatickej neutrality do roka 2050. Ak však má byť vodík v hlavnej úlohe pri znižovaní emisií CO₂, je tu naliehavá potreba využiť jeho potenciál v celom rade technologických oblastí,“ povedal k záverom štúdie predseda EPÚ António Campinos.

Celú štúdiu si môžete prečítať [na webovej stránke EPÚ](#).

Správy z EUIPO

Ženy pracujúce v odvetví dizajnu

Rodový rozdiel v zamestnanosti v oblasti dizajnu alebo nedostatočné zastúpenie žien pri tvorbe dizajnov sa odráža v nižšej účasti žien, ktoré podávajú prihlášky dizajnov EUIPO. Rodové rozdiely sa v poslednom desaťročí zmenšovali, ale posun k rodovej parite napreduje len pomaly. Priemerná ročná miera rastu, pokiaľ ide o počet žien v odvetví dizajnu v **období 2011 až 2021, bola 5 %**. Priemerná ročná miera rastu prihlášok zapísaných dizajnov Spoločenstva aspoň s jednou zastúpenou ženou v rovnakom období predstavovala 2,5 % a pri prihláškach zapísaných dizajnov Spoločenstva bez účasti žien išlo o 1 %. Týmto tempom by dosiahnutie rodovej parity pri zápise dizajnov Spoločenstva trvalo 51 rokov.

Rodový rozdiel v zamestnanosti pri dizajnérskych povolaniach je dôsledkom odvetvovej a profesijnej segregácie na základe pohlavia alebo koncentrácie jedného pohlavia v určitých odvetviach a povolaniach, čo môže vysvetliť rozdiel v odmeňovaní žien a mužov, keďže ženy sa zvyčajne koncentrujú v povolaniach s nízkymi mzdami.

Priemerná hrubá hodinová mzda dizajnéra je **o 50 % vyššia** ako priemerná hrubá mzda všetkých zamestnancov. V analýze sa potvrdil aj rodový rozdiel v odmeňovaní v povolaniach súvisiacich s dizajnom: v roku 2018 zarábali v 14 členských štátoch EÚ **dizajnérky v priemere o 12,8 % menej ako dizajnéri**.

Celú štúdiu nájdete [na webovom sídle EUIPO](#).

Porušovanie práv duševného vlastníctva predstavuje najväčšiu hrozbu pre malé a stredné podniky v Európe

Obchod s falšovaným tovarom predstavuje ohrozenie ekonomického vývoja celej Európy. Podľa poslednej štúdie, ktorú pripravila Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD) spolu s Úradom Európskej únie pre duševné vlastníctvo (EUIPO), však môže mať obchodovanie s falšovaným tovarom fatálne dôsledky práve pre malé a stredné podniky.

Podľa štúdie majú malé a stredné podniky, ktorých práva duševného vlastníctva sa porušujú, **až o 34 % menšiu pravdepodobnosť prežitia viac ako päť rokov**. Ako najzávažnejšie sa uvedené riziko ukázalo pre nezávislé malé a stredné podniky, ktorých práva podliehajúce patentovej ochrane boli nezákonnými zásahmi narúšané. Práve patenty tvoria základ pokroku a inovácií a v rozvoji ekonomiky majú významnú úlohu.

Štúdia skúmala pôvod zadržaných falšovaných tovarov a zrejme nikoho neprekvapí, že na čele nepopulárneho rebríčka je aj v tomto prípade Čína. **Až 85 % zadržaných falšovaných tovarov, ktoré boli zakúpené online, pochádza práve z Číny** a rovnako aj **51 % celosvetovo zadržaného falšovaného tovaru** zakúpeného offline má rovnakého pôvodcu. Najčastejšie falšovanými sú **elektrické stroje a elektronika (30 %), odevy (18 %), parfuméria a kozmetika (10 %) a hračky či hry (10 %)**. Pritom práve tieto skupiny tovarov predstavujú pre koncového užívateľa nielen ekonomickú hrozbu, ale predovšetkým zdravotné a bezpečnostné riziko, nakoľko nespĺňajú prísne kritériá, ktorým musí podliehať tovar vyrobený a distribuovaný na európske trhy.

Úrad Európskej únie pre duševné vlastníctvo ponúka podnikom aj bezplatný [portál IP Enforcement](#) zameraný na domáhanie sa ochrany práv duševného vlastníctva v prípade, ak došlo k ich porušeniu. Tento nástroj pomáha podnikom v konkrétnych štátoch zabezpečiť výmenu informácií medzi majiteľmi práv a orgánmi presadzovania práv s cieľom zaistiť falšovaný tovar.

Ako už bolo spomínané, malé a stredné podniky sú ekonomickou oporou Európy a je našou úlohou zaujímať sa o ich osud. EUIPO v spolupráci s národnými úradmi už dnes pracuje na ďalších akčných krokoch, ktoré budú stimulovať pozitívny budúci vývoj.

Celú správu nájdete [na webovom sídle EUIPO](#).

Správy z EÚ

Harmonizované patentové pravidlá EÚ podporujú inovácie, investície a konkurencieschopnosť na jednotnom trhu

Európska komisia (ďalej EK) zverejnila patentový balík – https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_23_2454, ktorým dopĺňa existujúci rámec ochrany práv duševného vlastníctva v oblasti patentov. Cieľom je podporiť inovácie v EÚ, zlepšiť ochranu inovácií v EÚ a zároveň zabezpečiť spravodlivý prístup k chráneným inováciám aj v čase krízy. Predkladaný patentový balík dopĺňa systém jednotného patentu EÚ, ktorý začne fungovať od júna 2023.

Patentový balík zahŕňa tri iniciatívy.

1. Dodatočné ochranné osvedčenia (DOO)

Cieľom iniciatívy EK je prispôsobiť ochranu DOO ochrane patentov s jednotným účinkom, ktorá má začať fungovať od júna 2023 v 17 členských štátoch EÚ. Iniciatíva EK zahŕňa štyri legislatívne návrhy – návrh nariadenia o zavedení DOO s jednotným účinkom pre medicínske výrobky, návrh nariadenia o zavedení DOO s jednotným účinkom pre prípravky na ochranu rastlín a návrhy na prepracovanie/„recast“ súčasných nariadení o DOO pre medicínske výrobky a pre prípravky na ochranu rastlín. Predkladaná reforma DOO nemení rozsah ochrany DOO, ale len upravuje postupy na udelenie DOO, ktoré je v súčasnosti udeľované len na národnej úrovni úradmi na ochranu práv duševného vlastníctva členských štátov (úrady priemyselného vlastníctva členských štátov). Reforma zavádza „centralizovaný postup“ na hodnotenie prihlášky pre DOO prostredníctvom EUIPO v úzkej spolupráci s úradmi priemyselného vlastníctva členských štátov. Ochrana DOO bude udelená pre jednotlivé členské štáty, ktoré budú určené v prihláške. Držiteľ patentu s jednotným účinkom môže požiadať o DOO s jednotným účinkom na základe jednej prihlášky, ktorú predloží EUIPO. V prípade, že EUIPO posúdi prihlášku pozitívne, ochrana DOO bude účinná vo všetkých členských štátoch s jednotným patentom. Zavedenie centralizovaného postupu na prihlasovanie DOO má prispieť k úspore nákladov pre prihlasovateľov DOO. Predkladané návrhy rozširujú kompetencie EUIPO na oblasť patentov.

2. Nútené licencie (Compulsory licences/CL) (umožňujúce vládám povoliť využívanie patentovaného vynálezu bez súhlasu držiteľa patentu)

Predkladaný návrh nariadenia zavádza právomoc pre EK udeliť v čase krízy nútenú licenciu EÚ, ktorá bude mať

platnosť v celej EÚ. Nútená licencia EÚ má pokryť patenty, publikované patentové prihlášky, dodatkové ochranné certifikáty a úžitkové vzory. V súčasnosti členské štáty aplikujú na národnej úrovni rôzne schémy nútených licencií, rovnako výrobky vyrábané na základe nútenej licencie v jednom členskom štáte nemôžu byť dodávané do iného členského štátu. Zavedenie európskej nútenej licencie má riešiť fragmentáciu na jednotnom trhu s nútenými licenciami, urýchliť výrobu a zabezpečiť cezhraničné dodávky kritických tovarov na jednotnom trhu v čase krízy. Nútená licencia EÚ sa má aplikovať len ako opatrenie krajnej možnosti, ak dobrovoľné dohody o používaní patentu medzi držiteľom patentu a výrobcom nie sú možné. Aplikovanie nútenej licencie EÚ má byť limitované len na obdobie krízy. Predkladaný návrh dopĺňa nástroje EÚ na riešenie krízy, akými sú SMEI, HERA a Chips Act.

3. Standard Essential Patent (SEP) (patenty, ktoré chránia technológie nevyhnutné na implementovanie normy prijatej normalizačnými organizáciami)

EK pristúpila k prijatiu návrhu o SEP z dôvodu, že samoregulácia na trhu nebola úspešná, nedarilo sa znižovať počet sporov, ktoré vznikali medzi držiteľmi SEP a používateľmi noriem obsahujúcich SEP kvôli nastaveniu licenčných podmienok na použitie SEP, ktoré by mali byť spravodlivé, primerané a nediskriminačné (FRAND podmienky), alebo kvôli nesprávnemu určeniu normy za nevyhnutnú. Používanie SEP sa bude zvyšovať s nárastom internetu vecí (IoT). Predkladaný návrh o SEP má prispieť k zvýšeniu transparentnosti, predvídateľnosti a účinnosti súčasného rámca na licencovanie SEP. Na zvýšenie transparentnosti o SEP sa navrhuje vytvorenie registra, ktorý má byť spravovaný kompetentným centrom zriadeným EUIPO. Návrh tiež upravuje podmienky na kontrolu „essentiality“/nevyhnutnosti patentu pre normu, ktorá má byť vykonávaná nezávislými, kompetentnými expertmi, ktorých zoznam bude viesť kompetenčné centrum EUIPO. Zavádza sa aj možnosť zmierovacieho konania prostredníctvom nezávislého zmierovateľa v prípade, že sa držiteľ SEP a používateľ normy nedohodnú na FRAND podmienkach na používanie SEP (spravodlivé, primerané a nediskriminačné podmienky). Zoznam zmierovateľov má viesť kompetenčné centrum EUIPO. Navrhujú sa aj opatrenia na podporu malých a stredných podnikov používajúcich normy so SEP.

Predkladaný návrh rozširuje kompetencie pre EUIPO (európsky orgán na ochranu práv duševného vlastníctva) aj pre oblasť patentov, v súčasnosti EUIPO spravuje oblasť ochranných známk, dizajnov, po prijatí príslušných legislatívnych návrhov aj oblasť ochrany zemepisných označení.

Návrhy patentového balíka budú zaradené na rokovanie pracovnej skupiny pre duševné vlastníctvo Rady EÚ, intenzívnejšie rokovania o návrhoch sa začnú až počas nastupujúceho španielskeho predsedníctva v Rade.

Nové publikácie

ASWAL, Amit: Intellectual Property and Universities : Learn to create, manage and monetize Intellectual Property in Universities. 2023.
ASIN: B0C251SFY9

BONADIO, Enrico: Intellectual Property Excesses: Exploring the Boundaries of IP. 2023.
ISBN: 1509944885.

BONADIO, Enrico: Copyright in the Street: An Oral History of Creative Processes in Street Art and Graffiti Subcultures. 2023.
ISBN: 1009198637

CURTIN, Deirdre; CATANZARITI Mariavittoria: Data at the Boundaries of European Law (Collected Courses of the Academy of European Law). 2023.
ASIN : B0BTZ5YX8X

FISH, Robert D: White Space Patenting: Patenting Ideas Not Just Inventions. 2023.
ISBN: 979-8987641514.

HERDEGEN, Matthias: The International Law of Biotechnology. Human Rights, Trade, Patents, Health and the Environment. 2023.
ISBN: 1035302047.

JONASSON, Charles C. K.: Intellectual Property Law: Protecting Innovations, Creations, and Brands. 2023.
ASIN: B0C29HYGMS.

KARHAD, Prasad: How to patent an Idea in UK: From idea to granted Patent in quickest time, saving costs and making money with your patented invention. 2023.
ASIN: B07FMCMMXX6.

KROKIDA, Zoi: Internet Service Provider Liability for Copyright and Trade Mark Infringement: Towards an EU Co-Regulatory Framework. 2022.
ASIN: B0B2CR65YL.

KUMAR, Srivastava Ratnesh: Artificial intelligence and intellectual property laws prospects and challenges. 2023.
ISBN: 1805247522.

LAMBERT, Paul: Data Protection and Data Transfers Law. 2023.
ASIN: B0BV65J6NZ.

MARUŠIĆ, Branka: The Autonomous Legal Concept of Communication to the Public: Interpretation in EU Copyright Law. 2023.
ISBN: 1035302225.

MISZCZYŃSKI, Miłosz: The Art of the Creative Commons: Openness, Networked Value and Peer Production in the Sound Industry (Studies in Critical Social Sciences). 2023.
ISBN: 164259816X.

ROUSSOU, Georgia A.: Supplementary Protection Certificates for Medicinal Products. 2023.
ISBN: 1035309955.

XU, Qinqing: Collective Management of Music Copyright: A Comparative Analysis of China, the United States and Australia (Routledge Research in Intellectual Property). 2023.
ISBN: 1032281022.

Spracovala Mgr. Lucia Spišiaková, MBA

15. ročník medzinárodnej konferencie

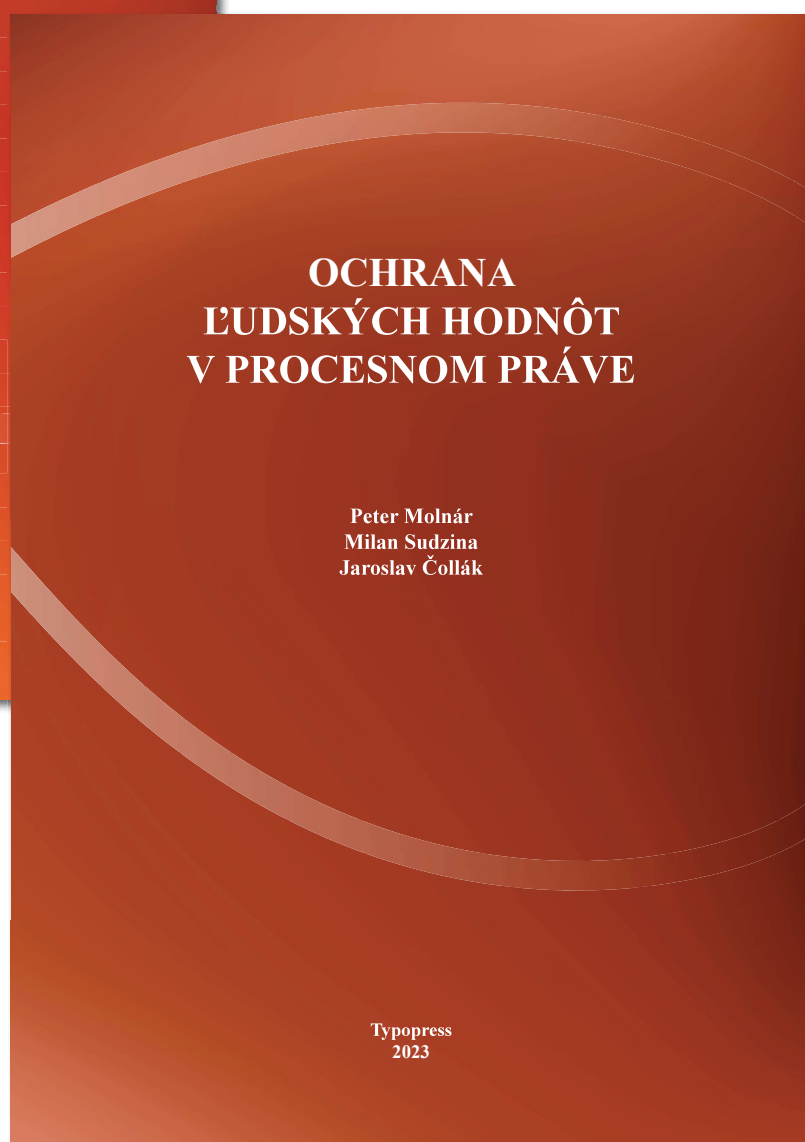
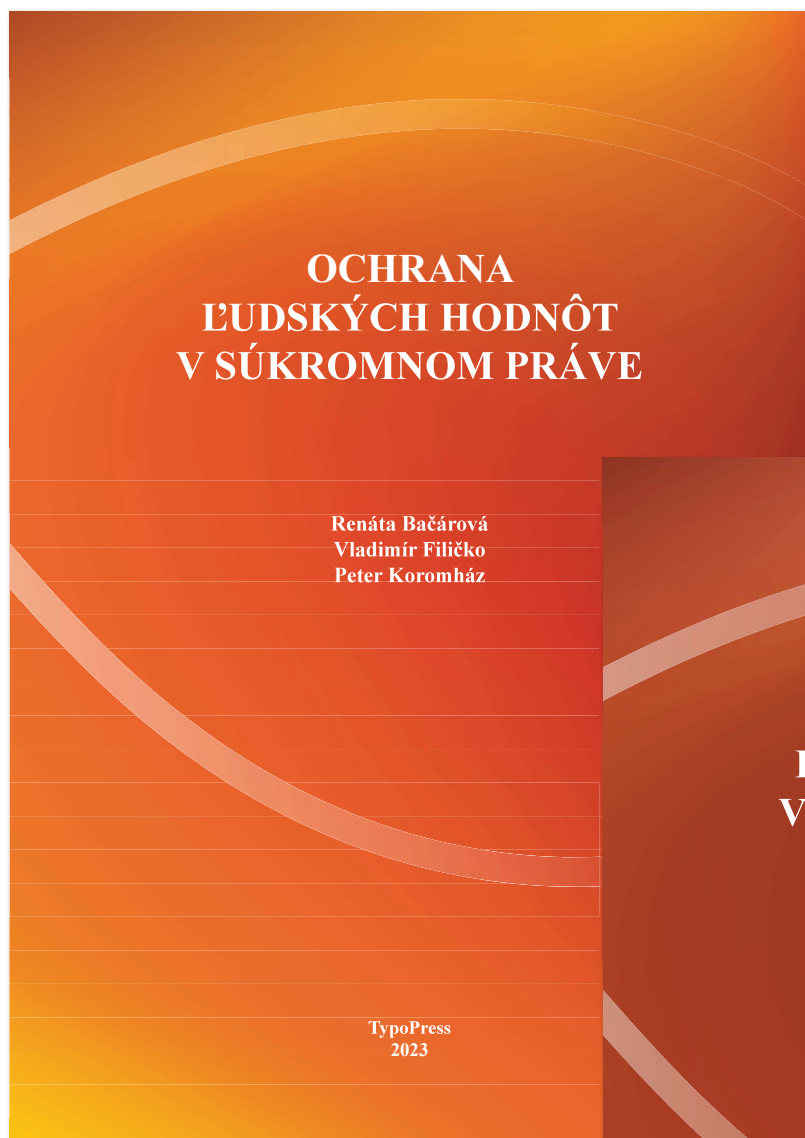
Právo v podnikaní vo vybraných členských štátoch Európskej únie

25. – 27. október 2023

Vysoká škola ekonomická v Prahe

Program konferencie nájdete na webe <https://lawinbusiness.vse.cz/>

Práve vyšlo

Pozn. redsackie: Recenzie k uvedeným publikáciám si môžete prečítať v budúcom čísle časopisu Duševné vlastníctvo.

Z obsahov vybraných časopisov

Justičná revue

1/2023

ČENTÉŠ, J. – BELEŠ, A.: Obmedzenie zhromažďovacieho práva policajtom

ŠANTA, J.: Ochrana a poškodzovanie finančných záujmov Európskej únie v niektorých trestných a iných zákonoch členských štátov EÚ

ROSINSKÝ, K.: Nezverejnenie súdnych rozhodnutí o osvedčení sa obvineného, vydaných po prechádzajúcom podmienečnom zastavení trestného stíhania

GANDELOVÁ, M.: Daniela VASSOVÁ proti Slovenskej republike (neprimeraná dĺžka konania)

VANČOVÁ, E.: Miriam GLONČÁKOVÁ proti Slovenskej republike (právo na prístup k súdu)

Duševní vlastnictví

1/2023

KRATOCHVÍL, J.: Úřad průmyslového vlastnictví v roce 2022

ŠPRUNGLOVÁ, A.: Úprava ochrany označení původu a zeměpisných označení po novele zákona č. 452/2001 Sb.

BUČEK, R.: Jak se stát patentovým zástupcem

JŮZL, J.: Koncepce eGovernmentu v ČR a její vliv na Úřad průmyslového vlastnictví

JENERÁL, E.: K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 857/20
K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 990/16
K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 1120/20
K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 43/18

MACEK, J.: K nebezpečí záměny ochranné známky s nezápsaným označením a k osobě průměrného spotřebitele

Transfer technologií bulletin

1/2023

BÁLIKOVÁ, K. – MARCINEKOVA, L. – ŠÁLKA, J.: Podporné a brzdiace faktory v procese prenosu vedeckých poznatkov do praxe na Technickej univerzite vo Zvolene: pohľad partnerov z hospodárskej praxe

BAČÁROVÁ, R. – DAŇKOVÁ, J. – LEVARSKÁ, L. – KARLÍK, M. – NOSKOVIČ, J.: Úspešná technológia umelého oplodnenia v znamení príkladnej cezhraničnej spolupráce

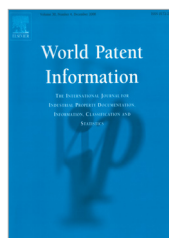
KARLÍK, M.: Špičková technológia z dielne úspešného SPIN-OFFu

KARLÍK, M.: Vedecké parky a ich úloha v podpore vedy a praxe

ŠAJBANOVÁ, K.: Bezpilotné lietajúce prostriedky ako technológia budúcnosti

ČÍŽIKOVÁ, A.: Aktivity na poli transferu technológií v KTT SAV

ALMÁS, H.: Serious games for technology transfer

World Patent Information

72/2023

LEE, J. S.: Evaluating generative patent language models

FORESTAL, R. L.: Using automated patent landscaping and legal geography analysis to spot biopiracy activities in the island of Hispaniola

DURUGBO, M. – ALGHAMDI, M. S.: Business-to-business co-creation management practices for intellectual property value: Insights from Saudi Arabia

WINTER, E. – MACHADO, T. M.: Artificial intelligence and patents in Brazil: Overview on patentability and comparative study on patent filings

LÓPEZ-CARREÑO, R. – VELAYOS-ORTEG, G.: Indicators for measuring the impact of scientific citations in patents

Časopis Duševné vlastníctvo vydáva:

Úrad priemyselného vlastníctva SR, Švermova 43,
974 04 Banská Bystrica, Slovenská republika
www.upv.sk

Registrované MK SR – EV 5622/18

ISSN 1339-5564

Vychádza 4-krát ročne

Publikované názory autorov príspevkov sa nemusia stotožňovať
s názormi vydavateľa časopisu.

Adresa redakcie:

Úrad priemyselného vlastníctva SR, Duševné vlastníctvo,
Švermova 43, 974 04 Banská Bystrica, Slovenská republika
Tel.: 0908 676 865,
E-mail: casopisDV@indprop.gov.sk
IČO: 30 810 787

Vydané: 11. 5. 2023

Cena jedného čísla v **tlačenej verzii** od roku **2023 (vychádza 2-krát ročne)** je **4,50 €**, ročné predplatné **9 €** a poštovné podľa platného cenníka Slovenskej pošty. Odberateľom bude časopis distribuovaný poštou.

Elektronická verzia časopisu je od roku 2021 voľne dostupná na
<https://www.indprop.gov.sk/?dusevne-vlastnictvo>

Online objednávka:

www.upv.sk/?on-line-objednavka-casopisu-dusevne-vlastnictvo

Informácie o obsahu jednotlivých čísel:

www.upv.sk/?dusevne-vlastnictvo-archiv

Redakčná rada:

Predseda:

JUDr. Marek Samoš – Úrad priemyselného vlastníctva SR

Členovia:

- JUDr. Zuzana Adamová, PhD. – Ústav práva duševného vlastníctva a informačných technológií, Trnavská univerzita v Trnave, Slovenská republika
- doc. JUDr. Renáta Bačárová, PhD., LL.M. – Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Slovenská republika
- JUDr. Richard Bednárík, PhD. – Ústav práva duševného vlastníctva a informačných technológií, Trnavská univerzita v Trnave, Slovenská republika
- JUDr. Michal Černý, Ph.D. – Univerzita Palackého v Olomouci, Česká republika
- prof. JUDr. Branislav Hazucha, LL.D. – Hokkaido univerzita, Japonsko
- Ing. Štefan Holakovský – patentový zástupca, Slovenská republika
- Mgr. Martin Husovec, Ph.D. – London School of Economics and Political Science (LSE), Spojené kráľovstvo
- JUDr. Tomáš Klinka – patentový zástupca a ADR expert v oblasti doménových mien, Slovenská republika
- doc. JUDr. Martin Kubinec, PhD. – Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, Slovenská republika
- Dr. h. c. doc. Ing. Peter Mihók, CSc. – Slovenská obchodná a priemyselná komora
- JUDr. Andrea Slezáková, LL.M. (München), PhD. – Ekonomická univerzita v Bratislave, Slovenská republika
- JUDr. Jakub Slovák – Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky
- prof. Ing. Ľubomír Šooš, PhD. – Slovenská technická univerzita v Bratislave, Slovenská republika
- prof. JUDr. Ivo Telec, CSc. – Univerzita Palackého v Olomouci, Česká republika
- prof. JUDr. Peter Vojčík, CSc. – Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Slovenská republika
- doc. JUDr. Jozef Vozár, CSc. – Slovenská akadémia vied
- Mgr. Ing. Martin Žovic – patentový zástupca, Slovenská republika

Redakčný kruh:

- Ing. Zdena Hajnalová
- Ing. Ingrid Brežňanová
- JUDr. Lucia Kováčiková
- Ing. Lukrécia Marčoková
- Mgr. Jitka Mikuličová

Výkonný redaktor: Mgr. Lucia Spišiaková, PhD., MBA

Jazyková korektúra: Mgr. Monika Halássová

Grafická úprava: Mgr. Janka Zimová

Príspevky sú preberané do príslušných elektronických právnych informačných systémov spoločnosti Wolters Kluwer, s. r. o.

Časopis sa hlási k politike otvoreného prístupu.

Časopis a príspevky sú dostupné na webových stránkach časopisu <https://www.indprop.gov.sk/?dusevne-vlastnictvo> za verejne dostupných licenčných podmienok Creative Commons Attribution – Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International (dostupné on-line na adrese <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>)